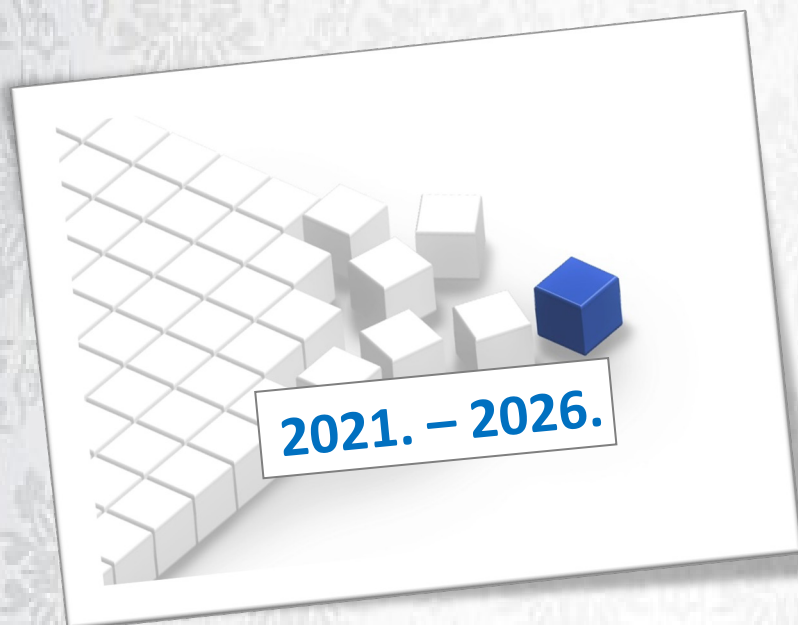

STRATEGIJA INFORMIRANJA NA HRVATSKOM JEZIKU U REPUBLICI SRBIJI

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji

Preradovićeva 13, 24 000 Subotica

www.hnv.org.rs

ured@hnv.org.rs

+381 24 554 623

Na osnovi članka 15. stavka 1. točke 14. *Zakona o nacionalnim savjetima nacionalnih manjina* (*Službeni glasnik Republike Srbije*, br. 72/2009, 20/2014 – Odluka US i 55/2014 i 47/2018)

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji
na 69. sjednici dana 22. prosinca 2021.
usvojilo je

STRATEGIJU
INFORMIRANJA NA HRVATSKOM JEZIKU

U REPUBLICI SRBIJI

za razdoblje
2021. – 2026. godine

SADRŽAJ

UVOD	6
INFORMIRANJE NA HRVATSKOM JEZIKU U REPUBLICI SRBIJI.....	8
HRVATI U REPUBLICI SRBIJI	13
<i>Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji</i>	16
POVIJEST INFORMIRANJA HRVATA U REPUBLICI SRBIJI	17
<i>Tisak</i>	17
<i>Elektronički mediji</i>	28
INSTITUCIONALNI KONTEKST I MEDIJSKI SADRŽAJI	42
<i>Medijske institucije</i>	42
<i>Hrvatske medijske udruge u Republici Srbiji</i>	47
MEDIJI.....	50
<i>Elektronički mediji</i>	50
<i>Tiskani mediji</i>	77
PESTLE ANALIZA.....	83
PRAVNI KONTEKST	83
POLITIČKI KONTEKST.....	96
SOCIJALNI KONTEKST	103
<i>Ispitivanje javnog mnijenja</i>	104
RELIGIJSKI KONTEKST.....	122
SWOT ANALIZA	124
STRATEŠKI PLAN.....	126
PRILOZI	130
SKRB ZA INFORMIRANJE U HNV-U.....	130
<i>Predsjednici HNV-a</i>	130
<i>Članovi IO-a HNV-a zaduženi za informiranje</i>	132
POPIS FACEBOOK STRANICA INSTITUCIJA I ORGANIZACIJA.....	136
UPITNICI U ISTRAŽIVANJU	142
<i>Upitnik za vlasnike medijskih platformi</i>	148
<i>Upitnik za ispitivanje javnog mnijenja</i>	150

UVOD

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji (dalje: HNV) prepoznalo je potrebu za procesom strateškog planiranja te se odlučilo na donošenje *Strategije informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji* (dalje: *Strategija*) za razdoblje od 2021. do 2026. godine.

Cilj *Strategije* je, na osnovi objedinjenih analiza i dosadašnjih aktivnosti, ustvrditi mjere unaprjeđenja primjene prava na informiranje te aktivnim sudjelovanjem pripadnika hrvatske zajednice u izradi tog dokumenta povećati njihovu prisutnost u javnom prostoru i sudjelovanje u radu HNV-a.

Strategija predlaže mjere prema sljedećim načelima:

- mjere unaprjeđenja donesene su temeljem analiza prikupljenih podataka
- ciljevi i zadaci koncipirani su tako da doprinose učinkovitosti sustava informiranja
- promjene se uvode postupno i prema logičnom slijedu
- osigurano je sustavno praćenje rezultata provedenih mjera.

U proteklim godinama postojale su inicijative pisanja strateških dokumenata glede informiranja poput *Platforme za budućnost informiranja na hrvatskom jeziku* (radna skupina formirana odlukom Izvršnog odbora HNV-a, 2009.), *Treći Nacrt strategije razvoja javnog informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji* (Odbor za informiranje HNV-a, 2018.) i *Manjinski mediji – danas i sutra unaprjeđenje profesionalnih standarda manjinskih medija* (HUN „Cro-news“, 2019.).

U izradu *Strategije* krenulo se koncem veljače 2020. godine i proces prikupljanja podataka i relevantnih informacija trajao je punih osam mjeseci. Istovremeno je provođeno ispitivanje javnog mnijenja putem upitnika za građane čiji rezultati su nam pokazali trendove i odredili smjernice u izradi *Strategije*. Sljedeći korak bila je izrada *SWOT* analize koja je pretpostavljala uočavanje snaga, mogućnosti, slabosti i prijetnji u informiranju na hrvatskom jeziku. Nakon što su iste prepoznate, postavljeni su strateški ciljevi, a potom načinjeni konkretni zadaci koji bi trebali doprinijeti unaprjeđenju informiranja na hrvatskom jeziku.

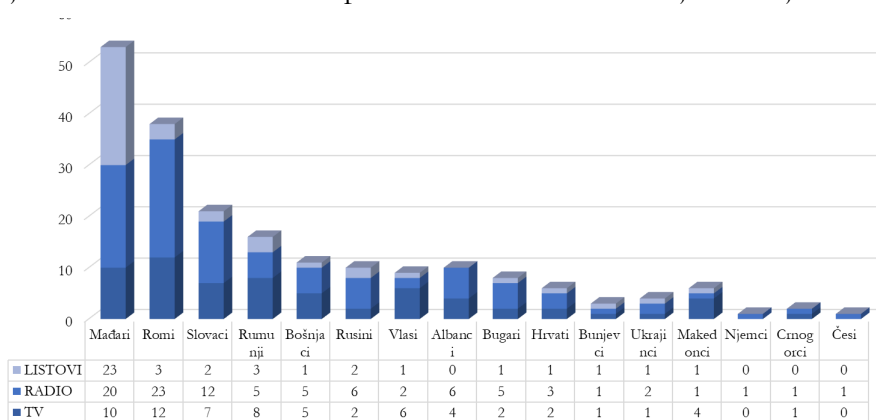
Tako načinjena *Strategija* predstavlja dokument koji zacrtava pravac dugoročnog razvoja informiranja na hrvatskom jeziku, ali i razvoja hrvatske zajednice u Republici Srbiji, koji je podložan stalnom preispitivanju i revizijama predviđenih zadataka. Pozitivni učinak dakako ovisi i o pozitivnom političkom kontekstu predstavnika vlasti, ali i o prihvaćenosti *Strategije* u hrvatskoj zajednici te o njezinoj kontinuiranoj i dosljednoj provedbi u predstojećem razdoblju.

Financijska potpora za izradu *Strategije* dobivena je od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske kroz razvojni projekt HNV-a.

INFORMIRANJE NA HRVATSKOM JEZIKU U REPUBLICI SRBIJI

Informiranje na vlastitom jeziku pripadnika nacionalnih zajednica predstavlja značajan identitetski resurs – ako ne postoji velika je vjerojatnost kako će se asimilacija manjinskog naroda odvijati brže. Isto tako, ono ima značajnu ulogu u razvoju građanske kompetencije – dobra informiranost u funkciji je povećanja racionalnosti pri donošenju izbora. I na kraju, mediji na materinjem jeziku nacionalno-manjinskih zajednica od važnosti su i za integraciju nacionalnih manjina u društvo.

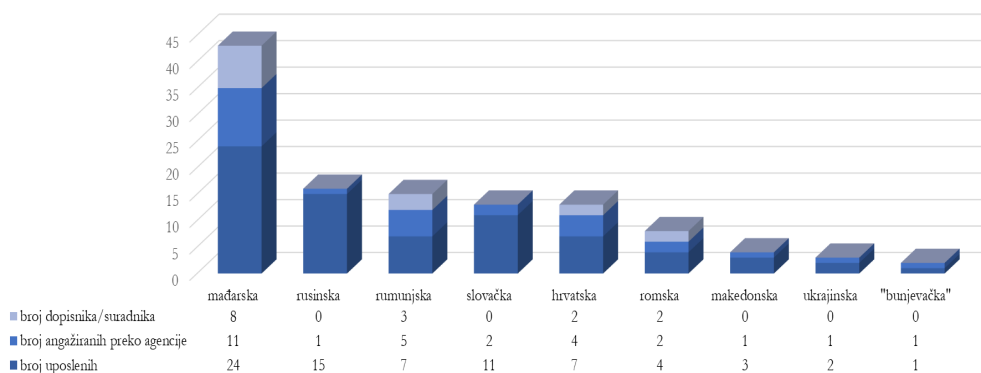
U Republici Srbiji živi oko milijun stanovnika koji pripadaju 21-oj nacionalnoj manjini. Osim romske, manjinske su zajednice uglavnom, koncentrirane u pojedinim regijama (albanska u južnim, bugarska u istočnim, bošnjačka u Sandžaku), a većina u Vojvodini (mađarska, slovačka, rumunjska, rusinska, hrvatska itd.). U ovim sredinama, posebice u Vojvodini, postoji duga tradicija informiranja na jezicima nacionalnih manjina. Prema podacima iz 2010. godine, samo u Vojvodini bilo je 114 medija koji su bar djelomično proizvodili sadržaje na 11 manjinskih jezika. Unatoč navedenom, hrvatska zajednica u Republici Srbiji, relativno mlada nacionalna zajednica naspram drugih, ima nerazmjerno manji medijski prostor s obzirom na broj pripadnika zajednice u odnosu na slične po veličini nacionalno-manjinske zajednice.

Slika 1. Prikaz odnosa nacionalno-manjinskih zajednica u Republici Srbiji i njima pripadajućih medija Vojvodine.

Informiranje na jezicima manjina u elektroničkim medijima odvija se pretežito na programima Radio-televizije Vojvodine (dalje: RTV) te sporadično putem Radio televizije Srbije. U tiskanim medijima primarnu ulogu imaju mediji čiji su osnivači nacionalna vijeća i koji se financiraju iz proračuna AP Vojvodine te pojedini privatni tiskani mediji. Uloga informiranja putem internetskih platformi svakako postaje veoma važna u području informiranja bez obzira na ciljne skupine kojima je sadržaj namijenjen.

Broj uposlenih i angažiranih osoba u redakcijama drugog programa RTV-a, čiji je program isključivo namijenjen medijskim sadržajima iz manjinskih zajednica, također nije proporcionalan broju pripadnika određene nacionalne manjine i potrebama zajednice.

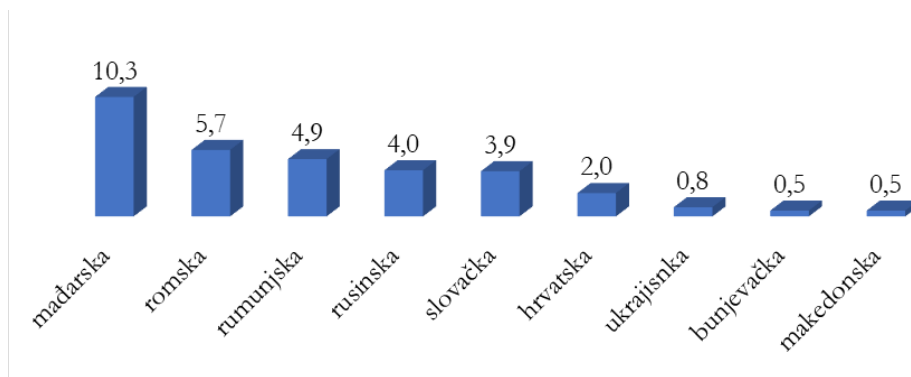

Slika 2. Broj uposlenih osoba / angažiranih preko agencije / suradnika ili dopisnika na Radio-televiziji

Medijski sadržaji u produkciji manjinskih redakcija Drugog programa RTV-a:

Zajednica	Medijski sadržaj	Tjedno	Trajanje
mađarska	<i>Vijesti</i>	6	10
	<i>TV dnevnik</i>	7	30
	<i>Naši dani</i>	1	60
	<i>Bražda</i>	1	30
	<i>U fokusu</i>	1	30
	<i>Globus</i>	1	30
	<i>TV sport</i>	1	30
	<i>Omladinska emisija</i>	0,5	30
	<i>Retrovizor</i>	1	30
	<i>Dobro večé Vojvodino</i>	1	60
	<i>Medicus</i>	0,5	30
	<i>Urbana džungla</i>	0,25	60
	<i>Vjerska emisija</i>	0,25	30
	<i>Izravan prijenos Božićne i Uskrsne mise</i>		
	<i>Reformatsko božićno i uskrsno bogoslužje</i>		
	<i>Urbi et orbi</i>		
	<i>Halo TV</i>	0,25	90
<i>Razgovor s povodom</i>		30	
<i>Novogodišnja emisija</i>			
rusinska	<i>Dnevnik</i>	6	10
	<i>Dobro večé Vojvodino</i>	1	90
	<i>TV magazin</i>	1	55
	<i>Porodični magazin – široki plan</i>	0,25	90
	<i>Emisija za djecu – Perlice</i>	1	10
	<i>TV dnevnik</i>	6	10
rumunjska	<i>Draga mi je pjesma i igra</i>	1	30
	<i>Dobro večé Vojvodino</i>	1	90
	<i>Perle</i>	1	10
	<i>TV magazin</i>	1	60
	<i>Porodični magazin</i>	0,5	90
slovačka	<i>Dnevnik</i>	6	10
	<i>Dobro večé Vojvodino</i>	1	90

	<i>TV nedeljnik</i>	1	30
	<i>Emisija za selo</i>	0,25	30
	<i>Vjerska i emisija za penzionere</i>	0,75	30
	<i>Porodični magazin</i>	0,25	90
	<i>Prijenos božićnog bogoslužjenja</i>		
romska	<i>Lači riat Vojvodino</i>	1	90
	<i>Amen ađes</i>	0,2	90
	<i>Them Rromano</i>	1	60
	<i>Romologija</i>	1	30
	<i>Kulturako aresipe</i>	1	30
	<i>Svato</i>	1	30
	<i>Rromane đilja</i>	1	30
	<i>Nevimata</i>	6	9
hrvatska	<i>Dnevnik</i>	6	10
	<i>Izravno</i>	1	30
	<i>Svijetionik</i>	1	30
	<i>Urbi et orbi</i>		
ukrajinska	<i>Panorama</i>	1	30
	<i>Muzička emisija</i>	0,25	30
	<i>Perlice</i>	1	10
makedonska	<i>Makedonsko sonce</i>	1	30
bunjevačka	<i>Spektar</i>	1	30

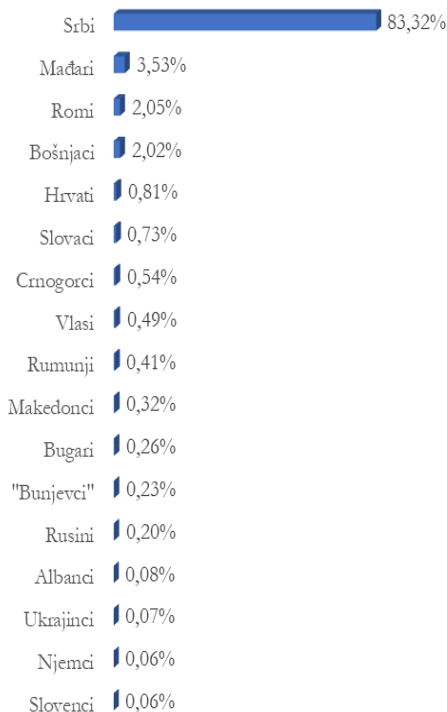
Slika 3. Zastupljenost medijskih sadržaja pojedinih nacionalno-manjinskih zajednica izražena u broju sati po tjednu.

Kada je u pitanju produkcija hrvatske redakcije, originalni medijski sadržaji/TV priloge premijerno se emitiraju u *Dnevniku* te se isti znaju, uz druge priloge, ponovno sumarno prikazivati u emisiji *Paleta*, *Izravno* i *Sjetionik*.

Zajednički medijski sadržaji manjinskih redakcija RTV-a 2:

Medijski sadržaj	Tjedno	Trajanje	Emitiranje
<i>Paleta</i>	5	30	RTV1, RTV2
<i>Puls mladih</i>	0,25	30	RTV2

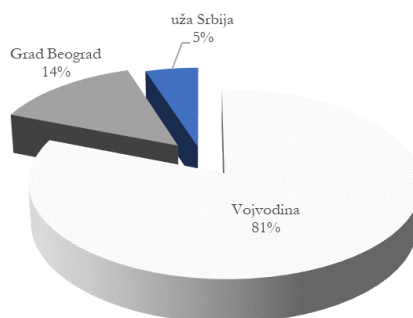
HRVATI U REPUBLICI SRBIJI

Slika 4. Udio stanovništva prema nacionalnoj pripadnosti izražen u postocima (popis iz 2011. godine).

Hrvati u Republici Srbiji su višestoljetno domicilno stanovništvo i predstavljaju relativno heterogenu nacionalnu zajednicu.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine ukupan broj Hrvata iznosi 57.900 te čine 0,81 % stanovništva Republike Srbije. Najviše ih je u Vojvodini, gdje je 47.033 izjašnjenih Hrvata (2,41 %) te su po veličini četvrta zajednica, a zajedno s nehrvatskim opcijama etničkih Hrvata, treći su po brojnosti.

Slika 5. Postotak izjašnjenih Hrvata po regijama (popis iz 2011. godine).

Druga regija u kojoj su Hrvati naseljeni u značajnijem broju jest Grad Beograd, gdje je 7.752 izjašnjenih Hrvata te su po veličini peta zajednica, dok se nezanemariv broj osoba hrvatskog podrijetla izjasnio po subnacionalnim i anacionalnim opcijama.¹

¹ Veliki broj Hrvata izjašnjen je pod opcijama „Bunjevci“, „Jugoslaveni“ i ostali.

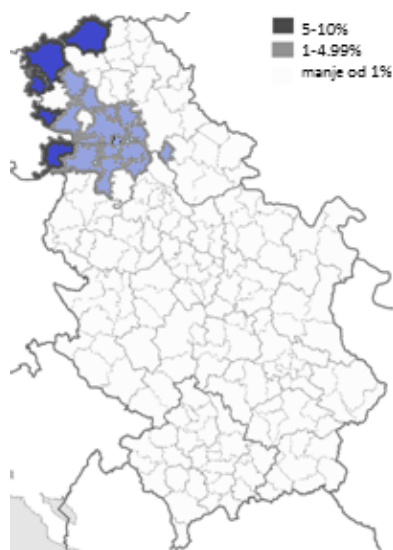
	Vojvodina	Republika Srbija
ukupan broj stanovništva	1.931.809	7.186.862
ukupan broj Hrvata	47.033	57.900
udio Hrvata u ukupnom stanovništvu	2,4 %	0,8 %

Tablica 2. Broj Hrvata u Republici Srbiji i AP Vojvodini prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine.

Premda imaju nekoliko regionalnih i subetničkih imena (npr. Bunjevci i Šokci), Hrvati u AP Vojvodini su, gledano mjerilima znanstvenih kriterija, sastavni dio hrvatskog naroda. Nakon složenih migracijskih procesa tijekom povijesti žive kao autohtoni narod u vojvođanskim dijelovima Srijema, Bačke i Banata.

Među osnovnim povijesnim činiteljima, važno je istaknuti da su Hrvati u Srijemu najstariji starosjedioci. Njihova prisutnost na tom području kontinuirano traje još od dolaska južnih Slavena na te prostore, a sve do 1945. godine živjeli su u okviru Hrvatske. Bunjevački Hrvati podrijetlom su iz zapadne Hercegovine, a pod vodstvom franjevaca naselili su u većem

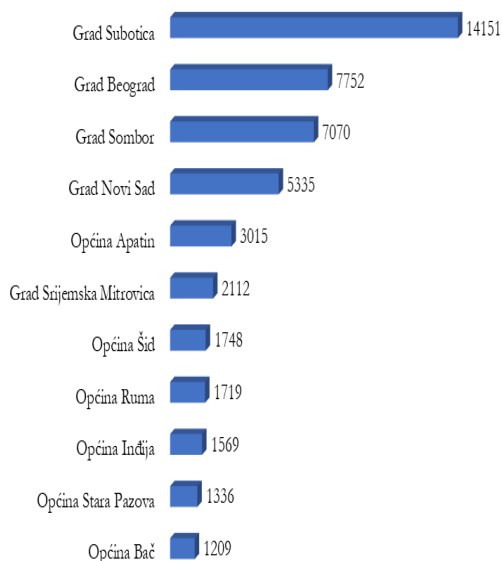
broju prostor sjevera Bačke (Subotica i Sombor s okolicom) koncem 17. stoljeća, nakon protjerivanja Turaka s tog područja. Danas je ta skupina najbrojnija među vojvođanskim Hrvatima. S druge strane, koncem 17. i početkom 18. stoljeća, zbog teških uvjeta života u Bosni i pojačane islamizacije kršćana, šokački Hrvati, predvođeni franjevačkim redovnicima, doselili su se u središnji dio ugarskog Podunavlja (jugozapadna Bačka i Baranja) te u zapadni dio Srijema. Krajem 18. i početkom 19. stoljeća, Hrvati iz Pokuplja migrirali su prema središnjem Banatu, a nešto kasnije Hrvati su se naselili i u jugozapadnom dijelu Banata. Nakon Drugog svjetskog rata bilježimo

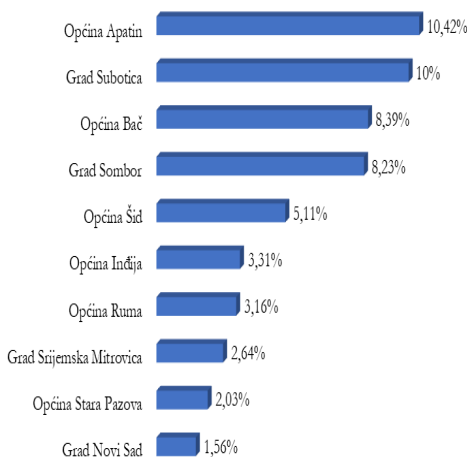
Slika 6. Postotak Hrvata u općinama (popis 2011. godine).

organizirano naseljavanje Hrvata u Vojvodinu s prostora Dalmacije i Hercegovine.

Hrvati žive na području cijele Autonomne Pokrajine Vojvodine, naseljavaju svaku vojvođansku općinu te u svakoj imaju status apsolutne manjine. Promatrano u postocima, najviše ih ima u Općini Apatin, više od 10,42 %, a u većini općina ih je manje od 1 %. Osim u Općini Apatin, značajniji postotak Hrvata prisutan je u samo nekoliko općina: Subotica 10 %, Bač 8,39 %, Sombor 8,23 %, Šid 5,11 %, Indija 3,31 %, Ruma 3,16 %, Srijemska Mitrovica 2,64 %, Stara Pazova 2,03 % i Novi Sad 1,56 %.

Slika 7. Broj Hrvata u općinama (popis iz 2011. godine).

Slika 8. Postotak Hrvata u općinama (popis iz 2011. godine).

Naravno, budući da je riječ o općinama različitih veličina, sama brojnost Hrvata u navedenim općinama je različita te najviše Hrvata živi u Općini Subotica, zatim slijede općine Sombor, Novi Sad, Apatin, Srijemska Mitrovica, Šid, Ruma itd.

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji (HNV) je najviše zastupničko tijelo Hrvata u Republici Srbiji, izabrano radi ostvarivanja prava na manjinsku samoupravu. Osnovano je temeljem *Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina* iz 2002. g. i ima nadležnost u četirima područjima: obrazovanje, kultura, informiranje i službena uporaba jezika i pisma.

Sjedište HNV-a i središnji ured nalaze se u Subotici (Preradovićeve 13), gdje se najčešće održavaju sjednice Vijeća.

Slika 9. Sjedište Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji u Subotici.

Osim središnjeg ureda, HNV trenutno ima jedan područni ured u Srijemskoj Mitrovici, a u procesu su obnove još dva prostora za područne urede u Beogradu i Petrovaradinu.

HNV vrši osnivačka prava nad NIU-om „Hrvatska riječ“ od 2004. godine kada je Skupština AP Vojvodine prenijela osnivačka prava nad pokrajinskim medijima na manjinskim jezicima na nacionalna vijeća. HNV je od 2008. godine zajedno sa Skupštinom AP Vojvodine suosnivač i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, od 2019. godine Fondacije za razvoj hrvatske zajednice u Republici Srbiji „Cro-Fond“, a od 2020. godine Zaklade „Spomenom bana Josipa Jelačića“ i Fondacije „Antun Gustav Matoš“.

POVIJEST INFORMIRANJA HRVATA U REPUBLICI SRBIJI

Tisak

Novinstvo kod Hrvata u Vojvodini ima dugu tradiciju, koja datira još od preporoda bačkih Hrvata i *Bunjevačkih i šokačkih novina*. No, ako se u obzir uzmu stare i rijetke publikacije kao što su *Ilirički kalendar* budimskih franjevaca, koje su sadržavale i elemente novinstva, ono onda seže i dalje, čak

u 18. stoljeće. Prve novine na hrvatskom jeziku, tjednik *Bunjevačke i šokačke novine*, pokreće kalački kanonik Ivan Antunović 19. ožujka 1870. u Kalači i izlaze do konca 1872. Suradnik Ivana Antunovića, Kalor Milodanović, poslije stečenog iskustva u uređivanju *Bunjevačkih i šokačkih novina*, odlučio se na pokretanje *Misečne kronike* (1873.) i *Subotičkog glasnika* (1873. – 1876.). Nakon što je emigrirao u Srbiju, u hrvatskom novinstvu nastala je praznina. Hrvatski jezik u to vrijeme vidljiv je i na kalendarima: Ljudevit Kuzmić u Somboru izdao je *Zomborski pravi bunjevačko-šokački kalendar sa slikama* (1882. i 1883.), a svećenik Pajo Kujundžić pokrenuo je 1884. kalendar *Bunjevačko-šokačka Danica*.

U isto vrijeme, Hrvati u Srijemu osnovali su Hrvatsku katoličku tiskaru u Vukovaru 1878. i pokrenuli list *Sriemski Hrvat – list za politiku, pouku i zabavu*. Ukidanjem Vojne krajine, što utječe na buđenje hrvatskog duha u javnoj sferi. Hrvatski jezik postao je službeni umjesto njemačkog, mađarskog i latinskog. Sriemski Hrvati tada pokreću svoje listove: *Hrvatski branik* (1893. – 1914.), *Knut – list za satiru i humor* (1904. – 1906.), *Mitrovački*

Srijem je 1881. u cijelosti pripojen Hrvatskoj

glasnik (1912. – 1913.) u Srijemskoj Mitrovici i *Fruškogorac* (1906. – 1907.) u Petrovaradinu.

Kačmarski učitelj Mijo Mandić 15. siječnja 1884. pokreće mjesečnik *Neven* u Baji, koji je od 15. svibnja 1887. počeo izlaziti u Subotici. *Neven* je izlazio kao mjesečnik do 1. siječnja 1912., kada je pretvoren u tjedni list. Nakon položene kaucije, 3. svibnja 1913., postao je list s političkim sadržajem. Bio je u pravom smislu riječi list rodoljubivih Bunjevaca i Šokaca. Kao takav bio je pokretač mnogih inicijativa, od kojih vrijedi izdvojiti onu za osnivanje Školske zadruge 1914. godine. Izlazio je do 25. srpnja 1914., kada je ugašen time što je cijela redakcija bila pozvana u vojsku. Ponovo se pojavio 27. studenog 1918. kao glasilo Nacionalnog vijeća Bunjevaca i Srba. U razdoblju između dvaju svjetskih ratova *Neven* je s prekidom izlazio od konca 1918. do 1940., promijenivši niz urednika. Do 30. svibnja 1920. imao je podnaslov „Glas slobode i narodnog jedinstva“. Nakon toga, neko je vrijeme bio „politički vanstranački list“, a od 15. rujna 1920. glasilo Bunjevačko-šokačke stranke. Sve do svog gašenja početkom 1932. *Neven* je imao hrvatski karakter. Pokrenuo ga je ponovo 1935. Joso Šokčić, koji mu je dao prorežimski antihrvatski pravac. U tom duhu uređivao ga je do konca 1939., kada ga je predao Blašku Rajiću koji je već početkom 20. stoljeća uređivao *Naše novine*. Uređivačka politika Blaška Rajića uvijek je imala hrvatski pravac.

Usporedo s *Nevenom*, u Subotici je izlazio cijeli niz hrvatskih listova, od kojih su najznačajnije *Subotičke novine* (jedno vrijeme *Hrvatske novine*). Njihov nominalni urednik je bio Blaško Rajić, ali su ih stvarno uređivali njegovi suradnici, u prvo vrijeme Miško Prčić, a kasnije mlađa generacija bunjevačke inteligencije školovana u Hrvatskoj (Ivan Kujundžić). Poslije gašenja *Nevena* 1932. pa sve do 1941. ovo je bio jedini hrvatski list, koji je nastavljao tradiciju bunjevačkih preporoditelja Ivana Antunovića, Paje Kujundžića i starije generacije „nevenaša“, zalažući se za autentične interese bačkih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. Osim političkih, prosvjetnih, gospodarskih i vjerskih, u Subotici je izašlo i sedam brojeva satiričkog lista *Bunjevačko žackalo* (1940.).

Za vrijeme Drugog svjetskog rata narodni zastupnik Mađarske skupštine u Budimpešti Grga Vuković pokrenuo je 1943. u Somboru tjednik *Naše novine*, koji je popunio prazninu u novinstvu bačkih Hrvata nastalu restauracijom mađarskih vlasti u Bačkoj.

Nakon Drugog svjetskog rata i to samo desetak dana nakon oslobođenja grada Subotice i njegove okoline, 19. listopada 1944. godine pokrenut je dnevni list na hrvatskom jeziku *Radio vijesti*. Krajem svibnja 1945. godine u Subotici je oformljeno uredništvo latiničnog izdanja

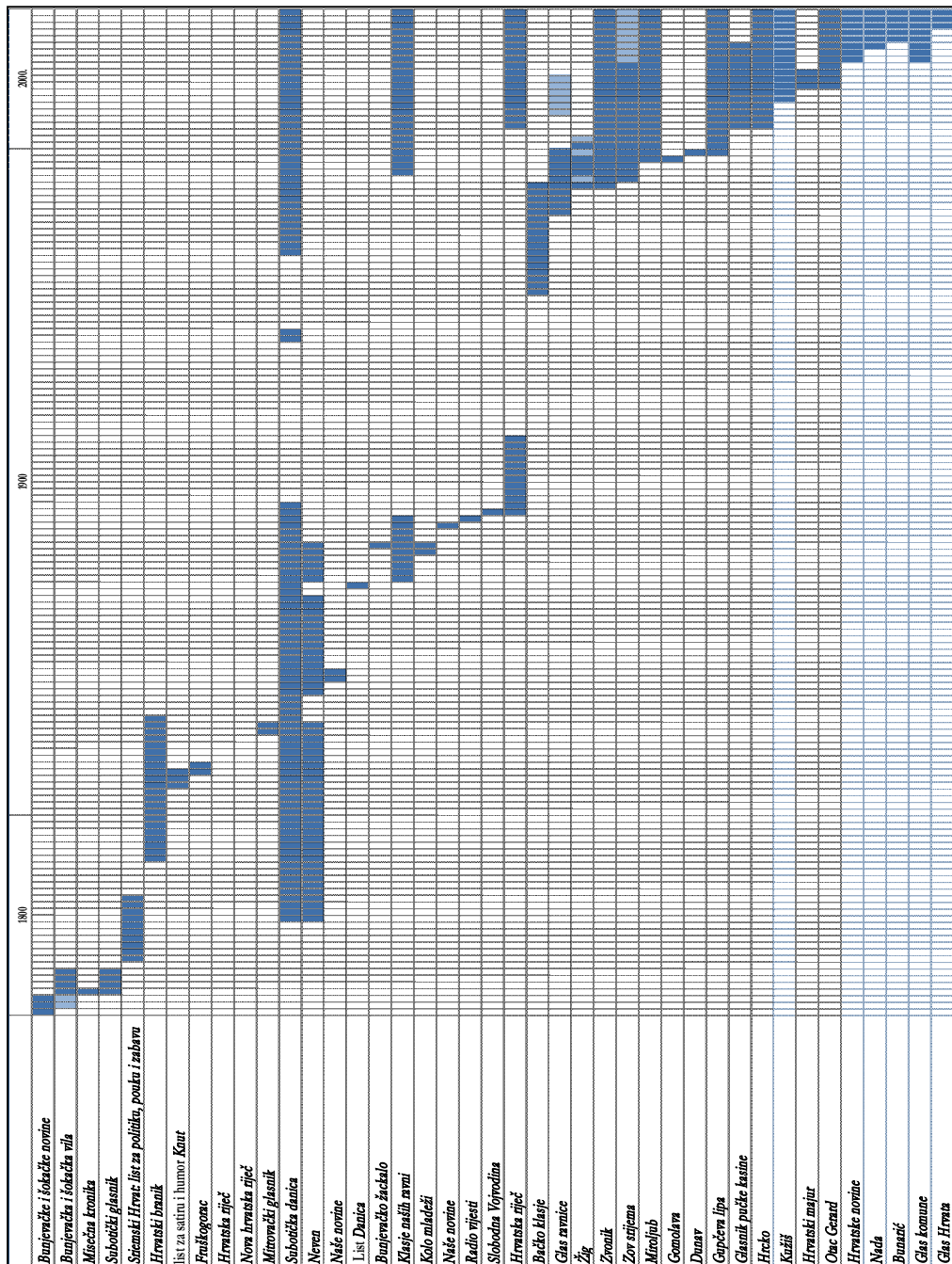
Slobodne Vojvodine, glasila Narodnooslobodilačkog fronta Vojvodine. Prvi broj novog dnevnog lista *Slobodna Vojvodina* izlazi 31. svibnja 1945. godine. Dva mjeseca kasnije, 26. kolovoza 1945., ovaj dnevnik dobiva novi naziv *Hrvatska riječ*, a listopada 1946. godine ove će se dnevne novine transformirati u tjednik. I dnevni list i tjednik *Hrvatska riječ* imao je sve karakteristike ondašnjeg „podobnog“ glasila, ali je ipak bio prostor za vlastito očitovanje, tematiziranje hrvatstva i elaboriranje povijesnog nasljeđa i kulturne baštine. Međutim, nastupanjem vremena proklamiranja i zalaganja za politiku „integralnog jugoslavenstva“, odlukom Socijalističkog saveza radnog naroda Subotice, *Hrvatska riječ* po partijskom nalogu koncem lipnja 1956. preimenovana je u *Subotičke novine*. Napuštena je ijekavica, tekstovi se objavljuju na ekavici, na tzv. srpskohrvatskom, točnije srpskom jeziku, a teme o kojima se piše nisu se više doticale ovdašnjih Hrvata. Kao takav i pod tim imenom list izlazi sve do danas. Tako su Hrvati u Vojvodini neposredno nakon Drugog svjetskog rata imali dnevni list na svojem jeziku, a onda gotovo 40 godina nisu imali nijedno informativno-političko glasilo.

Od 1978. godine postojao je vjersko-informativni list *Bačko klasje*, čiji je posljednji, 78. broj objavljen potkraj 1993. godine. Od 1990. traje proces konstituiranja hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini – osnivaju se s jedne strane prve manjinske institucije, a s druge strane se počinju ostvarivati manjinska prava i artikulirati interesi, kako na političkom polju tako i u drugim segmentima društvenoga života, pa i u medijskoj sferi. *Glas ravnice* je bilo prvo glasilo na hrvatskom jeziku u Vojvodini izvan Crkve nakon 1956. godine. Počeo je izlaziti u kolovozu 1990., nakon osnutka političke stranke Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini kao njezino glasilo, koja je bila i nakladnik i izlazio je redovito sve do 1999., zatim je imao prekid do 2005. kada počinje neredovito izlaziti. Posljednji, 172. broj, objavljen je 2015. godine.

Usljedio je zatim *Žig*, čiji je pokretač i osnivač bio književnik Vojislav Sekelj. Prvi broj je izašao 16. srpnja 1994. godine. Izlazio je, istina, s manjima prekidima, do travnja 2001., a objavljeno je ukupno 172 broja. Drugi katolički list u Vojvodini kojega izdaju hrvatski svećenici Subotičke biskupije bio je *Zvonik* – katolički list, mjesečnik, čiji je isprva nakladnik Rimokatolički župni ured sv. Roka u Subotici, a kasnije Katoličko društvo „Ivan Antunović“, čiji se prvi broj pojavio u studenom 1994. i koji kontinuirano izlazi do danas. U ovom razdoblju pokreću se i druga glasila: tromjesečnik za kulturu *Miroljub*, koji izlazi od 1998. a izdaje ga HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora; mjesečnik *Glasnik Pučke kasine*, izlazi kao mjesečno glasilo udruge od 2003. u Subotici, a posljednji broj je izašao 2019.; tromjesečnik *Zov Srijema*, koji izlazi od 1995. u Zagrebu kao glasilo Zajednice prognanih i izbjeglih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Postoji, također, i nekoliko povremenika: *Hrvatski majur* – list Mladeži DSHV-a, izlazi od 2009. do 2010. u Subotici, *Otac Gerard* – glasilo Vicepostulature Sluge Božjega oca Gerarda Tome Stantića, izlazi od 2009. u Somboru, *Dunav* – glasilo Zavičajnoga kluba Beščana, izlazi neredovito od 1999. do 2019.; i godišnjaka: *Gomolava* – glasilo Zavičajnoga kluba Hrtkovčana „Gomolava“, neredovito izlazi od 1998. do 2012. i *Gupčeva lipa*, izlazi neredovito od 1999. kao glasilo HKPD-a „Matija Gubec“ iz Tavankuta.² Od 2013. Hrvatska nezavisna lista izdaje mjesečnik *Hrvatske novine*, Srijemska biskupija od 2015. godine izdaje godišnjak informativno-pastoralni list *Nada*, Svetište Majke Božje na Bunariću od 2016. polugodišnje izdaje list *Bunarić*, list Humanitarno-terapijske zajednice za pomoć ovisnicima *Hosana* izlazi od 2009. do 2016. godine. U tjedniku *Novi glas komune* u Općini Apatin postoji pola stranice na hrvatskom jeziku. Prethodnik ovog glasila, do privatizacije 2009. bio je *Glas komune*, u kojem je postojala stranica na hrvatskom jeziku. Od 2018. jednom mjesečno u *Listu Zrenjanin* izlazi stranica na hrvatskom jeziku pod nazivom „Glas Banata“. Među njima postoji velika razlika po brojnim kriterijima – od svrhe i namjene postojanja u informativnom prostoru i uređivačkoga koncepta, preko količine i dinamike informacija koje se proizvode i objavljuju, pa do institucionalne razvijenosti, statusa i financijskih sredstava s kojima raspolažu.

² Glasilo Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata „Šokadija“ iz Sonte *Glas Šokadije* smo izostavili, budući da je, premda najavljen kao tromjesečnik, objavljen samo jedan broj koji je izašao u prosincu 2007. u nakladi NIU-a „Hrvatska riječ“ iz Subotice.

Od tiskanih medija, jedino informativno-politički tjednik *Hrvatska riječ*, koji izlazi od 2003. godine ima ozbiljniju, utemeljeniju i trajniju misiju u domeni informiranja na hrvatskom jeziku. Izdaje ga istoimena novinsko-izdavačka ustanova osnovana odlukom Skupštine AP Vojvodine od 8. svibnja 2002. na temelju inicijative koju je pokrenulo Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice godinu dana prije. Glavna joj je svrha na institucionalan i profesionalan način građanima hrvatske nacionalnosti u Vojvodini omogućiti ostvarivanje prava na informiranje na vlastitom jeziku u području tiskanih medija izdavanjem informativno-političkoga glasila. List nosi ime tjednika koji je izlazio 1945. – 1956. Pokrajinske su vlasti prije izbora 2004. osnivačka prava nad medijima na manjinskim jezicima prenijele na manjinska vijeća te je tako i HNV preuzeo osnivačka prava nad ustanovom, a time i tjednikom 30. srpnja 2004., dok je obveza financiranja i dalje ostala na pokrajinskim tijelima. Dužnost (v. d.) glavnoga urednika i (v. d.) ravnatelja obavljao je od 2003. do 2008. godine Zvonimir Perušić. Od 2008. do 2019. godine glavna je urednica Jasminka Dulić, dok je aktualna glavna urednica Zlata Vasiljević. Ivan Karan bio je ravnatelj ustanove od 2008. do 2016. godine, Ivan Ušumović od 2016. do 2021., kada ravnatelj postaje Ladislav Suknović.

Tablica 3. Kronološki pregled hrvatske tiskovine.

<i>od</i>	<i>do</i>	<i>tisak</i>	<i>forma</i>	<i>mjesto</i>	<i>inicijator/ izdavač</i>	<i>urednik</i>	<i>napomena</i>
19. ožujka 1870.	1872.	<i>Bunjevačke i šokačke novine</i>	tjednik	Kalača	Ivan Antunović	Kalor Milodanović	
1871.	1872.	<i>Bunjevačka i šokačka vila</i>				Ivan Antunovich	Prilog <i>Bunjevačkih i šokačkih novina</i>
1873.	1876.	<i>Bunjevačka i šokačka vila – List za politiku, pouku, zabavu i gazdinstvo</i>	dvotjednik	Kalača, Baja		Ivan Antunovich, Blaž Modrošić	
1873.	1873.	<i>Misečna kronika</i>				Kalor Milodanović	
1873.	1876.	<i>Subotički glasnik</i>		Subotica		Kalor Milodanović	
1878.	1887.	<i>Srijemski Hrvat: list za politiku, pouku i zabavu</i>			katoličko hrvatsko dioničarsko tiskarsko društvo	Pavo Žetić	
1893.	1914.	<i>Hrvatski branik</i>			srijemski Hrvati		
1906.	1907.	<i>Frusko gorac</i>		Petrovaradin	srijemski Hrvati		
1912.	1913.	<i>Mitrovački glasnik</i>		Srijemska Mitrovica	srijemski Hrvati		
1884.	1946.	<i>Subotička danica</i>	časopis	Bač	Župni ured sv. Pavla (Bač)		
1971. i 1972., pa 1984.	do danas	<i>Subotička danica</i>		Subotica	Institut „Ivan Antunović“	Stjepan Beretić, Lazar Ivan Krmpotić	
15. siječnja 1884.	1. siječnja 1887.	<i>Neven</i>	mjesečnik	Baja	Mijo Mandić		
15. svibnja 1887.	1911.	<i>Neven</i>	mjesečnik	Subotica	Mijo Mandić		

1. siječnja 1912.	25. srpnja 1914.	<i>Neven</i>	tjednik	Baja	Mijo Mandić		
27. studenoga 1918.	30. svibnja 1920.	<i>Neven</i> , glasilo Nacionalnog vijeća Bunjevaca i Srba	tjednik	Baja	Mijo Mandić		
30. svibnja 1920.	15. rujna 1920.	<i>Neven</i> , podnaslov: „Glas slobode i narodnog jedinstva“					
15. rujna 1920.	1932.	<i>Neven</i> , glasilo Bunjevačko- šokačke stranke					
1935.	1939.	<i>Neven</i>				Joso Šokčić	prorežimski, antihrvatski pravac
1939.	1940.	<i>Neven</i>				Blaško Rajić	
1934.		<i>List Danica</i>		Sombor			
3. veljače 1940.	10. svibnja 1940.	<i>Bunjevačko žackalo</i>	dvojed- nik			Grgo Prčić	7 brojeva je izašlo
1935.	1944.	<i>Klasje naših ravni</i>	časopis	Subotica	Institut „Ivan Antunović“	Ivan Grčić, Andrija Šokčić	
1996.	do danas	<i>Klasje naših ravni</i>	časopis	Subotica	Matica hrvatska		
1939.	1940.	<i>Kolo mladeži</i>	časopis	Subotica	Institut „Ivan Antunović“		glasilo mladih
počet- ak XX. stoljeća		<i>Naše novine</i>		Subotica	katolički svećenici	Blaško Rajić	

1904.	1906.	<i>Knut, list za satiru i humor</i>				Iso Velikano- vić	
1943.		<i>Naše novine</i>		Sombor		Grga Vuković	
19. listopa- da 1944.		<i>Radio vijesti</i>		Subotica			izlazile nekoliko mjeseci
31. svibanj 1945.	26. kolo- voz 1945.	<i>Slobodna Vojvodina</i>	dnevnik	Subotica	Narodno- oslobodila- čki front Vojvodine		
26. kolo- voz 1945.	listo- pad 1946.	<i>Hrvatska riječ</i>	dnevnik	Subotica	Narodno- oslobodila- čki front Vojvodine		
listo- pad 1946.	lipanj 1956.	<i>Hrvatska riječ</i>	tjednik	Subotica	Narodno- oslobodila- čki front Vojvodine		„podo- bno“ glasilo
lipanj 1956.		<i>Subotičke novine</i>	tjednik	Subotica			nalogom Socijali- stičkog saveza radnog naroda Subotice napušte-na ijekavica i hrvatski sadržaji
1978.	1994.	<i>Bačko klasje</i>		Bačka Palanka, Institut „Ivan Antuno- vić“	Bački dekanatski ured	Lazar Ivan Krpmotić	vjersko- informa- tivni list
16. srpanj 1994.	tra- vanj 2001.	<i>Žig</i>	dvotjed- nik	Subotica	Bunjevačko kolo	Vojislav Sekelj	

studen 1994.		<i>Zvonik</i>	mjesečnik	Subotica	Župa sv. Roka Subotica	Andrija Anišić, Dragan Muharem, Siniša Tumbas Loketić	
	do danas				KD „Ivan Antunović“	Vinko Cvijin	
1995.	do danas	<i>Zov Srijema</i>	tromjese- čnik	Zagreb	Zajednica prognanih i izbjeglih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata		
1998.	do danas	<i>Miroљjub</i>	4 puta godišnjje	Sombor	HKUD „Vladimir Nazor“	Alojzije Firanj	
2009.	2010.	<i>Hrvatski majur</i>	povre- menik	Subotica	DSHV		list mladeži DSHV-a
2009.	do danas	<i>Otac Gerard</i>	tromjese- čnik	Sombor			glasilo Vicepo- stulature Sluge Božjega oca Gerarda Tome Stantića
1999.	2009.	<i>Dunav</i>	godišnjak		Zavičajni klub Beščana		
1998.	2010.	<i>Gomolava</i>	godišnjak		Zavičajni klub Hrtkovčana „Gomolava“		
1999.	do danas	<i>Gupčeva lipa</i>	godišnjak		HKPD „Matija Gubec“ Tavankut		
2003.	2019.	<i>Glasnik Pučke kasine</i>	mjesečnik	Subotica	Pučka kasina		
kolo- voz 1990.	2015.	<i>Glas ravnice</i>			DSHV		

2003.	do danas	<i>Hrvatska riječ</i>	tjednik		NIU „Hrvatska riječ“		
2003.	2005.	<i>Hrvko</i>	povremeni		NIU „Hrvatska riječ“		
2005.	do danas	<i>Hrvko</i>	mjesečnik		NIU „Hrvatska riječ“		
srpanj 2007.	2010.	<i>Kužiš?!</i>			CroV		
2010.	do danas	<i>Kužiš?!</i>	mjesečnik		NIU „Hrvatska riječ“		
2009.	2016.	<i>Hosana</i>		Subotica	Humanitarno terapijska zajednica za pomoć ovisnicima	Marinko Stantić	
2013.	do danas	<i>Hrvatske novine</i>	mjesečnik	Subotica	Hrvatska nezavisna lista	Zlatko Ifković	
2015.	do danas	<i>Nada</i>	tromjesečnik	Subotica	Srijemska biskupija		informativno pastoralni list
2016.	do danas	<i>Bunarić</i>	polugodišnjak	Subotica	Svetište Majke Božje na Bunariću	Marinko Stantić	
2018.	do danas	„Glas Hrvata“	mjesečnik	Zrenjanin	NIP Zrenjanin AD	Dalibor Bubnjević	podlistak (stranica na hrvatskom jeziku) u <i>Listu Zrenjanin</i>

Tablica 4. Kronološki pregled hrvatske tiskovine.

Elektronički mediji

Većina medijskih proizvoda na hrvatskom, napose u području elektroničkih medija, osnovani su nakon 2000. i to prije svega zahvaljujući inicijativama koje su dolazile od strane institucija hrvatske zajednice. Pa ipak, valja ukazati kako se cijeli proces odvijao u relativno kaotičnom pravnom, institucionalnom, produkcijskom i programskom obliku te da danas, iako su treća po veličini nacionalna manjina u Vojvodini, Hrvati imaju najslabije razvijen informativni prostor.

Radio

Novija povijest pokretanja programa na hrvatskome jeziku na Radio Subotici dugog je vijeka – prva „glasna“ razmišljanja, stručna razmatranja i inicijative pojavile su se na početku 90-ih godina 20. stoljeća. Subotička lokalna samouprava je na inicijativu političke stranke Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini krenula u ozbiljniju operacionalizaciju ove ideje. Sve su te aktivnosti na koncu rezultirale i uspjehom: na sjednici Skupštine Općine Subotice 21. prosinca 1998. godine gotovo je jednoglasno donesena odluka o pokretanju programa na hrvatskom jeziku na valovima Radio Subotice na čelu s Tomislavom Žigmanovim kao glavnim i odgovornim urednikom. Istoga dana, nakon vrlo kratkih priprava, one su naime trajale tek 7 dana, u 19 je sati emitirana prva radijska emisija na hrvatskom jeziku. Skupina mladih i obrazovanih ljudi (Dušica Jurić, Nikola Perušić i Ivana Petrekanić) preuzela je na sebe odgovornost za kontinuirano pripremanje jednosatne dnevne emisije, unatoč činjenicama da nitko nije imao iskustva u radu s elektroničkim medijima i da je dominirajuća percepcija hrvatskog jezika u Srbiji još uvijek bila uvelike negativna. U tom je smislu i emisija na hrvatskom jeziku za ovdašnje Hrvate bila veliki iskorak: do tada, naime, u Srbiji nije postojao nijedan informativni medij koji je koristio hrvatski jezik u govornom obliku. Odsustvo, pak, iskustva rada na radiju skoro svih realizatora nadomješten je zahvaljujući, prije svega, velikom angažmanu, znanju, iskustvu i nesebičnom pedagoškom usmjeravanju idejnoga tvorca ovoga projekta Lazara Merkovića i svakodnevnog kreativnog i inspirativnog prisustva lektora mr. sc. Josipa Buljovčića. Isprva se emitirao

jedan sat programa radnim danima (od 19 do 20 sati), no, postupno se razvijao do svakodnevnog programa u trajanju od tri sata – od 7. svibnja 2001.: dva sata radnim danima (od 19 do 21 sat); od 29. siječnja 2005.: dva sata i danima vikenda (isti vremenski interval); 2. travnja 2007.: tri sata svakoga dana (od 18 do 21 sat). Ograničenje ovog programa bila je slaba čujnost – od ožujka 2008. mogao se pratiti samo u Gradu Subotici u kojem živi tek polovica Hrvata ove lokalne samouprave.³ Urednici programa na hrvatskom jeziku bili su Tomislav Žigmanov (1998. – 2000.), Dušica Jurić (2000.), Kalman Kuntić (2001. – 2002.), Ivana Petrekanić (2002. – 2004.), Ljiljana Dulić Mészáros (2005. – 2008.) i Ivana Petrekanić Sič (2009. – 2016.) Ovaj je program od 2006. imao i svakodnevno ažuriranu internetsku stranicu – www.suboticadanas.info, a riječ je o prvom informativnom portalu na hrvatskom jeziku, koji se dnevno ažurirao. Nakon privatizacije, ugašen program na hrvatskom jeziku na Radio Subotici djelomično je zamijenjen dvotjednom emisijom *Nаша riječ* u produkciji HUN-a „Cro-news“, koja je neredovito emitirana.

Na Radio Bačkoj u Baču od 2005. tjedno se emitirala jednosatna emisija *Zvuci bačke ravnice*⁴, koju su pripremali članovi HKUD-a „Dukat“ iz Vajske. Dosadašnji urednici bili su Ivica Straćinski, Pavle Pejčić i Marija Ihas. Na Radio Somboru, od 26. travnja 2009., emitirala se *Kronika tjedna* jedanput tjedno u trajanju od 60 minuta, a emisiju je uređivao i vodio tadašnji dopisnik NIU-a „Hrvatska riječ“ iz Sombora Zlatko Gorjanac. Na Radio Somboru, od 2009., emitira se *Glas Hrvata* koju realiziraju članovi HKD-a „Vladimir Nazor“ iz Stanišića. Glavni urednik je bio Zlatko Gorjanac.

Radijski program na hrvatskom ne postoji ni na jednoj radijskoj postaji u Srijemu. Pokrajinski medijski javni servis Radio Novi Sad je od 2012. godine emitirao jednu polusatnu emisiju na hrvatskom jeziku, a od 2016. emitirane su dvije polusatne emisije tjedno na Trećem programu.

³ Do tada je, naime, emitiran na regionalnoj frekvenciji, a čujnost je smanjena dodjeljivanjem lokalne frekvencije od strane Radiodifuzne agencije, uz snažno protivljenje predstavnika HNV-a i DSHV-a, uz argument da se na taj način krši ustavna odredba koja govori o tome da se „dostignuta razina ljudskih i manjinskih prava ne može smanjivati“ (čl. 20.), no to nije polučilo nikakav uspjeh.

⁴ Od 4. svibnja 2011. emisija traje dva sata, a emitira se svakoga četvrtka od 18 do 20 sati.

Povijest Radio Marije u Republici Srbiji

Radio Marija nastala je 1983. godine isprva kao župni radio u gradiću Arcellasco d'Erba (talijanska pokrajina Como) kao svojevrsni odgovor na poziv pape Ivana Pavla II. svim vjernicima da se uključe u „novu evangelizaciju“. Nakon četiri godine osnovana je Udruga Radio Marija, a ubrzo je radio razvio frekvencijsku pokrivenost na čitavom području Italije. Od 1990. godine radijske postaje osnivaju se širom svijeta te je konačno 1998. godine osnovana Svjetska obitelj Radio Marije.

Danas Radio Marija postoji u 85 zemalja svijeta, na četiri kontinenta, a od 2003. godine u Republici Srbiji započelo je emitiranje programa ovog radija čiji je pravni nositelj Udruga građana „Udruga Marija“. Glavni urednik Radio Marije Srbije je, od 2014. godine, vlč. Andrija Anišić. Sukladno načelima Svjetske obitelji Radio Marije program se sastoji od jedne trećine duhovno-vjerskog sadržaja, jedne trećine programa koji poseban naglasak stavlja na znanost i kulturu te jedne trećine glazbenog sadržaja.

Radio Marija u Republici Srbiji posjeduje dozvolu za emitiranje u Novom Sadu, Subotici, Somboru, Vrdniku i Nišu, a frekvenciju međusobno dijele hrvatska i mađarska redakcija. Obje redakcije emitiraju 24-satni program dijelom dostupan preko radija, a u cijelosti preko internetske stranice. Osim hrvatskog i mađarskog jezika, Radio Marija Srbije emitira emisije na rusinskom, ukrajinskom, slovačkom i njemačkom jeziku.

Radio Marija Srbije u svom djelovanju posebno ističe uvažavanje različitosti nacija, jezika, kultura i vjeroispovijesti, doprinos razvitku demokratske duhovne kulture te uvažavanje multikonfesionalnosti i etno-kulturne različitosti prisutne na ovim prostorima.

	1900.		2000.																					
	98	99	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Radio Subotica																								
Radio Marija																								
Radio Bačka																								
Radio Fortuna / Sombor																								
Radio Novi Sad																								

Tablica 5. Radijske postaje na kojima postoji program na hrvatskom jeziku s razdobljima emitiranja.

od	do	radio	naziv	mjesto	učestalost	produkcija	urednik	autor
1998.	2016.	Radio Subotica	Program na hrvatskom jeziku	Subotica	svakodnevni jednosatni/ dvosatni / trosatni	hrvatsko uredništvo	Tomislav Žigmanov, Dušica Jurić, Kalman Kuntić, Ljiljana Dulić Mészáros i Ivana Petrekanić Sič	
2016.	2019.	Radio Subotica	<i>Naša riječ</i>	Subotica	dva puta tjedno po pola sata	Cro-News	Branimir Kuntić	Kristina Ivković Ivandečić, Milijana Nimčević
2005.	2019.	Radio Bačka	<i>Zvuci bačke ravnice</i>	Bač	jednom tjedno jedan sat/dva sata			Pavle Pejčić

26. travnja 2009.		Radio Sombor	<i>Kronika tjedna</i>	Sombor	60 minuta tjedno	NIU „Hrvatska riječ“	Zlatko Gorjanac	
2010.	do danas	Radio Sombor / „Fortuna“	<i>Glas Hrvata</i>	Sombor	jednom tjedno sat vremena	HKUD „Vladimir Nazor“	Zlatko Gorjanac	Ivan Karan
ožujak 2012.	do danas	Radio Novi Sad	program na hrvatskom jeziku	Novi Sad	polusatna jednom tjedno/dva puta tjedno sat vremena	RTV – RNS		Jelena Tumbas, Petar Pifat
2003.	do danas	Radio Marija	program na hrvatskom jeziku	Subotica	cjelodnevni			vlč. Andrija Anišić

Tablica 6. Radijske postaje na kojima postoji emitiranje na hrvatskom jeziku, s razdobljima.

Televizija

Kada je riječ o televizijskom informiranju na hrvatskom jeziku ono započinje 2001. godine nakon „petolistopadskih promjena“, kada se počinje realizirati polusatna emisija *TV tjednik* na subotičkoj televiziji, a od 20. srpnja 2001. i emisija *TV divani* na Televiziji Novi Sad i lokalnim televizijama u Subotici, Somboru i Srijemu. Emisija *TV divani* emitira se svakoga drugog tjedna, a radi se u neovisnoj produkciji Udruge za pozitivnu komunikaciju „Klub 21“ iz Subotice. Sadržajno je pokrivala cijelu Vojvodinu, od Subotice, preko Podunavlja do Srijema, a pravljene su priloge i iz Beograda, Mađarske, Hrvatske, Crne Gore pa čak i iz Janjeva na Kosovu i Metohiji. Emisija je preimenovana⁵ u *Tragom hrvatskim*, a produkciju je preuzela NIU „Hrvatska riječ“. Nakon promjene rukovodstva Radio televizije Novi Sad u prvoj polovici 2002. počinju se cenzurirati pojedine emisije⁶, termini postaju nestalni⁷ i biva neizvjesno hoće li emisija nakon dvotjednog snimateljskog, novinarskog i montažerskog rada biti emitirana, ukidaju se reprize, smjenjuje se prvi urednik Josip Stantić, a emitiranje se konačno prekida 2004. godine.

⁵ Došlo se na ideju da se promijeni naziv emisije u *Tragom hrvatskim* odnosno da se cijeli program prestane skrivati iza jedne dijalektalne riječi (divani) koja je prepoznatljiva samo bunjevačkim Hrvatima.

⁶ Emisija, od 25. siječnja 2004. godine, nije emitirana zbog sadržaja razgovora s Tomislavom Žigmanovim o incidentima koji su se u to vrijeme događali spram Hrvata u Vojvodini. Sredinom 2004. emisije nisu emitirane dulje vrijeme, a nakon niza neuspjelih inicijativa 14. studenoga 2004. generalni direktor RTS-a Aleksandar Tijanić na HTV-u je izjavio kako je naredio da emisija na hrvatskome bude emitirana. Sutradan, 15. studenoga 2004., u Beogradu je potpisan sporazum između Republike Hrvatske i SiCG o međusobnoj zaštiti manjina, kada predsjednik SiCG Svetozar Marović i premijer Srbije Vojislav Koštunica javno obećavaju da će emisija biti emitirana, da bi 17. studenoga 2004. TV Novi Sad podnijela tužbe protiv urednice Dušice Dulić i Zvonimira Perušića, ravnatelja producentske kuće NIU „Hrvatska riječ“, radi zabrane govora mržnje, uz zahtjev za odštetu u protivvrijednosti od 10.000 eura. Od tužbe se odustalo u listopadu 2006., no cilj je postignut – institucionalnim zapriječavanjem obesmišljavani su napori da se ostvari jedno od manjinskih prava. Prema: T. Žigmanov, *Osvajanje slobode, Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopadskog prevrata 2000.*, Subotica, 2010. (str. 74-75).

⁷ Do problema dolazi nakon priloga iz Slankamena u kojem je prikazano kako su srpski nacionalisti dovikivanjem i bacanjem petardi uznemiravali sudionike jednog skupa u organizaciji tamošnjeg HKPD-a „Stjepan Radić“. Nakon spornog priloga, termin emitiranja je postao nestalan i prebačen u ponoćne termine te je nakon nekog vremena suradnja prekinuta.

U srpnju 2004. godine otpočelo je emitiranje polusatnog *TV tjednika* na „Yu eco“ televiziji u Subotici, čiji je vlasnik i direktor bio Jožef Pinter. Emisija je tjedno emitirana dvije i pol godine, a pripremala ju je NIU „Hrvatska riječ“. Početkom 2007. imenovan je novi urednik, izvan NIU-a „Hrvatska riječ“, umjesto Dušice Dulić dolazi Dragan Jurakić, nakon čega slijedi prekid suradnje i sudski spor.⁸ Prošle su gotovo dvije godine do uspostavljanja ponovne suradnje s „Yu eco“ televizijom i emitiranja televizijske emisije na hrvatskom jeziku. Iza pripreme *Kronike tjedna*, čija je prva emisija emitirana 15. ožujka 2009., tada ponovno stoji NIU „Hrvatska riječ“, a za urednika je imenovan Josip Stantić. Odnosi između televizije „Yu eco“ televizije i NIU-a „Hrvatska riječ“ ovog puta bili su definirani sporazumom o preuzimanju odgovornosti NIU-a „Hrvatska riječ“ za sadržaj emisija.⁹

Od 2006. do 2010. godine na drugom programu RTV-a Novi Sad emitira se dva puta mjesečno 25-ominutna emisija *Prizma* čiji je urednik bio Dragan Jurakić. U ožujku 2010. formira se hrvatsko uredništvo na RTV-u u Novom Sadu i započinje se s emitiranjem desetominutnog *Dnevnika* na hrvatskome jeziku, uz još dvije tjedne polusatne emisije – *Svijetionik* i *Izravno*. *Dnevnik* se emitirao od ponedjeljka do subote u terminu od 17 sati i 45 minuta, a emisije *Izravno* i *Svijetionik* nedjeljom od 16 do 17 sati.

⁸ Jožef Pinter za NIU „Hrvatska riječ“ navodi: Početkom 2007. za urednika hrvatske emisije bio je imenovan Dragan Jurakić. O suradnji s novim urednikom Pinter kaže: „Imali smo povjerenja i u njega, ali nas je to ovoga puta jako skupo koštalo. Mislim da je Jurakić zloupotrijebio ‘Yu eco’ televiziju za neke osobne obračune s nekim novinarima koji mu nisu odgovarali, koji su radili u nekim drugim medijima, poput dopisnika *Večernjih novosti* te prethodnog urednika *Hrvatske riječi* Zvonimira Perušića. U jednoj emisiji, koja je završila i na sudu, bilo je vrijeđanja ličnosti, bez argumenata, bez dokaza, a ova kuća, koja je pred zakonom bila odgovorna, platila je zbog toga 150.000 dinara sudskih troškova. Bili smo oslobođeni daljnje parnice, jer smo morali priznati da ova kuća jest kriva zato što je emitirala tu emisiju. Nije bilo fer od Jurakića da ova kuća, koja je imala povjerenja u njega, koja je imala dobru namjeru i besplatno osigurala termine za emitiranje emisije na hrvatskom jeziku, završi na sudu, a da istodobno hrvatska populacija u Subotici zbog njega gotovo pune dvije godine nema svoj program na hrvatskom jeziku na „Yu eco“ televiziji. Mi poslije toga više nismo mogli dopustiti da Jurakić nastavi raditi program na našoj televiziji“.

⁹ Emisija *Kronika tjedna* se mogla pratiti nedjeljom od 10 sati na programu „Yu eco“ televizije, a za pripremu ove emisije „Yu-eco“ televizija plaćala je 50.000 dinara mjesečno, odnosno 600.000 dinara godišnje.

Sve televizijske emisije na hrvatskom jeziku, koje su realizirane od 2001. do 2011. godine (*TV divani, Prizma, Kronika, Tragom hrvatskim*), bile su producirane od strane neovisnih udruga iz Subotice (Udruga za pozitivnu komunikaciju „Klub 21“, „Z Video“ i „Cro-media“) te NIU-a „Hrvatska riječ“ i imali su simboličnu i neredovitu financijsku potporu države.

Privatizacijom medija, koja je završena 2016., ulogu informiranja na hrvatskom jeziku djelomice je preuzela formirana Udruga novinara „Cro-info“ u čijoj produkciji nastaju: *Petominutne vijesti* (2015. – 2017. emitirane na televiziji „Yu eco“, a 2017. – 2019. na TV Subotica), polusatna tjedna emisija *Hrvatska panorama* (2015. na televiziji „Yu eco“), društveno-politička polusatna emisija *Motrišta* (2015. – 2017. emitirana na televiziji „Yu eco“, a 2017. – 2019. na TV Subotici) i tjedna polusatna društveno-kulturna emisija *Zlatna škatulja* (2016. – 2017. emitirana na televiziji „Yu eco“, a 2017. – 2019. na TV Subotica).

medijski sadržaj	emiter	produkcija	2000.																				
			0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
TV tjednik	TV Subotica	Zvonimir Sudarević																					
TV divani / Tragom hrvatskim	RTV2 Novi Sad, Subotica, Sombor, Srijem	Klub 21, Z. Sudarević																					
TV tjednik	Yu eco	NIU Hrvatska riječ																					
Prizma	RTV2 Novi Sad	RTV2 Novi Sad																					
Kronika		Cro-media																					
Kronika tjedna	Yu eco	NIU Hrvatska riječ																					
Dnevnik na hrvatskom jeziku	RTV2	RTV2																					
Izavno	RTV2	RTV2																					
Svjetonik	RTV2	RTV2																					
Vijesti	Yu eco / TV Subotica	Cro-info																					
Hrvatska panorama	Yu eco	Cro-info																					
Mostrisa	Yu eco / TV Subotica	Cro-info																					
Zlatna škatulja	Yu eco / TV Subotica	Cro-info																					

Tablica 7. Televizijski hrvatski sadržaji, s razdobljima emitiranja.

<i>od</i>	<i>do</i>	<i>TV</i>	<i>naziv</i>	<i>mjesto</i>	<i>učesta- lost</i>	<i>produkcija</i>	<i>urednik</i>	<i>autor</i>
2001.	2001.	TV Subotica („Super TV“)	<i>TV tjednik</i>	Subo- tica		Zvonimir Sudarević	Dušica Dulić, Josip Stantić	
20. srpnja 2001.	2004.	RTV Novi Sad i na lokal- nim televizi- jama – „Super TV“ iz Subotice, TV „Spek- tar“ iz Sombora i „Srem- ska TV“ iz Šida	<i>TV divani</i>	Novi Sad	30 minuta, svakog drugog tjedna	Udruga za pozitivnu komunika- ciju „Klub 21“ Subotica, Zvonimr Sudarević	Dušica Dulić, Josip Stantić	
17. listopa- da 2004.		RTV	<i>Tragom hrvatskim (peime- novani TV divani)</i>		30 minuta, dvojedno	NIU „Hrvatska riječ“, Zvonimir Perušić	Dušica Dulić	
Srpanj 2004.	2007.	„Yu eco“	<i>TV tjednik</i>	Subo- tica		NIU „Hrvatska riječ“	Dušica Dulić	
2007.	2007.	„Yu eco“	<i>TV tjednik</i>	Subo- tica		NIU „Hrvatska riječ“	Dragan Jurakić	
15. ožujka 2009.	2010.	„Yu eco“	<i>Kronika tjedna</i>	Subo- tica	30 minuta tjedno	NIU „Hrvatska riječ“	Josip Stantić	
2006.	2010.	RTV Novi Sad	<i>Prizma</i>	Novi Sad	30 minuta, dva puta mjesečno		Dragan Jurakić	
2007.			<i>Kronika</i>			„Cro- media“, Zvonimir Sudarević		
			<i>TV Hrvatska riječ</i>					

1. ožujak 2010.	do danas	RTV Novi Sad	<i>Dnevnik na hrvatskom jeziku</i>					Dragan Jurakić, Ivan Benašić Jelena Tumbas	
1. ožujak 2010.	do danas	RTV Novi Sad	<i>Izravno</i>						
1. ožujak 2010.	do danas	RTV Novi Sad	<i>Sjetionik</i>						
2015.	2017.	„Yu eco“	<i>Vijesti</i>	Subotica	5 minuta	„Cro-info“	Jožef Pinter	Milijana Ničević	
2015.	2015.	„Yu eco“	<i>Hrvatska panorama</i>	Subotica	30 minuta tjedno	„Cro-info“	Jožef Pinter	Milijana Nimčević	
2015.	2017.	„Yu eco“	<i>Motrišta</i> (u okviru <i>Hrvatske panorame</i>)	Subotica	30 minuta tjedna	„Cro-info“	Jožef Pinter	Siniša Jurić, Larisa Inić	
2016.	2017.	„Yu eco“	<i>Zlatna škatulja</i>	Subotica	30 minuta tjedno	„Cro-info“	Jožef Pinter	Ivana Petrekanić Sič	
2017.	2019.	TV Subotica	<i>Vijesti</i>	Subotica	5 minuta	„Cro-info“	Branimir Kuntić	Milijana Nimčević	
2017.	2019.	TV Subotica	<i>Motrišta</i>	Subotica	30 minuta tjedno	„Cro-info“	Branimir Kuntić	Bernardica Vojnić Mijatov Karolina Bašić, Željka Vukov	
2017.	2019.	TV Subotica	<i>Zlatna škatulja</i>	Subotica	30 minuta tjedno	„Cro-info“	Branimir Kuntić	Ivana Petrekanić Sič	

Tablica 8. Kronološki prikaz televizijskih sadržaja na hrvatskom jeziku.

Internet platforma i društvene mreže

U hrvatskoj zajednici u Vojvodini glede korištenja internetskih oblika prezentacije možemo reći da se „uvelike kasnilo“. Prvu internet prezentaciju imao je franjevački samostan u Zemunu početkom 1997., a druga stranica se pojavila nakon više od godinu dana – bila je to prezentacija subotičkog dvotjednika *Žig*, uspostavljena u prvoj polovici 1998. godine. Ozbiljnijih iskoraka u hrvatskoj manjinskoj zajednici u Vojvodini na ovome planu nije bilo – do 2005. godine postojalo je samo 20 internetskih stranica u cijeloj hrvatskoj zajednici u Vojvodini, no one nisu bile složene i zahtjevne, s većim brojem informacija koje se redovito ažuriraju. Od njih točno polovica, tj. deset, imala je vlastitu internetsku domenu, a deset je internetsku prezentaciju osiguravalo preko drugih subjekata internetskih predstavljanja ili dobavljača internetskih usluga (*provider*) (npr. subotica.co.yu, suonline.net, tippnet.co.yu). Najveći broj stranica, 2005. godine, bio je unutar Katoličke Crkve – ukupno devet: Đakovačka i srijemska biskupija (s domenom u Hrvatskoj, a nakon razdvajanja biskupije 2008. srijemski dio, kao uostalom i đakovačko-osječki, ima vlastitu internetsku stranicu) <http://djakovo.hbk.hr/>; Zrenjaninska biskupija <http://www.catholic-zr.org.yu/>, Subotička biskupija <http://www.suboticka-biskupija.info/>, Franjevački samostan u Zemunu <http://solair.eunet.yu/~frazemun/> (danas ima drugu domenu), zatim dvije stranice franjevačkog reda u Subotici <http://www.subotica.co.yu/Franjevci/> i <http://home.catholicweb.com/onlinefranjevci/> (danas subotički franjevački samostan ima novu internetsku stranicu s vlastitom domenom) te dvije župe iz Subotičke biskupije: Župa svetog Marka u Žedniku <http://www.suonline.net/~zednicani/> i Župa Marija Majka Crkve u Aleksandrovu <http://www.subotica.co.yu/religion/MMC.htm>. Samostalnu internetsku stranicu, koju je pokrenuo pokojni župnik Josip Temunović, imala je Zadužbina biskupa Budanovića <http://www.zaduzbina-budanovic.org/>. Posljednja, na žalost, više ne postoji, kao ni dvije spomenute župne internetske prezentacije te dvije stranice franjevačkog reda iz Subotice.

Po brojnosti, slijedile su internetske stranice medija na hrvatskom jeziku u Vojvodini – bilo ih je ukupno šest: Novinsko-izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“ i tjednika *Hrvatska riječ* <http://www.hrvatskarijec.co.yu/>, zatim

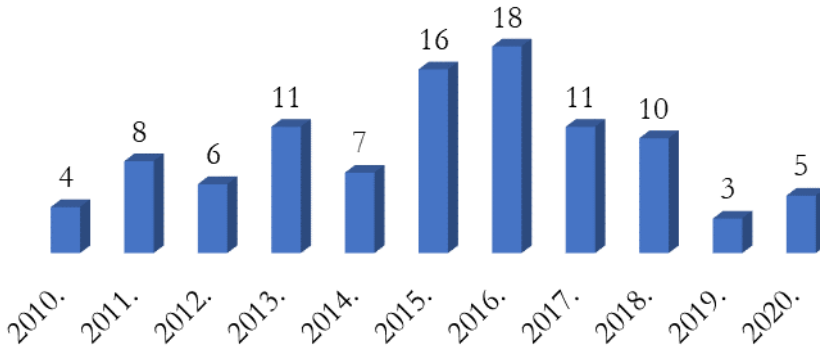
Subotičkog dvotjednika *Žig* <http://www.tippnet.co.yu/zig/>, Katoličkog mjesečnog lista *Zvonik* <http://www.zvonik.org.yu>, tromjesečnika HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora *Miroljub* <http://www.tippnet.co.yu/Media/Miroljub/>, programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice <http://www.radiosubotica.co.yu/hr/index.htm> te časopisa subotičkog Ogranka Matice hrvatske *Klasje naših ravni* <http://www.maticahr-klasje.co.yu>. *Žig*, program na hrvatskom Radio Subotice i *Klasje* nemaju danas svoje internetske stranice, to jest prezentacije, a list *Miroljub* je u cijelosti dostupan na internetskoj stanici nakladnika HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora.

Na koncu, tu su internetske stranice hrvatskih institucija i organizacija – ukupno ih je 2005. godine registrirano pet. Sve su imale vlastite internetske adrese: Demokratski savez Hrvata u Vojvodini <http://www.dshv.org/>, Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji <http://www.hnv.org.yu/>, Hrvatski informatički centar <http://www.hic.org.yu>, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo „Stjepan Radić“ iz Novog Slankamena, <http://www.stjepanradic.co.yu/> i Dužijanca <http://www.duzijanca.co.yu/>. Prve dvije i danas imaju svoje internetske stranice, a preostale više nemaju.

Činjenica da od 20 internetskih stranica iz 2005. godine danas postoji tek nešto više od pola – 11, kazuje u prilog određene nestalnosti, to jest brze promjenljivosti – preživa je dinamika u ovom području društvenog života hrvatske zajednice.

Što se tiče sadržine internetskih stranica, možemo reći kako je u povijesti manjkalo profesionalnosti u mnogim segmentima njihova postojanja i funkcioniranja (neažurnost, neatraktivnost, neinventivnost...), što je posljedica ukupnih konstelacija u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, to jest Srbiji, u to vrijeme: deficiti u znanjima i vještinama glede primjene novih tehnologija u području društvenih mreža, kruto gospodarenje resursima cijele zajednice od strane nekoliko osoba te izostanak strateškog pristupa i profesionalnog djelovanja na ovom planu.

Osim internetskih stranica nakon 2010. godine počinju se koristiti i *Facebook* stranice, *Instagram* i *Twitter* profili među kojima je najdominantniji *Facebook*.

Slika 10. Broj otvorenih profila na Facebook društvenoj mreži po godinama.

INSTITUCIONALNI KONTEKST I MEDIJSKI SADRŽAJI

Medijske institucije

NIU „Hrvatska riječ“

Članovi Hrvatskog akademskog društva iz Subotice su 2001. godine pokrenuli inicijativu za osnutak Novinsko-izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“ koja se 2002. realizirala odlukom Skupštine AP Vojvodine.

Glavna svrha ustanove jest na institucionalan i profesionalan način građanima hrvatske nacionalnosti u Vojvodini omogućiti ostvarivanje prava na informiranje na vlastitom jeziku u području tiskanih medija izdavanjem istoimenog informativno-političkoga glasila. Informativno-politički tjednik *Hrvatska riječ* ima ozbiljnu, utemeljenu i trajnu misiju u domeni informiranja na hrvatskom jeziku i to zbog svoje institucionalne uređenosti i načina financiranja. Isprva je osnivač lista bila Skupština AP Vojvodine, koja je osnivačka prava nad svim tiskanim medijima na manjinskim jezicima, pa tako i NIU-om „Hrvatska riječ“, 2004. godine prenijela na manjinska vijeća – prienos je prihvaćen na sjednici HNV-a, 30. srpnja 2004., pri čemu je zadržano financiranje iz pokrajinskoga proračuna.

Prvi broj *Hrvatske riječi* objavljen je 31. siječnja 2003. godine, a do danas, koncem listopada 2021., objavljeno je više od 967 brojeva. Tiska se u nakladi od 1.500 primjeraka, a distribuira se diljem Vojvodine i u inozemstvu. Od prvog broja 2003. godine tjednik se u prodaji pojavljuje svaki petak. Isprva je izlazio na 32 stranice, a poslije se ustalio na 52 (desetak brojeva izašlo je i na 68 stranica). Na stranicama *Hrvatske riječi* posebna se pozornost posvećuje

životu Hrvata u mjestima u Vojvodini u kojima žive te njihovom svakodnevnom radu i stvaranju, zatim politici, obrazovanju i kulturi te vjerskom životu. Od početka izlaženja list ima i internetsku stranicu, koja je vremenom mijenjala oblik, vrstu i količinu predstavljanja sadržaja. Od prosinca 2012. godine NIU „Hrvatska riječ“ ima *Facebook* stranicu, a od 2020. posjeduje vlastitu aplikaciju za *iOS* i *Android* telefone. Iste godine otvara profil i na društvenoj mreži *Instagram*.

Osim tjednika *Hrvatska riječ*, NIU „Hrvatska riječ“ od konca 2003. godine izdaje i mjesečni podlistak za djecu *Hrcko*, a od 2007. godine mjesečni podlistak za mlade *Kužiš?!*. U suradnji s Maticom hrvatskom, ogrankom u Subotici, od 2006. do 2012. godine izlazio je i dvomjesečnik za kulturu, umjetnost i znanost *Klasje naših ravni*, a od 2013. godine kao plod zajedničke suradnje sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata izdaje se časopis za književnost i umjetnost *Nova riječ*. Od 2005. godine, otkada je ustanova pokrenula nakladničku djelatnost, pa do danas objavljeno je blizu stotinu knjiga.

Trenutačno, u NIU „Hrvatska riječ“ radi 18 uposlenika i oko 100 vanjskih suradnika. Iako većina uposlenika radi ovaj posao dugi niz godina, a neki čak i od samog osnivanja ustanove, nitko od spomenutih nema završeni studij žurnalistike odnosno novinarstva. S obzirom na spomenuto, iako to u većoj mjeri ne umanjuje njihovu profesionalnost, postoji potreba za stručnim usavršavanjem odnosno pohađanjem tečaja Hrvatski jezik za djelatnike u medijima na lektoratu Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. Prva skupina polaznika trebala je na isti krenuti u ožujku 2020. godine, no, zbog okolnosti do kojih je dovela pojava virusa covid-19 u Republici Srbiji, termin početka tečaja je prolongiran.

Hrvatska riječ ima veoma važnu ulogu u društvenom životu hrvatske zajednice. Ma koliko bili u krizi tiskani mediji, tjednik *Hrvatska riječ* predstavlja svojevrsni brend hrvatske zajednice. Njegova misija je mnogo veća od

prenošenja informacija, on mora nastojati obraniti dostojanstvo hrvatske manjine u Srbiji.

Hrvatska redakcija na Radio-televiziji Vojvodine

Radio-televizija Vojvodine (RTV) javni je radiodifuzijski servis građana Autonomne Pokrajine Vojvodine s televizijskim, radijskim i multimedijским programom, sjedište joj je u Novom Sadu.

Stvaranjem nekadašnje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije najprije je 1949. godine osnovan Radio Novi Sad, a kako su u tadašnjem državnom poretku Hrvati uz Srbe na području današnje Republike Srbije činili konstitutivni narod, program je bio emitiran na srpskohrvatskom jeziku i jezicima drugih tadašnjih nacionalnih manjina (mađarske, slovačke, rumunjske i rusinske). Godine 1971. godine osniva se Televizija Novi Sad s istom jezičnom politikom, a od 1976. program se emitira iz nove zgrade na Mišeluku koja je uništena u bombardiranju 1999., a nanovo izgrađena 2020. godine. Sve do raspada SFRJ i nestanka Jugoslavenske radio televizije ova medijska kuća nosila je naziv Radio televizija Novi Sad, a 1992. godine postaje dijelom, skupa s Radio televizijom Beograd i Radio televizijom Priština, Radio televizije Srbije (RTS) koja preuzima ulogu JRT-a. RTS se 2006. godine načelno dijeli na dva dijela: RTS postaje nacionalni medijski servis za područje cijele Srbije, a Radio-televizija Vojvodine za područje AP Vojvodine.

Danas RTV emitira program na službenom nacionalnom srpskom jeziku te na deset nacionalno-manjinskih jezika među kojima je i hrvatski jezik, a programi nacionalnih manjina prisutni su na drugom programu RTV-a (televizije) i na drugom (mađarski program) i trećem programu (ostale nacionalne manjine uključujući hrvatsku) RNS-a.

Raspadom nekadašnje SFRJ Hrvati gube status konstitutivnog naroda na današnjem prostoru Republike Srbije (u to vrijeme Savezne Republike Jugoslavije), a nemili ratni događaji 90-ih godina 20. st. posebno otežavaju položaj hrvatskog naroda na ovim prostorima i njihovu negativnu percepciju u medijima. Tada se izgubila i prisutnost hrvatskog jezika u medijskom prostoru, a uslijedila je dugotrajna borba u ostvarivanju prava na informiranje na hrvatskom jeziku, koja traje i danas. Veliki pomaci uslijedili su 2002. godine

demokratskim promjenama koje su hrvatskoj zajednici u Republici Srbiji omogućile status nacionalno-manjinske zajednice koji, među ostalim, jamči prava na službenu uporabu jezika i pisma te na informiranje. Također, Statut AP Vojvodine uvodi hrvatski jezik u službenu uporabu na području AP Vojvodine. Međutim, stare strukture vodstva RTV-a odbijale su ili ignorirale zahtjeve hrvatske zajednice za dobivanje svog medijskog prostora – njihovom smjenom postižu se prve pozitivne promjene. Od 2006. godine HNV uspijeva dogovoriti s vodstvom RTV-a emitiranje emisije *Prizma*, a na prijedlog HNV-a prvi urednik ovog programa na hrvatskom jeziku bio je novinar iz Vrbasa Dragan Jurakić.

Nakon dugogodišnjeg zalaganja hrvatske zajednice, 1. ožujka 2010. godine započelo je emitiranje redovitog programa na hrvatskom jeziku na drugom programu RTV-a, a u početku se on odnosio na informativni sadržaj vezan uz hrvatsku manjinu i događaje u zemlji i svijetu u formi *Dnevnika na hrvatskom jeziku* koji se emitira 6 puta tjedno po 10 minuta i 5 minuta rezerviranih za glazbenu popunu. U to je vrijeme hrvatska redakcija brojila dva urednika, jednog dopisnika iz Subotice te jednog prezentera vijesti. Međutim, formalno osnivanje Uredništva na hrvatskom jeziku najavljeno je za konac 2010. godine, a kasnije prolongirano za iduću godinu. Njegovom uspostavom i upošljavanjem dviju novih osoba tijekom dvije iduće godine, stvoreni su minimalni kadrovski uvjeti za produciranje sadržaja političkog, društvenog i kulturnog karaktera te od 2014. godine počinje emitiranje dviju emisija jedanput tjedno, nedjeljom, *Izravno* (u 16 sati) i *Svijetionik* (u 16,30). Radijski program na hrvatskom jeziku na RNS-u proizvodi se od 2012. godine.

Zalaganje za veću zastupljenost hrvatske nacionalne manjine na RTV-u još uvijek traje – bilo da se radi o dobivanju veće programske satnice, bilo o većem broju stalno uposlenih u Uredništvu na hrvatskom jeziku. Primjerice, s obzirom na to da se broj uposlenih i broj programskih sati na RTV-u određuje proporcionalno broju pripadnika određene manjine, zgodno je navesti primjer brojčano približno jednake nacionalno-manjinske zajednice Slovaka koja na ovom javnom medijskom servisu ima gotovo duplo više sati u medijskom prostoru i znatno veći broj stalno uposlenih članova uredništva. S jedne strane, razlog tom nerazmjeru jest činjenica da su oni zajednica s baštinjenim pravima i institucijama iz vremena socijalizma, dok su Hrvati, kako je spomenuto,

relativno mlada nacionalna manjina. Međutim, s druge strane, pozitivniji politički kontekst i zalaganje vlasti u zaštiti i promoviranju hrvatske zajednice odlučujući su čimbenici u ostvarivanju ovih prava.

Današnje Uredništvo na hrvatskom jeziku RTV-a, broji sedam stalno uposlenih članova, a posljednji su uposleni u 2021. godini. Glavna urednica je Jelena Hajduković (Tumbas). Osim njih, Uredništvo ima jednog suradnika na ugovoru od šest mjeseci, dvoje honorarnih suradnika te jednu osobu na ugovoru o privremenim i povremenim poslovima.

Hrvatske medijske udruge u Republici Srbiji

U Republici Srbiji ima osam udruga koje su registrirane u APR-u za produkciju medijskih sadržaja, od kojih je šest aktivno:

Hrvatska agencija za medije i kulturu „CroS“

Hrvatska agencija za medije i kulturu „CroS“ utemeljena je 2014. godine s ciljem djelovanja u području medija i kulture Hrvata u Srbiji. Sjedište udruge je u Subotici. Zastupnik je Siniša Jurić. Udruga broji tri člana. Izazovi s kojima se udruga suočava su nemogućnosti operativnog izmirivanja zadataka, slaba logistika te slaba infrastruktura unutar zajednice.

Hrvatska nezavisna lista

Hrvatska nezavisna lista utemeljena je 2012. godine, a područja djelovanja su povijest, kultura, obrazovanje, informiranje, čuvanje kulturne baštine Hrvata u Srbiji. Udruga izdaje *Hrvatske novine*. Predsjednik Udruge je Zlatko Ifković, a dopredsjednik Ivan Stipić. Sjedište udruge je u Subotici. Udruga broji 18 članova. Najveći izazovi s kojima se udruga suočava su nedostatak adekvatne opreme i prostora za rad, što iziskuje angažiranje osobnih resursa.

Hrvatska udruga novinara „Cro-news“

Hrvatska udruga novinara „Cro-news“ utemeljena je 2015. godine s ciljem populariziranja novinarske djelatnosti. Sjedište udruge je u Subotici. Predsjednik Udruge je Branimir Kuntić. Udruga broji 21-og člana. Jedan od izazova s kojim se udruga suočava je osiguravanje financijskih sredstava za redoviti kontinuirani rad, što projektno financiranje ne dopušta.

Udruženje novinara „Cro-info“

Udruženje novinara „Cro-info“ utemeljeno je 2014. godine s ciljem proizvodnje i produkcije medijskih sadržaja na hrvatskom jeziku. Proizvodi i producira sljedeće medijske sadržaje: *Cro-info*, *Zlatna škatulja*, *Motrišta* i *Hrvatska panorama*. Emisije se emitiraju na lokalnim i regionalnim TV postajama kao i u kablovskom sustavu. Sjedište udruge je u Subotici.

Udruga posjeduje svoju internet stranicu (www.croinfo.rs). Predsjednik Udruge je Ivan Ušumović, a dopredsjednik Branimir Kuntić. Udruga broji 30 aktivnih članova. Najveći izazovi s kojima se suočava udruga je osiguravanje finansijskih sredstava za redoviti kontinuirani rad, što projektno financiranje ne dopušta. Udruga je iskazala potrebu za pomoć u osiguravanju pokrića troškova redovitog rada radi osiguravanja opstojnosti i kontinuiteta informativnih TV emisija koje udruga producira.

„Udruženje Marija“ – Radio Marija

„Udruženje Marija“ utemeljeno je 2002. godine s ciljem proizvodnje i radiodifuzije programa Radio Marije. Sjedište udruge je u Subotici. Udruga posjeduje svoju internetsku stranicu (www.radiomarija.rs). Predsjednik Udruge je Dražen Marić. Udruga broji 35 članova. Izazov Udruge je *Time Sharing 12/12* s postajom Srpske pravoslavne Crkve jer ovakva koncepcija otežava stvaranje navike slušanja Radio Marije i apliciranje za sredstva u inozemstvu, što dovodi do otežanog financiranja. Potreba Udruge je pomoć u financiranju pokrića troškova redovitog rada, što na mjesečnoj razini iznosi 4.000 eura.

Hrvatski medijsko-kulturni centar

Hrvatski medijsko-kulturni centar utemeljen je 2019. godine s ciljem istraživanja, dokumentiranja, snimanja i popularizacije običaja Hrvata iz Srijema. Sjedište udruge je u mjestu Voganj, Općina Ruma. Predsjednik Udruge je Dražen Štimac, a dopredsjednik Petar Dem. Budući da je udruga tek na početku rada, jedan od primarnih problema, odnosno najvećih izazova, jest financiranje. Također, na terenu se i dalje suočavaju s prisutnošću straha kod Hrvata u očitovanju interesa za aktivnosti u zajednici. Udruga broji 5 članova.

<i>r. br.</i>	<i>naziv udruge</i>	<i>godina osnivanja</i>	<i>mjesto udruge</i>	<i>medij koji proizvodi</i>
1.	HAMK „CroS“	2014.	Subotica	-
2.	Hrvatska nezavisna lista	2012.	Subotica	<i>Hrvatske novine</i> (mjesečnik) i <i>Hrvatske novine – vijesti</i> (portal)
3.	HUN „Cro-news“	2015.	Subotica	<i>Naša riječ</i> (radijska emisija)
4.	UN „Cro-info“	2014.	Subotica	<i>Cro-info</i> , <i>Zlatna škatulja</i> i <i>Motrišta</i>
5.	„Udruženje Marija“ – Radio Marija	2002.	Subotica	<i>Program na hrvatskom jeziku</i>
6.	Hrvatski medijsko-kulturni centar	2019.	Voganj, Općina Ruma	

Tablica 9. Hrvatske novinarske udruge i pripadajući mediji u Republici Srbiji.

MEDIJI

Elektronički mediji

Televizijski medijski sadržaji

TV Dnevnik na hrvatskom jeziku je informativna emisija u produkciji redakcije na hrvatskome jeziku Radio televizije Vojvodine, a emitira se na drugom programu Javne medijske ustanove Radio televizije Vojvodine (RTV2) svakim radnim danom i subotom u 17.45 u trajanju od 10 minuta. Emisija je informativnog karaktera te pokriva područja iz politike, društva, privrede, poljoprivrede, obrazovanja, kulture, Crkve, zdravstva, turizma, sporta, servisnih informacija i kronike. Urednica i voditeljica *Dnevnika* je Jelena Hajduković, autori su članovi Uredništva programa na hrvatskome jeziku, a urednik programa u sklopu kojeg se emitira medijski sadržaj je Mirko Kanjuh. Medijski sadržaj je kombinacija autorskog i preuzetog rada, a broj osoba koje profesionalno rade na pripremi i emitiranju je osam. *Dnevnik* se emitira putem etera, kableske mreže i interneta. Distributeri su Pošta NET, MTS, SBB, Supernova, Sat Trakt, a postoji mogućnost i odgođenog gledanja putem službene internetske stranice RTV-a. *Dnevnik* je vidljiv u cijeloj Vojvodini i Srbiji te pograničnim dijelovima susjednih zemalja, a procjenjuje se da je broj gledatelja između 5 i 10 tisuća. *Dnevnik na hrvatskome jeziku* emitira se od 2006. godine. Način financiranja je proračunski i projektno, a izvor financiranja su AP Vojvodina i Republika Srbija.

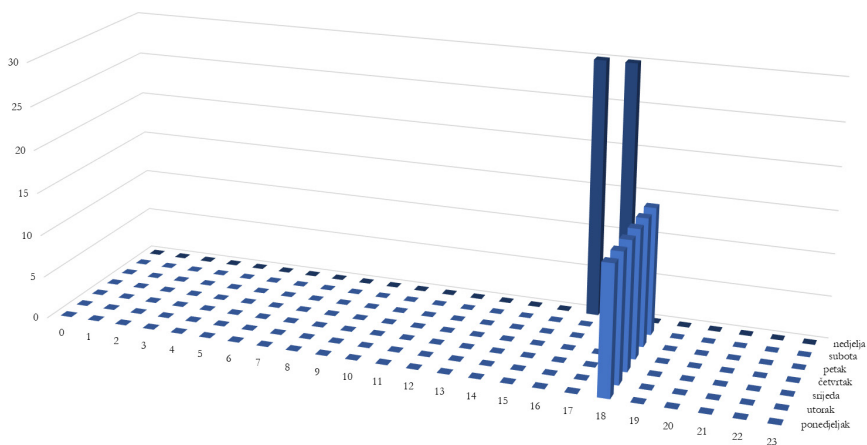
Izravno je emisija u produkciji redakcije na hrvatskome jeziku Radio televizije Vojvodine, a emitira se na Drugom programu Radio televizije Vojvodine nedjeljom u 16 sati. Emisija traje 30 minuta, a reprizni termini su ponedjeljkom i utorkom. Emisija pokriva teme iz područja politike, društva, privrede, poljoprivrede, obrazovanja, kulture, Crkve, zdravstva, turizma, sporta

i servisnih informacija. Urednici medijskog sadržaja su Anita Žanić, Dajana Marković i Jelena Hajduković. Autori medijskog sadržaja su Josip Stantić, Zlata Vasiljević, Siniša Jurić, Jelena Hajduković, Anita Žanić, Dražen Štimac, Dajana Marković i Gordana Jerković. Voditeljice medijskog sadržaja su Anita Žanić, Jelena Hajduković i Dajana Marković. Urednik programa u sklopu kojeg se emitira emisija je Mirko Kanjuh. Emisija je autorski rad, a na pripremi i emitiranju profesionalno radi osam osoba. Medijski sadržaj emitira se putem kabelske mreže, putem distributera MTS i SBB. Postoji mogućnost odgođenog gledanja putem službene internetske stranice RTV-a. Emisija je vidljiva u području Vojvodine (Subotica, Novi Sad, Sombor, Srijemska Mitrovica, Ruma...). Emisija se emitira od 2014. godine. Način financiranja je proračunski i sponzorirano, a izvor je Republika Srbija te pristojba i promidžba. Prijedlozi urednika su da svakom kvantitativnom i kvalitativnom unaprjeđenju programa mora prethoditi povećanje produkcijskih kapaciteta u samoj medijskoj kući i povećanje broja izvršitelja u programu na hrvatskom jeziku.

Svjetionik je emisija u produkciji redakcije na hrvatskom jeziku Radio televizije Vojvodine, a emitira se na Drugom programu Radio televizije Vojvodine nedjeljom u 16.30. Emisija traje 30 minuta, a reprizni termini su ponedjeljkom i utorkom. Emisija pokriva teme iz područja društva, obrazovanja, kulture, Crkve i turizma. Urednici emisije su Jelena Hajduković, Anita Žanić, Dajana Marković i Dražen Štimac. Autori emisije su Jelena Hajduković, Anita Žanić, Dajana Marković, Dražen Štimac, Josip Stantić i Zlata Vasiljević. Voditelji emisije su Jelena Hajduković, Anita Žanić i Dajana Marković. Urednik programa u sklopu kojeg se emitira sadržaj je Mirko Kanjuh. Emisija je autorski rad, a na pripremi i emitiranju profesionalno radi šest osoba. Medijski sadržaj emitira se putem kabelske mreže, putem distributera MTS i SBB. Postoji mogućnost odgođenog gledanja putem službene internetske stranice RTV-a. Emisija je vidljiva u području Vojvodine (Subotica, Novi Sad, Sombor, Srijemska Mitrovica, Ruma...). Emisija se emitira od 2014. godine. Način financiranja je proračunski i sponzorirano, a izvor je Republika Srbija te pristojba i promidžba.

Slika 11. Termini emitiranja televizijskih medijski sadržaja na hrvatskom jeziku s duljinom trajanja po danima u tjednu.

Paleta je medijski sadržaj u produkciji redakcije na hrvatskom jeziku Radio televizije Vojvodine, a emitira se na Drugom programu Radio televizije Vojvodine. Vrijeme emitiranja je klizno – periodično, a traje 10 minuta.

Premijerno se emitira srijedom, a reprizno četvrtkom. Emisija pokriva teme iz područja društva, privrede, poljoprivrede, obrazovanja, kulture i turizma. Urednik medijskog sadržaja je dežurni novinar Uredništva programa na hrvatskom jeziku, dok su autori novinari programa na hrvatskom na RTV-u. Emisija nema klasičnog voditelja programa, a urednik u sklopu kojeg se emitira emisija je Mirko Kanjuh, glavni i odgovorni urednik medija. Broj osoba koje rade na pripremi i emitiranju medijskog sadržaja varira oko šest, a volontera nema. Medijski sadržaj je autorski rad i nije interaktivan. Emitira se putem etera, kableske mreže i Interneta, a postoji mogućnost i odgođenog gledanja. Prenosi se putem svih distributera koji imaju ugovor s RTV-om, a medijski sadržaj vidljiv je u cijeloj Vojvodini i pograničnim dijelovima susjednih zemalja. Procjena broja gledatelje je između 5 i 10 tisuća.

Televizijski medijski sadržaji u Republici Hrvatskoj namijenjeni Hrvatima izvan Republike Hrvatske

Glas domovine je medijski sadržaj u produkciji Hrvatske radiotelevizije, a emitira se na istoimenoj televiziji (HTV1) utorkom u 11.15. Emisija je namijenjena Hrvatima izvan Republike Hrvatske, traje 25 minuta, a reprizni termini su četvrtkom i subotom. Urednik i autor medijskog sadržaja je Zvonko Božinović, voditeljica Helena Knazić, a urednik programa u sklopu kojeg se emitira medijski sadržaj je Ivo Kujundžić. Šest osoba profesionalno rade na pripremi i emitiranju medijskog sadržaja koji je autorski rad. Medijski sadržaj je interaktivan, a emitira se putem etera i satelita (*Hot Bird 5*). Medijski sadržaj vidljiv je u cijelom svijetu, postoji mogućnost i odgođenog gledanja, a procjenjuje se da je broj gledatelja u Republici Hrvatskoj između 60 i 80 tisuća. Medijski sadržaj emitira se od 1996. godine. Financira se proračunski, a izvor je Republika Hrvatska. Priloga o Hrvatima iz Vojvodine nema u svakoj emisiji.

Pozitivno je emisija u produkciji Hrvatske radiotelevizije Zagreb, a emitira se na istoimenoj televiziji nedjeljom u terminu od 11.05. U emisiji se obrađuju teme iz područja društva, obrazovanja, kulture i Crkve. Emisija traje 30 minuta, a reprizni termin je, također, nedjelja. Urednik, autor i voditelj emisije je Mario Raguž, dok je urednica programa u sklopu kojeg se emitira emisija Antonia Hrvatín Roth. Na pripremi i emitiranju medijskog sadržaja, koji je autorski rad, profesionalno radi desetak osoba. Emisija se emitira putem etera, kabelske mreže, satelita i Interneta, odnosno svih kablaskih distributera u Hrvatskoj, a postoji i mogućnost odgođenog gledanja. Emisija je vidljiva u cijeloj Republici Hrvatskoj i svijetu, a procjenjuje se da ima oko 400.000 gledatelja u Hrvatskoj. Emisija se emitira od 2012. godine. Način i izvor financiranja je putem HRT pristojbe. Prijedlog urednika za unaprjeđenje jest taj da HNV napravi sporazum s HRT-om u kojemu bi se definirala obveza da se u svakoj emisiji *Pozitivno* ili *Glas domovine* i slično, pripremi i emitira najmanje

jedan prilog o životu i problemima Hrvata iz Srbije. Također, urednik predlaže da se HNV u komunikaciji s vlastima Srbije i Hrvatske zalaže za princip reciprociteta (gledano prema stupnju ostvarenosti prava srpske manjine u RH i hrvatske u Srbiji) i istraži te u javnosti istakne koliko Hrvatska ulaže u aktivnosti Hrvata u Srbiji, kao i to koliko Srbija investira u srpsku manjinu u Hrvatskoj. Priloga o Hrvatima iz Vojvodine nema u svakoj emisiji.

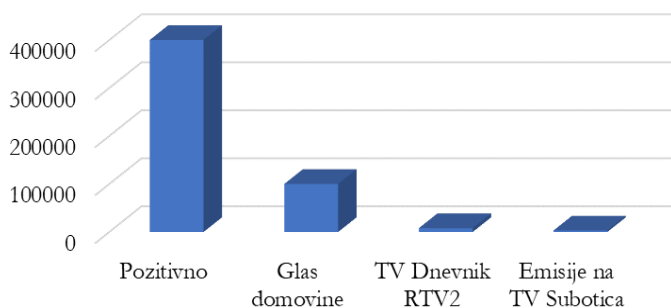
Globalna Hrvatska je emisija u produkciji Hrvatske radiotelevizije, a emitira se na istoimenoj televiziji (HTV4) subotom u 21.10. U emisiji se obrađuju teme iz područja politike, društva, privrede, obrazovanja i kulture. Emisija traje 40 minuta, a reprizni termin je nedjeljom. Autori i voditelji emisije su Gordana Lovrečić i M. Ivković, urednica je Gordana Lovrečić, a urednik programa u sklopu kojeg se emitira medijski sadržaj je Ivo Kujundžić. Emisija je autorska i interaktivna, a na pripremi i emitiranju profesionalno radi 15 osoba. Emisija se emitira putem etera, satelita i interneta, vidljiva je u cijelom svijetu, a postoji mogućnost i odgođenog gledanja. Emisija se emitira od 2018. godine, financira se proračunski od Republike Hrvatske. Prijedlog urednika za unaprjeđenje jest taj da je potrebno emitirati emisiju i na Prvom programu HTV-a jer se trenutačno televizijska emisija *Globalna Hrvatska* može gledati na HTV4 te na satelitskom kanalu HRT Int. Uz televizijsku emisiju *Globalna Hrvatska* koja je ovdje obrađena, postoje i druge televizijske te radijske emisije, kao i višejezična internetska stranica HRT-a, u kojima se nalaze sadržaji namijenjeni Hrvatima izvan Republike Hrvatske. Priloga o Hrvatima iz Vojvodine nema u svakoj emisiji.

Hrvatska rič iz Vojvodine je emisija u produkciji Vinkovačke televizije (Republika Hrvatska), a premijerno se emitira svakog prvog petka u mjesecu u 16 sati. Emisija je posvećena aktivnostima, položaju i životu hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji, a počela se emitirati u okviru programa Vinkovačke televizije u lipnju 2016. godine. Ovaj je projekt nastao na

temelju dogovora tadašnjeg predsjednika Izvršnog odbora HNV-a zaduženog za informiranje, a sadašnjeg ravnatelja NIU-a „Hrvatska riječ“ Ivana Ušumovića i tadašnje glavne i odgovorne urednice Vinkovačke televizije Ane Šibenik Tomić. Emisiju realiziraju tri autorice/voditeljice (Ivana Petrekanić Sič – sa sugovornicima i temama koje pokrivaju sjever Bačke, Zlata Vasiljević – teme iz područja Sombora i Podunavlja i Suzana Darabašić – Srijem i dijelovi Srbije u kojima žive Hrvati). Osim premijernog, osigurana su i dva reprizna termina, a emisija je dostupna i na *Youtube* kanalu. Od 1. veljače 2019. godine glavni i odgovorni urednik Plave vinkovačke televizije je Damir Begović.

Slika 12. Procjena broja gledanosti za pojedine emisije.

Televizijski medijski sadržaji koji trenutno nisu aktivni / ne emitiraju se

Cro-info vijesti je medijski sadržaj u produkciji Udruge novinara „Cro-info“, a emitirao se na lokalnoj televiziji TV Subotica radnim danima u trajanju od 5 minuta. Vrijeme emitiranja ovisi od dogovora s emiterom, ali se

i premijerno i reprizno prikazivala od ponedjeljka do petka. Emisija je informativnog karaktera te pokriva područja iz politike, društva, privrede, poljoprivrede, obrazovanja, kulture, Crkve, zdravstva, turizma, sporta, servisnih informacija i kronike. Urednik vijesti je Branimir Kuntić, autori su članovi Udruge, voditeljica je Milijana Nimčević, a urednik u sklopu kojeg se emitira medijski sadržaj je Vladan Stefanović. Medijski sadržaj je kombinacija autorskog i preuzetog rada, a na pripremi i emitiranju profesionalno radi do 12 osoba. Vijesti se emitiraju putem etera, kabelske mreže i Interneta, a postoji mogućnost i odgođenog gledanja. Medijski sadržaj vidljiv je u Subotici i okolici, a procjenjuje se da ima oko 5 tisuća gledatelja. Vijesti se emitiraju od 2015. godine (s prekidima u emitiranju). Način financiranja je projektno, dotacijski i sponzorirano, a izvori financiranja su Lokalna samouprava Grada Subotice, Autonomna Pokrajina Vojvodina, Republika Srbija i Republika Hrvatska. Prijedlozi urednika za unaprjeđenje su da tijela Republike Hrvatske, prije svega Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske osnuje poseban proračun za medije i medijske sadržaje u Republici Srbiji, nešto slično poput onih koje imaju Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije i Pokrajinsko tajništvo za kulturu, informiranje i odnose s vjerskim zajednicama, kako bi osigurali kontinuirano emitiranje bez prekida, što je od krucijalne važnosti za opstanak i profesionalnost medijskog sektora na hrvatskom jeziku koji se financira iz projekata i dotacija. Emisija trenutno nije aktivna (svibanj, 2020.).

Zlatna škatulja je televizijska emisija u produkciji Udruge novinara „Cro-info“, a emitirala se petkom na lokalnoj televiziji TV Subotica. Emisija se premijerno emitirala petkom, reprizno nedjeljom, u trajanju od 30 minuta, a vrijeme početka emitiranja emisije ovisilo je uglavnom od dogovora s emiterom. Emisija se bavi temama koje se tiču običaja Hrvata Bunjevaca te društveno-kulturnim događanjima koja se organiziraju u okviru ovdašnje hrvatske zajednice. Urednica, autorica i voditeljica emisije je Ivana Petrekanić Sič, a urednik u sklopu kojeg se emitira medijski sadržaj je Vladan Stefanović. Medijski sadržaj je interaktivan i autorski, a na pripremi i emitiranju sadržaja profesionalno radi dvije osobe. Emisija se emitira putem etera, kabelske mreže i Interneta, a postoji mogućnost i odgođenog gledanja. Medijski sadržaj vidljiv je u Subotici i okolici, a procjenjuje se da ima oko 5 tisuća gledatelja. Emisija se emitira od 2015. godine (s prekidima u emitiranju). Način financiranja je projektno, dotacijski i sponzorirano, a izvori financiranja su Lokalna samouprava Grada Subotice, Autonomna Pokrajina Vojvodina, Republika Srbija i Republika Hrvatska. Emisija trenutno nije aktivna (svibanj, 2020.).

Motrišta je televizijska društveno-politička emisija u produkciji Udruge novinara „Cro-info“, a emitirala se na lokalnoj televiziji TV Subotica petkom. Emisija se premijerno emitirala utorkom, reprizno subotom, u trajanju od 30 minuta, a vrijeme početka emitiranja emisije ovisilo je uglavnom od dogovora s emiterom. Emisija obrađuje teme iz područja politike, društva, privrede, poljoprivrede i obrazovanja. Urednica, autorica i voditeljica emisije je Željka Vukov, a urednik u sklopu kojeg se emitira medijski sadržaj je Vladan Stefanović. Medijski sadržaj je interaktivan i autorski, a na pripremi i emitiranju sadržaja profesionalno radi dvije osobe. Emisija se emitira putem etera, kabelske mreže i Interneta, a postoji mogućnost i odgođenog gledanja. Medijski sadržaj vidljiv je u Subotici i okolici, a procjenjuje se da ima oko 5 tisuća gledatelja. Emisija se emitira od 2015. godine (s prekidima u emitiranju). Način financiranja je projektno, dotacijski i sponzorirano, a izvori financiranja su Lokalna

samouprava Grada Subotice, Autonomna Pokrajina Vojvodina, Republika Srbija i Republika Hrvatska. Emisija trenutno nije aktivna (svibanj, 2020.).

Radijski medijski sadržaji

Program na hrvatskom jeziku RTV-a je emisija u produkciji Trećeg programa Radija Novi Sad, a emitira se na Radio televiziji Vojvodine utorkom i subotom u 14.15 u premijernom terminu.

Radijska frekvencija je 100 MHz (za Novi Sad). Emisija je kombinacija autorskog i preuzetog rada, a traje 30 minuta. Postoji mogućnost odgođenog slušanja. Emisija obrađuje teme iz područja politike, društva, poljoprivrede, obrazovanja, kulture, Crkve i sporta. Urednik, autor i voditelj emisije je Petar Pifat, a urednik programa u sklopu kojeg se emitira emisija je Vojin Popović. Na pripremi i emitiranju emisije radi jedna osoba profesionalno. Medijski sadržaj se emitira putem etera, na području Novog Sada. Emitira se od 2012. godine. Način financiranja je proračunski, a izvor je Republika Srbija.

Glas Hrvata je tjedna informativna radijska emisija u produkciji Hrvatskog kulturnog društva „Vladimir Nazor“ iz Stanišića, a emitira se na Radio „Fortuni“ u premijernom terminu subotom u 16 sati. Radio frekvencija je 106.6 MHz. Emisija traje 60 minuta. U emisiji se obrađuju teme iz područja politike, društva, kulture i Crkve. Urednik emisije je Savo Tadić, autor Ivan Karan, voditeljica je Ana Crnković, a urednik programa u sklopu kojeg se emitira medijski sadržaj je Milisav Dučić. Na pripremi i emitiranju emisije volonterski radi četiri osobe. Medijski sadržaj je autorski rad. Emisija se emitira putem etera, a doseg slušanja je u Somboru, Monoštoru, Bezdanu, Beregu, Lemešu i Stanišiću. Procjena broja slušatelja je 700 osoba. Emisija se emitira od 2010. godine. Način financiranja je projektno i dotacijski, a izvori su Lokalna samouprava Grada Sombora, AP Vojvodina i Republika Hrvatska.

Radijski medijski sadržaji u Republici Hrvatskoj namijenjeni Hrvatima izvan Republike Hrvatske

Hrvatima izvan domovine je emisija u produkciji HRT – Glas Hrvatske, a emitira se putem HRT-a i službene internetske stranice www.glashrvatske.hrt.hr četvrtkom u 20.15. Frekvencija radija je 92.10 MHz. Emisija je autorska i interaktivna, a traje 180 minuta, do 23.50. Emisija obuhvaća teme iz područja politike, društva, privrede, obrazovanja, kulture, Crkve, turizma, sporta i servisnih informacija. Na pripremi i emitiranju medijskog sadržaja volonterski radi 20 osoba. Emisija se emitira putem etera i interneta (<https://glashrvatske.hrt.hr/> i <https://hrti.hrt.hr/login>). Financira se proračunski, a izvor je Republika Hrvatska. Program se preko zemaljske mreže emitira od 2003., tada je bio i satelitski, ali ne i internetski. Priloga o Hrvatima iz Vojvodine ima u svakoj emisiji, no oni nisu dulji od 10 minuta.

Na valovima staroga kraja je emisija u produkciji HRT – Glas Hrvatske, a emitira se putem službene stranice www.glashrvatske.hrt.hr ponedjeljkom u 16 sati. Emisija traje 30 minuta.

**Glas
Hrvatske**

Postoji mogućnost odgođenog slušanja medijskog sadržaja. Emisija obuhvaća teme iz područja politike, društva, privrede, poljoprivrede, obrazovanja, kulture, Crkve, zdravstva, turizma, sporta, servisnih informacija i kronike. Na pripremi i emitiranju volonterski radi šest osoba. Emisija je autorska i interaktivna. Medijski sadržaj emitira se putem interneta (<https://glashrvatske.hrt.hr/> i <https://hrti.hrt.hr/login>). Emisija se emitira od 2003. godine. Način financiranja je proračunski, a izvor je Republika Hrvatska. Broj slušatelja je nepoznat, emitira se putem interneta za cijeli svijet. Priloga o Hrvatima iz Vojvodine nema u svakoj emisiji.

Radijski medijski sadržaji koji trenutačno nisu aktivni

Radijski program na hrvatskome jeziku *Naša riječ* je emisija u produkciji Hrvatske udruge novinara „Cro-news“, a emitirala se na Radio Subotici u premijernom terminu srijedom i petkom u 18.30. Frekvencija radija

je 104.4 MHz. Vrijeme trajanja emisije je 30 minuta, a reprizni termini bili su utorkom i subotom. Postoji mogućnost odgođenog slušanja. Emisija je informativnog karaktera te pokriva područja iz politike, društva, privrede, poljoprivrede, obrazovanja, kulture, Crkve, zdravstva, turizma, sporta, servisnih informacija i kronike. Urednica i voditeljica medijskog sadržaja je Milijana Nimčević, autori su članovi Udruge, a urednik programa u sklopu kojeg se emitira medijski sadržaj je Vladan Stefanović. Na pripremi i emitiranju emisije profesionalno radi od šest do osam osoba. Medijski sadržaj je kombinacija autorskog i preuzetog rada. Emisija se emitira putem etera te se slušanost ovog medijskog sadržaja u Subotici i okolici procjenjuje na oko 4 tisuće slušatelja. Emisija se emitira od 2015. godine. Način financiranja je projektno, dotacijski i sponzorirano. Izvori financiranja su Lokalna samouprava Grada Subotice, AP Vojvodina, Republika Srbija i Republika Hrvatska. Prijedlog urednika za unaprjeđenje jest osiguravanje ozbiljnije potpore u ukupnom iznosu za projektno financiranje i donacije iz RH. Emisija trenutno nije aktivna (svibanj, 2020.).

Zvuci bačke ravnice je emisija u produkciji Hrvatskog kulturno-umjetničkog prosvjetnog društva „Dukat“ Vajska, a emitira se na Radio Bačka (Bač) u premijernom terminu četvrtkom u 18 sati. Radijska frekvencija je 99,1 MHz. Vrijeme trajanja emisije je 120 minuta. U emisiji se obrađuju teme iz područja društva, privrede, poljoprivrede, obrazovanja, kulture, Crkve, zdravstva, turizma, sporta, servisnih informacija i kronike. Urednik i voditelj medijskog sadržaja je Pavle Pejčić, autori su članovi Udruge. Na pripremi i emitiranju volonterski i profesionalno radi po dvije osobe. Emisija je autorska i interaktivna. Emisija se emitira putem etera i interneta. Procjena broja slušatelja je oko tisuću. Emisija se emitira od 2005. godine. Način financiranja je projektno, a izvori su Lokalna samouprava Općine Bač, AP Vojvodina i Republika Hrvatska. Prijedlozi urednika za unaprjeđenje su više obzira i financiranja kako bi se emisija mogla redovito emitirati bez prekidanja te obavljanje razgovora s ravnateljem Radio Bačke.

Cjeloviti radijski program na hrvatskom jeziku

Program na hrvatskom jeziku u produkciji hrvatske redakcije „Udruženja Marija“, emitira se na Radio Mariji Srbije. Radijske frekvencije za sljedeće gradove su: Subotica 90.7 MHz; Novi Sad 90.0 MHz; Sombor 95.7 MHz; Vrdnik 90.7 MHz; Niš 102.7 MHz. Program je cjelodnevni i emitira se svakog dana u tjednu. Postoji mogućnost odgođenog slušanja. Program obuhvaća teme iz područja društva, obrazovanja, kulture, Crkve, servisnih informacija i kronike. Glavni i odgovorni urednik je vlč. Andrija Anišić, a voditelji su Dario Marton i Darko Temunović. Na pripremi i emitiranju programa profesionalno rade tri osobe, dok volonterski njih 20. Program je kombinacija autorskog i preuzetog rada i interaktivan je. Program se emitira putem etera, Interneta, satelita. Putem frekvencija odnosno radijskih postaja, domet slušanja je sljedeći: Subotica i okolica; Novi Sad i okolica; Sombor i okolica; Niš i okolica; Vrdnik i okolica. Procjenjuje se da je broj slušatelja oko 2 tisuće. Program se emitira od 2003. godine. Način financiranja je projektno, dotacijski i sponzorirano, a izvori su Lokalna samouprava Grada Subotice, AP Vojvodina, Republika Srbija i Republika Hrvatska. Prijedlozi urednika za unaprjeđenje su ukidanje *Time-sharinga* s radiom „Slavoslovlje“ u Subotici; dobivanje frekvencije u Beogradu i u Srijemu jer je s predajnika u Vrdniku slab domet slušanja.

Raspored emitiranja:

<i>mjesto</i>	<i>frekvencija</i>	<i>dani u tjednu</i>	<i>vrijeme</i>
Novi Sad	90,0 MHz	ponedjeljak, srijeda i petak	0 – 3 sata; 12 – 24
		utorak, četvrtak i subota	3 – 12
		nedjelja	0 – 3, 12 – 3
Subotica	90,7 MHz	ponedjeljak, srijeda i petak	15 – 24
		utorak, četvrtak i subota	4 – 8
		nedjelja	12 – 16
Sombor	95,7 MHz	ponedjeljak, srijeda i petak	15 – 24
		utorak, četvrtak i subota	3 – 6
		nedjelja	12 – 15

Vrdnik	88,4 MHz		0 – 24
Niš	102,7 MHz		0 – 24

Tablica 9. Raspored emitiranja Radio Marije po mjestima.

Na Radio Mariji postoje tri informativna programa dnevno koji se emitiraju u prijedodnevnom i poslijepodnevnom terminu: vijesti, obavijesti i vijesti Radio Vatikana. U vijestima i obavijestima emitira se i najava događanja u hrvatskoj zajednici te informacije iz života hrvatske zajednice u Republici Srbiji. Odnos vlastitog i preuzetog sadržaja je 50:50. Programi se preuzimaju od Radio Marije Hrvatske i Radio Marije Bosne i Hercegovine. Program se prati putem internetske stranice, aplikacije i *Facebook* stranice.

Internetske platforme

Internetske prezentacije, posljednjih 15-ak godina, postoje ne samo radi transparentnog i odgovornog djelovanja institucija, nego i po slovu zakona svaka institucija, pogotovo ona koja se financira iz državnih proračuna, mora posjedovati vlastitu internetsku stranicu.

U hrvatskoj zajednici u Republici Srbiji u svibnju 2020. godine ukupno je registrirano 46 internetskih stranica, od kojih su 20 internetskih stranica „vlasništvo“ civilnih institucija i organizacija. To su tri profesionalne hrvatske ustanove (Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ“), zatim 11 hrvatskih udruga kulture, tri medijska proizvođača i/ili informativna glasila, dvije nevladine udruge drugih profila te jedna političke stranke (Demokratski savez Hrvata u Vojvodini). Od toga broja, najviše internetskih stranica – više od polovice – imaju ustanove/udruge iz Subotice – 11, iz Novog Sada četiri, Beograda tri te Sombora i Rume po jednu. Unutar Katoličke Crkve registrirano je 26 internetskih stranica koje imaju sadržaje (i) na hrvatskom jeziku. Od toga su četiri (nad)biskupijske, 12 je župnih, četiri redovničke, po dvije od svetišta, ustanova i medija. Iz Beograda su dvije, Zrenjanina jedna, iz Srijema devet, a iz Bačke 14. Od njih su četverojezične dvije, trojezične tri, dvojezičnih je sedam, a ostale su jednojezične.

U kontekstu internetskih platformi važno je spomenuti kako je medijski sadržaj u produkciji hrvatske redakcije RTV-a dostupan i na internetskoj adresi pokrajinskog medijskog servisa, ali u poddomeni „ostalo“, za razliku od drugih manjinskih jezika (mađarski, rumunjski, rusinski, slovački i romski) koji imaju vlastitu poddomenu. Osim *TV Dnevnika na hrvatskom jeziku*, ovdje se mogu naći i mozaične emisije (ne sve) – tjedne polusatne emisije *Izravno* i *Sijetionik*. Također, tjedni polusatni radijski program na hrvatskom jeziku na Trećem programu (radijskom) Radio televizije Vojvodine je odnedavno dostupan na internetskim stranicama pokrajinskog medijskog servisa.¹⁰

Jedina relevantna politička stranka s hrvatskim predznakom u Republici Srbiji – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini također ima svoju internetsku stranicu, čija je povijest dulja od 15 godina.

<i>naziv iz APR-a</i>	<i>mjesto</i>	<i>internetska stranica</i>
HRVATSKE INSTITUCIJE U SRBIJI		
Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji	Subotica	www.hnv.org.rs
Novinsko-izdavačka ustanova „Hrvatska riječ“		www.hrvatskarijec.rs
Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata		www.zkvh.org.rs
POLITIČKE STRANKE U SRBIJI		
Demokratski savez Hrvata u Vojvodini		www.dshv.rs
HRVATSKE UDRUGE U SRBIJI		
Hrvatska likovna udruga „Cro Art“	Subotica	www.croart.org
Festival hrvatskih duhovnih pjesama – Hosanafest	Subotica	www.hosanafest.suboticka-biskupija.info
Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Matija Gubec“	Tavankut	www.matijagubec.org.rs
Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor“	Sombor	www.hkudvladimirnazor.com

¹⁰ Ovdje nismo naveli dio sadržaja na hrvatskom jeziku na internetskoj stranici Novog radija iz Sombora <http://www.noviradiosombor.com/vijesti-dana>, iz razloga što je broj i vrsta informacija sporadičan i mali.

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Jelačić“	Petrovaradin	www.jelacic.rs
Hrvatsko kulturno-umjetničko-prosvjetno Društvo „Stanislav Prepek“	Novi Sad	www.stanislavprepek.org
Hrvatsko kulturno društvo „Hrvatski kulturni centar – Beograd“	Beograd	www.hkcbeograd.co.rs
Zajednica Hrvata Beograda „Tin Ujević“	Beograd	www.udruzenjezhbtinujevic.com
HKPD „Matija Gubec“	Ruma	www.matija-gubec.org.rs
Hrvatsko akademsko društvo	Subotica	www.had.org.rs
Fondacija „Hrvatski dokumentacijsko-istraživački centar“	Subotica	www.hd-ic.org
Hrvatski građanski savez	Novi Sad	www.hgs.org.rs
Hrvatski poslovni klub Beograd	Beograd	www.hpkr.rs
Program na hrvatskom jeziku na RTV Vojvodine	Novi Sad	www.media.rtv.rs/ostalo/tv
„Udruženje Marija“	Subotica	www.radiomarija.rs
Hrvatska udruga novinara „Cro-info“	Subotica	www.croinfo.rs
„Cro-news“	Subotica	www.croinfo.rs
Hrvatska nezavisna lista	Subotica	www.hnl.org.rs

Tablica 10. Popis internetskih stranica hrvatskih institucija, političkih stranaka i udruga u Republici Srbiji.

Kao i prije 15 godina, i danas najveći broj internetskih stranica (i na hrvatskom jeziku) postoji unutar Katoličke Crkve u Republici Srbiji – s Radio Marijom i *Zvonikom* ukupno ih je 29. Katolička Crkva najrazvijenija je institucija s najširoom mrežom organiziranog djelovanja koja je izravno navezana na Hrvate u Srbiji. Najveći broj informacija i činjenica o Katoličkoj Crkvi u Srbiji imaju, razumljivo, stranice većih organizacijskih cjelina Crkve, to jest biskupijske internetske stranice.

<i>naziv iz APR-a</i>	<i>mjesto</i>	<i>internetska stranica</i>
Katolički list <i>Zvonik</i>	Subotica	www.zvonik.rs
Katedrala svete Terezije Avilske	Subotica	www.suboticka-katedrala.info
Franjevački samostan i crkva sv. Mihovila	Subotica	www.franjevcisubotica.rs
Župa sv. Roka	Subotica	www.zupasvroksubotica.com
Župa Uskrsnuća Isusova	Subotica	www.uskrsnuce.blog.rs
Župa svetog Jurja	Subotica	www.sgeorgius.org
Subotička biskupija	Subotica	www.suboticka-biskupija.info
Rimokatolička crkvena općina Marija, Kraljica svijeta	Palić	www.paliclebania.org.rs
Karmel Sombor – samostan Gospe Karmelske i crkva sv. Stjepana Kralja	Sombor	www.sombor.karmel.hr
Župa Presvetog Trojstva	Sombor	www.zupapresvetogtrojstvasombor.com
Župa Uzvišenja Svetog Križa	Sombor	www.zupa-svkriz.com
Župa sv. Petra i Pavla	Monoštor	www.zupamonostor.rs
Župa Presvetog Trojstva (s filijalama u Ratkovu i Bačkom Petrovcu)	Selenča	www.trojstvoselenca.rs
Franjevački samostan i crkva sv. Ivana Kapistrana	Novi Sad	www.ofmns.org.rs
Župa Bezgrešnog začeća BDM	Bačka Palanka	www.rimkatbp.com
Molitvena zajednica „Proroci“	Subotica	www.proroci.com
Caritas Subotičke biskupije	Subotica	www.caritas-su.org.rs
Biskupski ordinarijat – Srijemska biskupija	Petrovaradin	www.srijemskabiskupija.rs
Međunarodna biskupska konferencija sv. Ćirila i Metoda	Zrenjanin	www.ceicem.org
Svetište Marije Pomoćnice kršćana i duša u čistilištu	Morović	www.svetistemorovic.weebly.com

Župa Uzvišenja Svetog Križa	Ruma	www.kacruma.weebly.com/povijest
Caritas Srijemske biskupije	Petrovaradin	www.caritas-srem.rs
Župa sv. Barbare	Beočin	www.zupe-cerevic-beocin-srkamenica.dx.am/index.php/cerevic/
Župa sv. Rudolfa	Banoštor	www.zupe-cerevic-beocin-srkamenica...
Župa Našašća Svetog Križa	Srijemska Kamenica	www.zupe-cerevic-beocin-srkamenica...
Biskupijsko svetište Gospe Tekijske		www.tekije.com
Beogradska nadbiskupija	Beograd	www.kc.org.rs
Župa sv. Petra	Beograd	www.svetipetar.com
Župa sv. Mihovila	Novi Slankamen	www.zupasvetogmihovila.weebly.com
Župa Presvetog Trojstva	Surčin	www.zupasurcin.com
Samostan sv. Ivana Krstitelja	Zemun	www.franjevci-zemun.com

Tablica 11. Popis internetskih stranica crkvenih institucija u Republici Srbiji.

Prisutnost na Internetu putem internetskih stranica društvenih subjekata i vidljivost na drugim platformama društvenih mreža odavno više nije samo stvar prestiža ili pomodarstva, nego normalni (ne samo) komunikacijski kanal u praksama postojanja i funkcioniranja suvremenog svijeta. Tu se onda krije i razlog zašto je ta prisutnost vrijedna kontinuiranog praćenja, supripadnih različitih evaluacija ali i poduzimanja mjera za unaprjeđenje stanja.

Sumarno promatrajući, nakon uvida u svih 49 internetskih stranica koje se na neki način mogu povezati s hrvatskom zajednicom (službene internetske prezentacije hrvatskih institucija i organizacija te one stranice koje imaju sadržaje (i) na hrvatskom jeziku a vezuju se najčešće uz Katoličku Crkvu), možemo zaključiti kako se ne bismo smjeli previše hvaliti ni kada je riječ o broju i vrsti prezentiranih informacija i činjenica, njihovoj (ne samo jezičnoj) kvaliteti te vizualnoj prijemčivosti ili atraktivnosti. Na zadovoljstvo, skoro u

svakom smislu, nukaju internetske stranice profesionalnih ustanova, što je naravno posve i razumljivo s obzirom na njihove misije i kapacitete. To vrijedi i kada je riječ o vizualno-grafičkoj kvaliteti njihovih internetskih stranica.

Posebno treba registrirati deficite na planu informativne funkcionalnosti – gotovo 4/5 hrvatskih internetskih stranica u Vojvodini nemaju nikakvu informativnu funkciju i to u smislu da dulje vrijeme ne donose vijesti o najavama nekih događaja ili ne izvješćuju o onome što se održalo. To je posljedica, čini se, činjenice da izostaje neka čvršća „uređivačka politika“ koja bi se trebala u kontinuitetu provoditi glede objava aktualnih sadržaja na internetskim stranicama.

U kontekstu jezika spomenut ćemo kako je posebno osjetljivo pitanje objava sadržaja na srpskom jeziku na internetskim stranicama Katoličke Crkve, napose Beogradske nadbiskupije i Zrenjaninske biskupije, kao i uporaba standardnog hrvatskog jezika na ostalim stranicama izuzev profesionalnih institucija. Ovakvo što je svakako posljedica amaterizma na koji su udruge primorane zbog izostanka stabilnog i adekvatnog financiranja.

Društvene mreže

S ciljem dobivanja što realnije slike glede stanja u ovom području izrađeni su namjenski upitnici za sve vrste medija, a rezultati ovog dijela ispitivanja govore u prilog tome da se društvene mreže u odnosu na ostale medije na hrvatskom jeziku i u ovdašnjoj hrvatskoj zajednici mnogo više „konzumiraju“ i prate. To se, prije svega, odnosi na *Facebook* stranice i *Facebook* grupe kojima prvenstveno i u najvećoj mjeri raspolažu i koriste ih u svom radu hrvatske institucije, političke stranke, udruge kulture, medijske i ostale udruge te župe, redovničke, odnosno molitvene zajednice, svjetovni redovi i druge vjerske organizacije u Vojvodini, odnosno Srbiji.

Važnost i ulogu društvenih mreža, kao izuzetno moćnog alata za plasiranje sadržaja i komunikaciju s korisnicima, uz tri profesionalne institucije u Vojvodini – HNV, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ“ te političku stranku Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, prepoznao je i veliki broj hrvatskih udruga i vjerskih organizacija. Konkretno, od njih oko 140, koliko ih se našlo na popisu sastavljenom za potrebe istraživanja sadržaja

na društvenim mrežama u okviru izrade *Strategije*, oko 110 ih ima svoju *Facebook* stranicu ili *Facebook* grupu, a u nekim slučajevima i jedno i drugo.

Među uvjerljivo najvećim brojem korisnika *Facebooka* nalaze se vjerske organizacije – župe, redovničke zajednice, svjetovni redovi, molitveni pokreti i dr. (49), a poslije njih hrvatske udruge (40) – od čega 37 na području Bačke, Srijema i Banata, a tri u Beogradu. Činjenica da su gotovo sve prisutne na *Facebooku* daje povod da se istraži i prikaže u kolikoj mjeri i na koji način one koriste ono što im nudi ova popularna društvena mreža. Velika većina, svjesna popularnosti i dostupnosti ove mreže, koristi je na način da dnevno ili na tjednoj razini plasira sadržaje koji se ne tiču samo konkretne institucije/udruge/župe već su oni od šireg značaja za hrvatsku zajednicu. Ipak, većina njih nema svakodnevno ažuriranje informacija što je svakako posljedica nedostatka profesionalno uposlenih osoba i potrebe za dodatnim angažmanima.

Spomenut treba i *Facebook* grupe, koje prije svega služe za komunikaciju s njezinim članovima u okviru određenih tema, a čiji je točan broj nemoguće navesti (cca. 20), budući da ih pokreću pojedinci sukladno aktualnim potrebama i aktivnostima.

<i>naziv iz APR-a</i>	<i>mjesto</i>	<i>FB stranica</i>	<i>FB grupa</i>
HRVATSKE INSTITUCIJE U SRBIJI			
Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji	Subotica	Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji	
		Hrvatsko nacionalno vijeće – obrazovanje	
NIU „Hrvatska riječ“	Subotica	NIU „Hrvatska riječ“	
		Subotica Hrcko Kuzis	
Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata	Subotica	Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata	
POLITIČKE STRANKE U SRBIJI			
Demokratski savez Hrvata u Vojvodini		DSHV – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini	

UDRUGE KULTURE U SRBIJI			
Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“	Subotica	HKC „Bunjevacko kolo“ Subotica	
HGU „Festival bunjevački pisama“	Subotica	Festival Bunjevački pisama	
Hrvatska čitaonica Subotica	Subotica		HRVATSKA ČITAONICA
UBH „Dužijanča“	Subotica	Dužijanča	
FHDP Hosanafest	Subotica	HosanaFest	
HKUD „Kolo“	Subotica	HKUD „Kolo“ Subotica	
Subotički tamburaški orkestar	Subotica	Subotički Tamburaški Orkestar	
HKPD „Matija Gubec“, Tavankut	Tavankut	HKPD Matija Gubec	HKPD Matija Gubec Tavankut
HKPD „Đurđin“	Đurđin	HKPD Đurđin	
HKD „Ljutovo“	Mirgeš	HKUD „Ljutovo“	
HKUD „Vladimir Nazor“		HKUD „Vladimir Nazor“ Sombor	
KUDH „Bodrog“ Monoštor	Monoštor	KUDH „Bodrog“	
HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“	Bereg	HKPD Silvije Strahimir Kranjcevic	
HKD „Vladimir Nazor“ Stanišić	Stanišić		HKD „Vladimir Nazor“ Stanišić
HBKUD „Lemeš“	Lemeš	Dramska Sekcija HBKUD Lemeš	HBKUD LEMES
HKPD „Jelačić“	Petrovaradin	HKPD „JELAČIĆ“	
KPZ Hrvata „Šokadija“	Sonta	KPZH Šokadija Sonta	KPZH ŠOKADIJA SONTA
UG „Tragovi Šokaca“	Bač	UG „Tragovi Šokaca“ Bač	

HKU „Antun Sorgg“	Vajska	HKU Antun Sorgg Vajska	
HKUPD „Matoš“	Plavna	HKUPD „Matoš“ Plavna	
HKD „Šid“	Šid	Hrvatsko kulturno društvo Šid (HKD – Šid)	
HKC „Srijem“ – Hrvatski dom	Srijemska Mitrovica	Hrvatski kulturni centar „Srijem“ – Hrvatski dom	
Udruga banatskih Hrvata	Zrenjanin	Udruga banatskih Hrvata – Udruženje banatskih Hrvata	
HKD „Hrvatski kulturni centar – Beograd“	Beograd	HKD „Hrvatski kulturni centar – Beograd“	
HKPD „Matija Gubec“		Hkpd Matija Gubec Ruma	
OSTALE UDRUGE U SRBIJI			
Udruga „Naša djeca“	Subotica	Udruga „Naša djeca“	
HPD „Bela Gabrić“	Subotica	HPD „Bela Gabrić“	
Udruga hrvatske mladeži u Vojvodini „KROV“	Subotica	Udruga Krov Subotica	
Hrvatski demokratski forum	Subotica	Hrvatski demokratski forum – Zvonimir Perušić	
Hrvatski građanski savez	Novi Sad	Hrvatski građanski savez – HGS	
Hrvatski poslovni klub Beograd	Beograd	Hrvatski Poslovni Klub – HPK	
Društvo srpsko- hrvatskog prijateljstva „Nikola Tesla“	Zemun	Društvo srpsko hrvatskog prijateljstva „Nikola Tesla“	
MEDIJSKE UDRUGE U SRBIJI			
„Udruženje Marija“	Subotica	Radio Marija Srbije	
Hrvatska udruga novinara „Cro-info“	Subotica	UN Cro-Info	
„Cro-news“	Subotica	UN Cro-Info	

Hrvatska nezavisna lista	Subotica	Hrvatska nezavisna lista	Hrvatske novine Subotica – čuvari hrvatskog jezika
FACEBOOKSTRANICE			
Hrvati u Vojvodini i Srbiji		Hrvati u Vojvodini i Srbiji	
Galerija Prve kolonije naive u tehnicu slame, Tavankut	Tavankut	Galerija Prve kolonije naive u tehnicu slame	
Etnosalaš „Balažević“	Tavankut	Etnosalaš „Balažević“	
Seminar bunjevačkog stvaralaštva	Tavankut	Seminar bunjevačkog stvaralaštva	
Tavankut – misto di sunce grli Bačku	Tavankut	Tavankut – misto di sunce grli Bačku	
Od zrna do slike		Od zrna do slike	
Bunjevačka povist i adeti		Bunjevačka povist i adeti	
Fajin Deran		Fajin Deran	
Tumbas Pere Hajo		Tumbas Pere Hajo	
Katolički list <i>Zvonik</i>	Subotica	Katolički list „Zvonik“	
Svjetlo Vjere		Svjetlo Vjere	
Etno Didina kuća	Bač	Etno Didina kuća – Bač	
Golubinačke Mačkare	Golubinci	Golubinačke Mačkare	
Hrtkovčani Hrtkovčan	Hrtkovci	Hrtkovčani Hrtkovčan	
FACEBOOKGRUPE			
Kultura Hrvata u Vojvodini i Republici Srbiji			Kultura Hrvata u Vojvodini i Republici Srbiji
SVE O UPISU U PRVI RAZRED – nastava na hrvatskome jeziku			SVE O UPISU U PRVI RAZRED –

			nastava na hrvatskome jeziku
DSHV Forum žena			DSHV FORUM ŽENA
Bunjevci			Bunjevci
Čuvari bunjevačke ikavice			ČUVARI BUNJEVAČKE IKAVICE
Žackalo			ŽACKALO
Društvo za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata „Gibarac“	Gibarac		Društvo za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata „Gibarac“
Čuvari ikavice			ČUVARI IKAVICE
Bački Bunjevci i Šokci – Hrvati			Bački Bunjevci i Šokci – Hrvati
SUBOTIČKA BISKUPIJA			
<i>župe i redovničke zajednice</i>			
Katedrala svete Terezije Avilske	Subotica	Subotička katedrala – Szabadkai katedrális	
Franjevački samostan i crkva sv. Mihovila	Subotica	Franjevci Subotica – Szabadkai ferencesek	
Župa sv. Roka	Subotica	Župa Sveti Rok	
Župa Uskrsnuća Isusova	Subotica	Župa Uskrsnuće Isusovo	
Župa sv. Jurja	Subotica	S. Georgius Župa	
Župa Marija Majka Crkve	Subotica	Župa Marija Majka Crkve – Mária, az Egyház Anyja...	
Župa sv. Josipa	Đurđin	Župa sveti Josip	

Radnika		Radnik Đurđin	
Župa Presvetog Trojstva	Mala Bosna		Mala Bosna – Župa Presvetog Trojstva
Župa sv. Petra i Pavla	Bajmak	Župa sv. Petra i Pavla – Bajmak	
Župa Uzvišenje sv. Križa	Sombor	Župa „Uzvišenje sv. Križa“ Sombor	
Biskupijsko svetište Marije Pomoćnice	Doroslovo	Biskupijsko Svetište „Marija Pomoćnica“	
Crkva sv. Mihael	Bereg	Crkva Sv Mihael Bereg	
Župa sv. Jurja	Vajska	Župa Juraj Vajska	
Župa sv. Lovre	Sonta	ŽUPA SV. LOVRE SONTA	
Župa sv. Jurja	Kula	Župa Svetog Jurja Kula – sadržaji uglavnom na mađarskom	
Župa Imena Marijinog	Novi Sad	Crkva Imena Marijinog	
Franjevački samostan i crkva sv. Ivana Kapistrana	Novi Sad	Franjevci Novi Sad	
Župa Budisava	Budisava	Budiszava plébánia – Budisava župa	
Vicepostulare, svjetovni redovi, molitveni pokreti, molitvene zajednice			
Mladi Subotičke biskupije	Subotica	Mladi Subotičke Biskupije	Mladi Subotičke biskupije
Mladi župe Uskrsnuće Isusovo	Subotica	Mladi župe Uskrsnuće Isusovo	
Molitvena zajednica „Proroci“	Subotica	Proroci	
VIS „Ritam vjere“	Subotica	VIS „Ritam Vjere“	
VIS „Noa“	Subotica	VIS Noa	
Collegium Musicum Catholicum	Subotica	Collegium Musicum Catholicum	
Subotički oratorij	Subotica	Subotički oratorij	

40 dana za život	Subotica	40 dana za život – Subotica	
Udruga „Betlehem“	Subotica	Udruga Betlehem Subotica	
Karmelski svjetovni red	Sombor	Karmelski svjetovni red Sombor	
Sluga Božji otac Gerard Tomo Stantić		O. Gerard Tomo Stantić - sluga Božji	
Vjernički forum		Vjernički Forum	
VIS „Tekije“	Petrovaradin	VIS Tekije	
Caritas			
Caritas Subotičke biskupije	Subotica	Caritas Subotica	
Caritas Dekanata Novi Sad	Novi Sad	Caritas Novi Sad	
SRIJEMSKA BISKUPIJA			
Biskupski ordinarijat – Srijemska biskupija	Petrovaradin	Srijemska biskupija	
Katedralna župa sv. Dimitrija, đakona i mučenika	Srijemska Mitrovica	Župa sv. Dimitrija	
Župa Presvetog Srca Isusova	Šid	Župa Presvetog Srca Isusova Šid	
Župa Uzvišenja Svetog Križa	Ruma	Župa Uzvišenja Svetog Križa Ruma	
Župa sv. Antuna Padovanskog	Nikinci	Župa Svetog Antuna Padovanskog – Nikinci	
Župa sv. Klementa	Hrtkovci	Crkva i Župa Svetog Klementa Hrtkovci	
Caritas Srijemske biskupije	Petrovaradin		
Mladi Srijemske biskupine			MLADI SRIJEMSKE BISKUPIJE
Župa Rođenja Marijina	Novi Banovci	Rođenje Marijino Novi Banovci	
Crkva sv. Terezije od	Beška	Crkva Svete Terezije	

Djeteta Isusa		od Djeteta Isusa Beška	
Petrovaradinski dekanat			
Župa sv. Barbare	Beočin	Župe Čerević, Beočin i Srijemska Kamenica	
Župa Našašća Svetoga Križa	Srijemska Kamenica	Rimokatolička crkva „Našašće Svetoga križa“	
Biskupijsko svetište Gospe Tekijske		Svetište Gospe Snježne na Tekijama	
Beogradska nadbiskupija			
Beogradska nadbiskupija	Beograd	Beogradska nadbiskupija i metropolija	
Župa sv. Petra	Beograd	Župa svetog Petra	
Zemunski dekanat			
Župa sv. Terezije od Djeteta Isusa	Beška	Crkva Svete Terezije od Djeteta Isusa Beška	
Župa sv. Petra	Indija	Crkva i Župa Sv. Petra Indija	
Župa sv. Mihovila	Novi Slankamen	Crkva i Župa Svetog Mihovila Arkandela Novi Slankamen	
Banat			
Crkva sv. Mauricija	Starčevo	Crkva Svetog Mauricija Starčevo	
REPUBLIKA HRVATSKA			
„Srijem u srcu“ – Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata			SRIJEM U SRCU
„Novi Slankamen“ – Mjesto mog djetinjstva			Novi Slankamen „Mjesto mog

			Djetinjstva“
Zavičajna udruga „Gibarac“			ZAVIČAJNA UDRUGA GIBARAC
Klub studenata Hrvata iz Vojvodine			Klub Studenata Hrvata iz Vojvodine

Tablica 12. Popis Facebook stranica i grupa hrvatskih institucija u Republici Srbiji.

Najveća snaga kada govorimo o hrvatskim institucijama i organizacijama u Vojvodini na društvenim mrežama svakako je postojanje velikog broja *Facebook* stranica i grupa, s isto tako velikim brojem pratitelja, odnosno članova i samim tim mogućnosti informiranja o temama iz svih područja u kojima su aktivni pripadnici ovdašnje hrvatske zajednice. Osim za plasiranje brojnih informacija, one predstavljaju veliki potencijal za samopromociju i nude neograničeni prostor za postavljanje raznih sadržaja. Uz mogućnost komentiranja uz svaki *post* i slanja poruka (putem *Messengera*, aplikacije *Facebooka* namijenjene za komunikaciju), putem ove društvene mreže svatko može iznijeti svoja saznanja, mišljenja ili stavove glede određenog događaja ili teme i tako pridonijeti poboljšanju ili unaprjeđenju stanja na određenom polju djelovanja institucije, udruge ili Crkve.

Kada je riječ o slabostima, jedna od glavnih kod većine korisnika ove društvene mreže jest nestalnost objavljivanja sadržaja (često je slučaj da je to na mjesečnoj razini, pa i rjeđe), što za posljedicu ima nekontinuiranu praćenost i samim tim neinformiranost pratitelja *Facebook* stranice o određenim događanjima. Tu je i odsustvo čvršćih uređivačkih politika administratora stranice, u smislu neispunjavanja njezinog cilja i uloge, uzimajući u obzir kvalitetu i kvantitetu sadržaja koji se objavljuju.

Tiskani mediji

Heterogenost hrvatske zajednice kako geografska tako i strukturalna odražava se i na područje informiranja.

Najvažniji tiskani medij na hrvatskom jeziku jest informativno-politički tjednik *Hrvatska riječ* u okviru koga izlaze i mjesečni podlistci *Hrvko* i *Kužiš?!*. Osim ovog medija postoje i glasila koja također izlaze na hrvatskom jeziku. Radi se o neovisnim medijima ili medijima koji izlaze u okviru Crkve ili kulturno-umjetničkih društava. HNV određenim sredstvima pomaže neka od ovih glasila i na taj način doprinosi razvoju informiranja.

Kada je u pitanju tisak otvorena su brojna pitanja: 1. koji broj tiskanih glasila bi zadovoljio potrebu informiranja pripadnika hrvatske nacionalne zajednice; 2. kakva je financijska održivost više tiskanih glasila i 3. pitanje prodaje i marketinga. Problemi s kojim se susreću tiskani mediji su: mali broj čitatelja, visoki troškovi tiskanja te činjenica da ne posjeduju adekvatne urede za kvalitetno obavljanje djelatnosti.

TISKANI MEDIJI:

a. Opća informativna glasila

1. *Hrvatska riječ* (tjednik)

b. Regionalna informativna glasila

1. *Hrvatske novine* (Subotica, mjesečnik)

c. Vjerski informativni listovi

1. *Zvonik* (mjesečnik, Subotička biskupija)
2. *Nada* (tromjesečnik, Srijemska biskupija)
3. *Bunarić* (godišnjak, svetišta Bunarić)

d. Glasila hrvatskih udruga

1. *Miroљub* (HKUD „Vladimir Nazor“, Sombor, tromjesečnik)
2. *Gupčeva lipa* (HKPD „Matija Gubec“, Tavankut, godišnjak)

3. *Zov Srijema* (Zajednica protjeranih Hrvata Srijema, Banata i Bačke, Zagreb, dvomjesečnik)

e. (Pod)listovi za ciljne skupine

1. *Hrvko* (mjesečnik, dodatak)
2. *Kužiš?!* (mjesečnik, dodatak)

f. Nesamostalni medijski proizvodi na hrvatskom jeziku u okviru medija na srpskom jeziku

1. *List Zrenjanin* (Zrenjanin, mjesečno jedna stranica)

g. Opća informativna glasila

Hrvatska riječ je tjednik na hrvatskom jeziku koji izdaje Novinsko-izdavačka ustanova „Hrvatska riječ“ od 2003. godine, registriran je u APR-u i ponovo pokrenut nakon pola stoljeća. Područja medijskog sadržaja su politika, društvo, privreda, poljoprivreda, obrazovanje, kultura, Crkva, zdravstvo, turizam, sport, servisne informacije i kronika. Broj stranica u prosječnom opsegu od 68 po broju iz 2004. godine reduciran je na sadašnjih 52. Naklada po broju je 900 – 1.500 primjeraka. Remitenda je 2004. godine bila 42 %, a 2015. godine 20,5 %. U ustanovi koja izdaje tjednik 2006. godine bilo je zaposleno 10 radnika, a 2016. godine broj zaposlenih povećan je na 19, s tim što u redakciji lista radi 13 novinara, a pored njih izdavač ima tehničkog urenika i lektora.

Medijski sadržaj je isključivo autorski rad, tisak je dijelom u boji dijelom crno-bijel, a izlazi jednom tjedno (petkom). Broj stranica je 52, naklada 1.500, a remitenda 398. Tisak se prodaje po cijeni od 50 dinara, ali se i daruje. Teritorijalni doseg je područje Vojvodine i Grada Beograda. Urednica je Zlata Vasiljević, a broj sudionika u pripremi jednog broja je 70 osoba. Način financiranja je proračunski, a izvor je AP Vojvodina.

Podlistovi za ciljne skupine

Kužiš?! je mjesečni podlistak za mlade u tjedniku *Hrvatska riječ* izdavača NIU „Hrvatska riječ“. Medij je registriran u APR-u, izlazi od 2007. godine. Podlistak obrađuje teme iz područja obrazovanja, kulture, turizma i Crkve. Sadržaj je uglavnom autorski rad, a izlazi posljednjeg petka u mjesecu. Broj stranica je 24, podlistak se daruje odnosno ulazi u cijenu tjednika *Hrvatska riječ* i tiska se dijelom u boji dijelom crno-bijelo. Broj sudionika u pripremi jednog broja je 20 osoba.

Hrcko je mjesečni podlistak za djecu u tjedniku *Hrvatska riječ* izdavača NIU „Hrvatska riječ“. Medij je registriran u APR-u, izlazi od 2003. godine. Podlistak obrađuje teme iz područja obrazovanja, kulture i sporta. Medijski sadržaj je uglavnom autorski rad, a na njegovoj pripremi radi 20 osoba. Izlazi pretposljednog petka u mjesecu. Broj stranica je 24, podlistak se daruje odnosno ulazi u cijenu tjednika *Hrvatska riječ* i tiska se dijelom u boji dijelom crno-bijelo.

Regionalno informativno glasilo na hrvatskom jeziku

Hrvatske novine je mjesečnik na hrvatskom jeziku koji izdaje udruga Hrvatska nezavisna lista i registriran je u APR-u. Medijski sadržaj je uglavnom autorski rad, a područja koje obuhvaća su politika, društvo, obrazovanje i kultura. Tisak izlazi od 2013. godine, jednom mjesečno od 1. do 10. u mjesecu. Broj stranica je 24, a naklada 500. Mjesečnik se prodaje i daruje, a cijena nije definirana nego čitatelji daju donacije. Tisak nije u boji. Urednik je Zlatko Ifković, a broj sudionika u pripremi jednog broja je 10. Način financiranja je projektno, a izvori su Lokalna samouprava Grada Subotice i Republika Hrvatska.

Vjerski informativni listovi

Zvonik je katolički list na hrvatskom jeziku koji izdaje Katoličko društvo „Ivan Antunović“ od 1994. godine. List donosi teme iz područja

kulture i Crkve. Medijski sadržaj je uglavnom autorski rad, a u njegovoj pripremi radi osam osoba. List izlazi jednom mjesečno, posljednjeg tjedna u mjesecu. Broj stranica je 52, a naklada 800. Tisak se prodaje po cijeni od 150 dinara, ali se i daruje. Teritorijalni doseg tiska je Subotička biskupija, Republika Srbija, Republika Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Mađarska, Švicarska, Njemačka, Sjedinjene Američke Države i Kanada. Urednik je vlč. Vinko Cvijin. Način financiranja je proračunski i sponzorirano, a izvori su Republika Srbija i Hrvatska biskupska konferencija. Prijedlog urednika za unaprjeđenje jest tiskanje lista u boji.

Nada je informativno-pastoralni list koji izdaje Srijemska biskupija od 2015. godine. Medij je registriran u APR-u, a izlazi jednom godišnje oko Božića. List donosi teme isključivo iz područja Crkve, a medijski sadržaj je kombiniran (autorski i preuzet). Broj stranica je 70, naklada 2.000, a remitende nema. Tisak se prodaje po cijeni od 100 dinara, ali se i daruje. Teritorijalni doseg tiska je Srijemska biskupija i pretplatnici u Republici Hrvatskoj. Urednica lista je Ana Hodak. Broj sudionika u pripremi jednog broja je četvero. Način financiranja je sponzorirano, a izvor je Republika Srbija.

Bunarić je list koji izdaje Svetište Majke Božje na Buraniću od 2016. godine. Medij nije registriran u APR-u. Izlazi polugodišnje, u proljeće i jesen. List donosi teme isključivo iz područja Crkve. Medijski sadržaj je kombiniran, a na njegovoj pripremi radi četiri osobe. Broj stranica je 16, a naklada 400. Tisak se daruje. Teritorijalni doseg lista je Republika Srbija, Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina. Urednik je vlč. Marinko Stantić. Način financiranja je sponzorirano od strane privatnika-vjernika.

Glasila hrvatskih udruga

Miroljub je list koji izdaje Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor“ iz Sombora od 1998. godine. Područja medijskog sadržaja su društvo, privreda, poljoprivreda, obrazovanje, kultura, Crkva, zdravstvo, turizam i sport. Sadržaj je isključivo autorski, a na njegovoj pripremi radi 17 osoba. List izlazi četiri puta godišnje u povodu manifestacija „Prelo“, „Sabor“,

„Dužionica“ i obljetnica Društva. Broj stranica je 24, a naklada 500. Tisak se samo daruje i nije u boji. Teritorijalni doseg je Lemeš, Tavankut, Subotica, Sombor, Bereg, Monoštor, Sonta, Vajska, Plavna i Bođani. Urednik je Alojzije Firanj. Način financiranja je projektno, dotacijski i sponzorirano, dok su izvori Lokalna samouprava Grada Sombora i Republika Hrvatska.

Gupčeva lipa je list na hrvatskom jeziku koji izdaje Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Matija Gubec“ iz Tavankuta. Prva *Gupčeva lipa* objavljena je 1999. kao kronika događaja iz 1998. godine. List izlazi jednom godišnje s ciljem memoriranja najvažnijih događaja i aktivnosti svakog od odjela ove udruge koji su se održali tijekom jedne godine. *Gupčeva lipa* objedinjuje tekstove kao izvatke iz tiska, ponajprije iz *Hrvatske riječi*, koji predstavljaju odraz pojedinog događaja u javnosti, a s ciljem njihovog objedinjavanja na jednome mjestu. Urednik je Dubravko Bilinović.

Zov Srijema je glasilo koje izdaje Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Glasilo izlazi četiri puta godišnje, a urednik je Zlatko Žužić. Izvor financiranja tiska je uglavnom putem donacija. Objavljuju se sadržaji koji su vezani uz život protjeranih Hrvata iz Vojvodine, njihovu kulturu, vjerski život i sport.

Nesamostalni medijski proizvodi na hrvatskom jeziku u okviru medija na srpskom jeziku

Glas Banata stranica je na hrvatskom jeziku u *Listu Zrenjanin* izdavača NIP-a „Zrenjanin“ a. d. koja od prosinca 2018. godine izlazi jednom mjesečno. Medij je registriran u APR-u, višejezičan je (srpski, mađarski, rumunjski, slovački i hrvatski). *Glas Banata* obuhvaća sve aktualne teme koje se odnose na nacionalni identitet, kulturu, tradiciju, ali i probleme s kojima se susreće hrvatska nacionalna manjina. Priloge i vijesti za stranicu priprema Dalibor Mergel. Područja medijskog sadržaja *Listu Zrenjanin* su politika, društvo, privreda, poljoprivreda, obrazovanje, kultura, Crkva, zdravstvo, turizam, sport, servisne informacije i kronika. Medijski sadržaj je isključivo autorski rad, a izlazi od 1952. godine, jednom tjedno (petkom). List ima od 48-

56 stranica, a naklada je deset tisuća, od čega je remitenda 1.500. Tisak je u boji, a prodaje se po cijeni od 40 dinara. Teritorijalni doseg tiska je srednjobanatska regija. Urednik lista je Dalibor Bubnjević, a broj sudionika u pripremi jednog broja je 30 osoba. Način i izvor financiranja lista je isključivo na tržištu.

PESTLE ANALIZA

PRAVNI KONTEKST

Kao i u drugim segmentima ostvarivanja prava nacionalnih manjina i u području informiranja postoje brojni izazovi koji najprije proizlaze iz zakonodavnoga konteksta. Informiranje, jedno od četiriju tradicionalnih područja ostvarivanja manjinskih prava, regulirano je osim specifičnim manjinskim zakonima i drugim zakonima koji se na njega odnose.

Među prvim i ključnim problemima koji se tiču informiranja na manjinskim jezicima, uključujući i hrvatski, nalaze se neusklađenost zakona, njihova nedovoljna definiranost i međusobna kolizija. Republika Srbija je i u području informiranja na manjinskim jezicima bila dužna ratificirati i prikladno staviti u primjenu međunarodne, regionalne i bilateralne standarde zaštite manjina koji djelomično ili cjelovito dotiču ovo područje.

Glede zakonodavnog okvira, problem, također, predstavlja činjenica da su europski standardi tek okvirni u stvaranju obveze uređivanja položaja nacionalnih manjina te države svojim unutarnjim zakonodavstvom pobliže uređuju dotično područje. Zakonodavstvo Republike Srbije je osim unutar sebe u koliziji i s europskim standardima zato što zakoni često ne ispunjavaju ni zahtijevane minimume, a u području informiranja dolazi do brojnih smanjivanja stečenih prava nacionalnih manjina.

Pri reguliranju prava na informiranje na materinjem jeziku razlikujemo unutarnje zakonodavstvo Republike Srbije i propise Autonomne Pokrajine Vojvodine, obvezujuće europske i regionalne standarde te bilateralne sporazume koji su potpisani između Republike Hrvatske i Republike Srbije. Valja, također, spomenuti kako postoji čitav niz međunarodnih dokumenata nastalih u okvirima međunarodnih organizacija koji, iako nemaju obvezujući karakter, imaju veliku važnost u kreiranju i daljnjem razvoju manjinskih politika među koje spada i područje informiranja pa bi u tom kontekstu kreatorima državnih politika i institucija trebali biti važan smjerokaz.

Zakonodavstvo na državnoj razini (unutarnji propisi Republike Srbije i Autonomne Pokrajine Vojvodine)

Ustav Republike Srbije (Službeni glasnik RS br.98/2006)

Članak 79.

Stavak 1. Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo: na izražavanje, čuvanje, njegovanje, razvijanje i javno izražavanje nacionalne, etničke, kulturne i vjerske posebnosti; na uporabu svojih simbola na javnim mjestima; na korištenje svog jezika i pisma; da u sredinama gdje čine značajnu populaciju, državna tijela, organizacije kojima su povjerene javne ovlasti, tijela autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave vode postupak i na njihovom jeziku; na školovanje na svom jeziku u državnim ustanovama i ustanovama autonomnih pokrajina; na osnivanje privatnih obrazovnih ustanova; na svome jeziku koristiti svoje ime i prezime; da u sredinama gdje čine značajnu populaciju, tradicionalni lokalni nazivi, imena ulica, naselja i topografske oznake budu ispisani i na njihovom jeziku; na potpuno, pravodobno i nepristrano obavještavanje na svom jeziku, uključujući i pravo na izražavanje, primanje, slanje i razmjenu obavještenja i ideja; na osnivanje vlastitih sredstava javnog obavještavanja, sukladno zakonu.

Članak 81. U području obrazovanja, kulture i informiranja Srbija potiče duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i poduzima učinkovite mjere za unaprjeđenje uzajamnoga poštovanja, razumijevanja i suradnje među svim ljudima koji žive na njezinom teritoriju, bez obzira na njihov etnički, kulturni, jezični ili vjerski identitet.

Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina (Sl. list SRJ, br. 11/2002, Sl. list SCG, br. 1/2003 – Ustavna povelja i Sl. glasnik RS, br. 72/2009 – dr. zakon, 97/2013 – odluka US i 47/2018)

Članak 17.

Stavak 1. Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na potpuno i nepristrano obavještavanje na svom jeziku, uključujući pravo na izražavanje, primanje, slanje i razmjenu informacija i ideja putem tiska i drugih sredstava javnog obavještavanja.

Stavak 2. Država će u programima radija i televizije javnog servisa osigurati informativne, kulturne i obrazovne sadržaje na jeziku nacionalne manjine.

Stavak 3. Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo osnivati i održavati medije na svom jeziku.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

Članak 19.

Stavak 1. Nacionalno vijeće može osnivati ustanove i privredna društva radi

ostvarivanja prava na javno informiranje na jeziku nacionalne manjine, odnosno fondacije radi ostvarivanja općekorisnog cilja unaprijeđenja javnog informiranja na jeziku nacionalne manjine, sukladno zakonu.

Stavak 2. Akti o osnivanju ustanove, privrednog društva odnosno fondacije, koja je izdavač medija, moraju biti usuglašeni sa zakonima kojima se uređuje područje javnog informiranja i medija.

Članak 20.

Stavak 1. Nacionalna vijeća su dužna nadležnoj službi Narodne skupštine podnijeti obrazložen prijedlog za dvoje kandidata za člana Vijeća regulacijskog tijela za elektroničke medije, sukladno proceduri utvrđenoj zakonom koji regulira izbor članova Vijeća regulacijskog tijela.

Stavak 2. Do prijedloga za dva kandidata nacionalnih vijeća dolazi se zajedničkim dogovorom nacionalnih vijeća.

Stavak 3. Narodna skupština, na plenarnoj sjednici, glasovanjem bira jednog kandidata za člana Vijeća regulacijskog tijela za elektroničke medije.

Članak 21. Nacionalno vijeće: 1) donosi Strategiju razvoja informiranja na jeziku nacionalne manjine, sukladno Strategiji u području javnog informiranja Republike Srbije; 2) daje prijedlog za raspodjelu sredstava za projekte, koji se prilažu na javni natječaj koji raspisuje tijelo javne vlasti, radi podizanja kvalitete informiranja pripadnika nacionalnih manjina; 3) daje prijedloge i preporuke upravnim odborima i programskim vijećima javnih medijskih servisa u svezi s programima na jezicima nacionalnih manjina; 4) daje mišljenje o kandidatima za odgovorne urednike programa na jezicima nacionalnih manjina u javnim medijskim servisima, ako javni medijski servisi imaju urednike za program na jezicima nacionalnih manjina; 5) daje mišljenje na izvješće Programskog vijeća javnih servisa u svezi s programskim sadržajima na jezicima nacionalnih manjina.

Zakon o javnom informiranju i medijima (Sl. glasnik RS, br. 83/2014, 58/2015 i 12/2016 – autentično tumačenje)

Članak 13. S ciljem osiguravanja ostvarivanja prava nacionalnih manjina na informiranje na vlastitom jeziku i njegovanje vlastite kulture i identiteta, Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave osigurava dio sredstava, putem sufinansiranja, ili drugih uvjeta za rad medija koji objavljuju informacije na jezicima nacionalnih manjina, preko tijela nadležnog za poslove javnog informiranja.

Članak 14.

Stavak 2. Odredbe ovog zakona tumače se i primjenjuju sukladno općeprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, vežećim međunarodnim standardima ljudskih i

manjinskih prava, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru njihovu provedbu.

Članak 15.

Stavak 1. Javni interes u području javnog informiranja je: 1) istinito, nepristrano, pravodobno i potpuno informiranje svih građana Republike Srbije; 2) istinito, nepristrano, pravodobno i potpuno informiranje na materinjem jeziku građana Republike Srbije pripadnika nacionalnih manjina; 3) informiranje na srpskom jeziku pripadnika srpskog naroda koji žive izvan teritorija Republike Srbije; 4) očuvanje kulturnog identiteta srpskog naroda i nacionalnih manjina koje žive na teritoriju Republike Srbije; 5) informiranje inozemne javnosti na stranim jezicima kada je to od interesa za Republiku Srbiju; 6) informiranje osoba s invaliditetom i drugih manjinskih skupina; 7) podrška proizvodnji medijskih sadržaja s ciljem zaštite i razvoja ljudskih prava i demokracije, unaprjeđivanja pravne i socijalne države, slobodnog razvoja ličnosti i zaštite djece i mladih, razvoja kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, razvoja obrazovanja, uključujući i medijsku pismenost kao dio obrazovnog sustava, razvoja znanosti, razvoja sporta i tjelesne kulture i zaštite okoliša i zdravlja ljudi; 8) unaprjeđivanje medijskog i novinarskog profesionalizma.

Stavak 2. Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave skrbi o ostvarivanju javnog interesa potičući raznovrsnost medijskih sadržaja, slobodu izražavanja ideja i mišljenja, slobodan razvoj neovisnih i profesionalnih medija, što doprinosi zadovoljavanju potreba građana za informacijama i sadržajima iz svih područja života, bez diskriminacije.

Članak 16.

Stavak 1. Republika Srbija ostvaruje javni interes u području javnog informiranja isključivo: 1) formiranjem javnih servisa na nacionalnoj i pokrajinskoj razini, sukladno zakonu; 2) formiranjem ustanove radi ostvarivanja prava na javno informiranje stanovništva na teritoriju Autonomne Pokrajine Kosovo i Metohija; 3) omogućavanjem nacionalnim vijećima nacionalnih manjina da osnivaju ustanove i privredna društva radi ostvarivanja prava na javno informiranje na jeziku nacionalne manjine, odnosno fondacije radi ostvarivanja općekorisnog cilja unaprjeđenja javnog informiranja na jeziku nacionalne manjine, sukladno zakonu; 4) sufinanciranjem projekata u području javnog informiranja radi ostvarivanja javnog interesa.

Zakon o elektroničkim medijima

Članak 50.

Stavak 1. Medijska usluga se pruža na način kojim se poštuju ljudska prava, a naročito dostojanstvo osobe.

Stavak 2. Regulator skrbi da se u svim programskim sadržajima poštuje dostojanstvo

osobe i ljudska prava, a naročito skrbi da se ne prikazuje ponižavajuće postupanje i scene nasilja i mučenja, osim ako za to postoji programsko i umjetničko opravdanje.

Članak 51. Regulator se stara da programski sadržaj pružatelja medijske usluge ne sadrži informacije kojima se potiče, na otvoren ili prikriven način, diskriminacija, mržnja ili nasilje zbog rase, boje kože, predaka, državljanstva, nacionalne pripadnosti, jezika, vjerskih ili političkih uvjerenja, spola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, imovnog stanja, rođenja, genetskih posebnosti, zdravstvenog stanja, invaliditeta, bračnog i obiteljskog statusa, osuđivanosti, starosne dobi, izgleda, članstva u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama i drugih stvarnih, odnosno pretpostavljenih osobnih svojstava.

Članak 69.

Stavak 1. Pružatelj medijske usluge je obvezan programske sadržaje objavljivati na srpskom jeziku, ili osigurati da se programski sadržaji koji su proizvedeni na stranim jezicima objavljuju prevedeni na srpski jezik.

Stavak 2. Obveza iz stavka 1. ovog članka ne odnosi se na pružatelje medijske usluge koji objavljuju programske sadržaje namijenjene nacionalnim manjinama, kao i na one programske sadržaje pružatelja medijske usluge javnog servisa, kojima se zadovoljavaju potrebe nacionalnih manjina za informiranjem na vlastitom jeziku.

Zakon o oglašavanju (Sl. glasnik RS, br. 6/2016 i 52/2019 – dr. zakon)

Članak 8. Zabranjeno je da oglasna poruka, neposredno ili posredno, potiče diskriminaciju po bilo kojoj osnovi, a posebno po osnovi uvjerenja, nacionalne, etničke, vjerske, rodne ili rasne pripadnosti, političkog, seksualnog ili drugog opredjeljenja, društvenog porijekla, imovinskog stanja, kulture, jezika, starosti, te psihičkog ili fizičkog invaliditeta.

Zakon o javnim medijskim servisima (Sl. glasnik RS, br. 83/2014, 103/2015, 108/2016 i 161/2020)

Članak 3.

Stavak 1. Osnovna djelatnost javnog medijskog servisa u funkciji je ostvarivanja javnog interesa definiranog ovim zakonom, a podrazumijeva proizvodnju, kupovinu, obradu i objavljivanje radio, televizijskih i multimedijalnih sadržaja, naročito informativnih, obrazovnih, kulturno-umjetničkih, dječjih, zabavnih, sportskih, vjerskih i drugih koji su od javnog interesa za građane, a koji za cilj imaju ostvarivanje ljudskih prava i sloboda, razmjenu ideja i mišljenja, njegovanje vrijednosti demokratskog društva, unaprjeđivanje političke, spolne, međunacionalne i vjerske tolerancije i razumijevanja, kao i očuvanje nacionalnog identiteta srpskog naroda i nacionalnih manjina, kao i pružanje audio i audio-vizualnih medijskih usluga i objavljivanje elektroničkih izdanja kao usluga od javnog interesa.

Članak 7. Javni interes, sukladno zakonu kojim se uređuje područje javnog informiranja, koji javni medijski servis ostvaruje kroz svoje programske sadržaje, je: 1) istinito, pravodobno, potpuno, nepristrano i profesionalno informiranje građana i omogućavanje slobodnog formiranja i izražavanja mišljenja slušatelja i gledatelja na teritoriju Republike Srbije, autonomne pokrajine i lokalne samouprave; 2) poštovanje i predstavljanje osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti i institucija i unaprjeđivanje kulture javnog dijaloga; 3) poštovanje privatnosti, dostojanstva, ugleda, časti i drugih osnovnih prava i sloboda čovjeka; 4) poštovanje i poticanje pluralizma političkih, vjerskih i drugih ideja i omogućavanje javnosti da bude upoznata s tim idejama, ne služeći interesima pojedinih političkih stranaka i vjerskih zajednica, kao ni bilo kom drugom pojedinačnom političkom, ekonomskom, vjerskom i sličnom stanovištu ili interesu; 5) zadovoljavanje potreba u informiranju svih dijelova društva bez diskriminacije, vodeći računa naročito o društveno osjetljivim skupinama kao što su djeca, omladina i stari, manjinske skupine, osobe s invaliditetom, socijalno i zdravstveno ugroženi i dr.; 6) zadovoljavanje potreba građana za programskim sadržajima koji osiguravaju očuvanje i izražavanje kulturnog identiteta kako srpskog naroda tako i nacionalnih manjina, vodeći računa da nacionalne manjine prate određene programske cjeline i na svom materinjem jeziku i pismu; 7) nepristrano obrađivanje političkih, povijesnih, privrednih, socijalnih, zdravstvenih, kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, ekoloških i drugih pitanja, omogućavajući ravnopravno sučeljavanje različitih stanovišta; 8) besplatno i jednako predstavljanje političkih stranaka, koalicija i kandidata koji imaju potvrđene izborne liste za republičke, pokrajinske ili lokalne izbore, u vrijeme predizborne kampanje; 9) afirmiranje nacionalnih kulturnih vrijednosti srpskog naroda i nacionalnih manjina koji žive u Republici Srbiji, kao i zbližavanja i prožimanja njihovih kultura; 10) razvoj medijske pismenosti stanovništva; 11) proizvodnja domaćeg dokumentarnog i igranog programa; 12) pravodobno obavještavanje o aktualnim zbivanjima u svijetu i o znanstvenim, kulturnim i ostalim civilizacijskim dostignućima; 13) unaprjeđivanje općeg obrazovanja, zdravstvenog obrazovanja i obrazovanja u svezi sa zaštitom okoliša; 14) razvijanje kulture i umjetničkog stvaralaštva; 15) njegovanje humanih, moralnih, umjetničkih i kreativnih vrijednosti; 16) zadovoljavanje zabavnih, rekreacijskih, sportskih i drugih potreba građana; 17) informiranje naših građana u inozemstvu, kao i pripadnika srpskog naroda koji živi izvan teritorija Republike Srbije; 18) predstavljanje kulturnog naslijeđa i umjetničkog stvaralaštva u zemlji i inozemstvu; 19) informiranje inozemne javnosti o događajima i pojavama u Republici Srbiji.

Članak 8. U ostvarivanju javnog interesa iz članka 7. ovog zakona javni medijski servis dužan je: 1) uvažavati jezične i govorne standarde, kako većinskog stanovništva

tako, u odgovarajućem razmjeru, i nacionalnih manjina na području na kome se program emitira kao i jezične i govorne standarde gluhih i nagluhih osoba; 2) na republičkoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini koristiti sve svoje raspoložive kapacitete uključujući i dopisničku mrežu s ciljem ostvarivanja prava svih građana na ravnopravno informiranje; 3) osigurati korištenje i razvoj suvremenih tehničko-tehnoloških standarda u proizvodnji i objavljivanju programa i u predviđenom vremenu realizirati planove prelaska na nove digitalne tehnologije; 4) surađivati s drugim javnim medijskim servisom i razmjenjivati programske sadržaje koji su od interesa za građane Republike Srbije; 5) osiguravati čuvanje radijskih i televizijskih zapisa kao kulturnog naslijeđa od nacionalnog interesa.

Članak 9.

Stavak 1. Javni medijski servis dužan je u programima koristiti srpski jezik, ćirilično pismo i znakovni jezik kao oblik komunikacije gluhih i nagluhih osoba.

Stavak 2. Uporaba srpskog jezika nije obvezna u programu namijenjenom pripadnicima nacionalnih manjina, ali se ovi programi mogu titlovati na srpski jezik.

Članak 10.

Stavak 1. Javni medijski servis osigurava najmanje 10 % godišnjeg programskog vremena ili najmanje 10 % godišnjeg programskog proračuna, za audio-vizualna djela europske neovisne produkcije, izuzimajući vrijeme namijenjeno za vijesti, sportske događaje, igre, reklame, teletekst i televizijsku prodaju.

Zakon o pristupu informacijama od javnoga značaja (Sl. glasnik RS, br. 120/2004, 54/2007, 104/2009 i 36/2010)

Članak 6. Prava iz ovoga zakona pripadaju svima pod jednakim uvjetima, bez obzira na državljanstvo, prebivalište, boravište, odnosno sjedište, ili osobno svojstvo kao što je rasa, vjeroispovijest, nacionalna i etnička pripadnost, spol i slično.

Zakon o lokalnoj samoupravi (Sl. glasnik RS, br. 129/2007, 83/2014 – dr. zakon, 101/2016 – dr. zakon i 47/2018)

Članak 20.

Stavak 1. Općina, preko svojih tijela, sukladno Ustavu i zakonu: 10) skrbi o ostvarivanju, zaštiti i unaprjeđenju ljudskih i manjinskih prava, rodnoj ravnopravnosti, kao i o javnom informiranju u općini;

Zakon o utvrđivanju ovlasti Autononne Pokrajine Vojvodine (Sl. glasnik RS, br. 99/2009, 67/2012 – odluka US i 18/2020 – dr. zakon)

Članak 62. AP Vojvodina, preko svojih tijela, u području javnog informiranja, sukladno zakonu: 1) utvrđuje javni interes građana AP Vojvodine u području javnog informiranja i radiodifuzije; 2) donosi strategiju razvoja u području javnog informiranja na teritoriju AP Vojvodine sukladno republičkoj strategiji u području

javnog informiranja; 3) osigurava dio sredstava ili druge uvjete za rad javnih glasila na jezicima nacionalnih manjina i etničkih zajednica, radi ostvarivanja prava nacionalnih manjina i etničkih zajednica u informiranju na vlastitom jeziku i njegovanju vlastite kulture i identiteta; 4) uspostavlja suradnju na regionalnoj razini; 5) osigurava dio sredstava ili drugih uvjeta za nesmetano korištenje prava osoba s posebnim potrebama u javnom informiranju, a posebno slobodne razmjene ideja, informacija i mišljenja; 6) bira članove Programskog odbora Radiodifuzne ustanove Vojvodine.

Članak 63.

Stavak 1. AP Vojvodina, preko svojih tijela, u području javnog informiranja, sukladno zakonu, vrši nadzor nad provedbom zakona kojim se uređuje područje javnog informiranja, na teritoriju AP Vojvodine.

Stavak 2. Poslovi iz stavka 1. vrše se kao povjereni.

Pokrajinska skupštinska odluka o pokrajinskoj upravi (Sl. list AP Vojvodine, br. 37/2014)

Članak 34.

Stavak 1. Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, sukladno zakonu i Statutu, obavlja poslove pokrajinske uprave u području kulture, zaštite kulturnih dobara, kinematografije, zadužbina, fondova i fondacija, knjižnične djelatnosti, izdavanja publikacija, međuregionalne suradnje u području kulture, kao i zaštite prava intelektualnog vlasništva u području kulture, koji se odnose na pripremanje akata Skupštine ili Pokrajinske vlade kojima se: osnivaju ustanove u području kulture, utvrđuju potrebe i interes građana na teritoriju AP Vojvodine u području kulture; uređuju potrebe i interes u području kulture nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica i osiguravaju sredstva za njihovo ostvarivanje; osnivaju arhivi, muzeji, knjižnice, kazališta, zavodi i druge ustanove u području kulture i vrše osnivačka prava nad njima.

Stavak 3. Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, u području kulture, ostvaruje međuregionalnu suradnju na projektima od interesa za razvoj kulture na teritoriju AP Vojvodine.

Stavak 5. Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, sukladno zakonu i Statutu, obavlja poslove pokrajinske uprave u području javnog informiranja i medija koji se odnose na pripremu akata za Skupštinu i Pokrajinsku vladu kojima se uređuju pitanja od pokrajinskog značaja; utvrđuje javni interes građana AP Vojvodine u području javnog informiranja i medija i donosi strategiju razvoja u području javnog informiranja, na teritoriju AP Vojvodine, sukladno republičkoj strategiji u području javnog informiranja.

Stavak 6. Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje prati i utvrđuje stanje u području javnog informiranja i obavlja poslove koji se odnose na unaprjeđivanje i

poticanje javnog informiranja na teritoriju AP Vojvodine; osigurava sredstva i druge uvjete za ostvarivanje javnog interesa u području javnog informiranja – raspoređuje sredstva na osnovi provedenih javnih natječaja i pojedinačnih davanja, na osnovi načela o dodjeli državne pomoći i zaštiti konkurencije, bez diskriminacije; osigurava sredstva ili druge uvjete za rad medija koji objavljuju informacije na jezicima manjinskih nacionalnih zajednica sukladno zakonu; osigurava dio sredstava ili drugih uvjeta za nesmetano korištenje prava osoba s posebnim potrebama, radi nesmetanog primanja informacija namijenjenih javnosti.

Pokrajinska skupštinska odluka o osiguravanju sredstava za sufinanciranje novina koje objavljuju informacije na jezicima nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica (Sl. list AP Vojvodine, br. 54/2014)

Članak 1. Ovom pokrajinskom skupštinskom odlukom uređuje se način i postupak osiguravanja dijela sredstava za sufinanciranje novina koje objavljuju informacije na jezicima nacionalnih manjina - nacionalnih zajednica (u daljnjem tekstu: novine nacionalnih zajednica), a čija su osnivačka prava prenesena na nacionalna vijeća nacionalnih manjina, odnosno čiji je izdavač pravna osoba nad kojom su prenesena osnivačka prava.

Članak 2. Sredstva za sufinanciranje novina nacionalnih zajednica osiguravaju se pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine preko tijela nadležnog za poslove javnog informiranja.

Članak 3. Sufinanciranje novina iz članka 1. ove odluke osigurava se sukladno ovoj odluci, zakonom koji regulira javno informiranje i medije i zakonom koji regulira položaj nacionalnih vijeća nacionalnih manjina.

Članak 4. Iz proračuna Autonomne Pokrajine Vojvodine osigurava se dio sredstava za sufinanciranje novina nacionalnih zajednica koje se izdaju na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, a čija su osnivačka prava prenesena na nacionalna vijeća nacionalnih manjina, čiji su osnivači nacionalna vijeća nacionalnih manjina, koja imaju sjedište nacionalnog vijeća na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, odnosno čiji je izdavač pravna osoba nad kojom su prenesena osnivačka prava sa Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine na nacionalna vijeća nacionalnih manjina.

Članak 5. Autonomna Pokrajina Vojvodina osigurava sredstva za sljedeće novine:

1. dnevne: *Magyar Szó*, na mađarskom jeziku.
2. tjedne: - *Hét Nap*, na mađarskom jeziku; - *Hlas ľjudu*, na slovačkom jeziku; - *Libertatea*, na rumunjskom jeziku; - *Руске слово*, na rusinskom jeziku; - *Hrvatska riječ*, na hrvatskom jeziku.
3. mjesečne: - *Bunjevačke novine*, list bunjevačke nacionalne manjine; - *Рідне слово*, na ukrajinskom jeziku; - *Македонска виделина*, na makedonskom jeziku.

4. Omladinske i dječje: - *Képes Ifjúság, Jó Pajtás i Mézeskalács*, na mađarskom jeziku; - *Vzlet i Zornička*, na slovačkom jeziku; - *Tinereta i Bukuria kopilor*, na rumunjskom jeziku; - *MAK i Zapadka*, na rusinskom jeziku; - *Hrvko i Kužiš?!*, na hrvatskom jeziku; - *Tandrvak*, list bunjevačke nacionalne manjine; - *Соловейко*, na ukrajinskom jeziku.

Članak 6.

Stavak 1. Sredstva za sufinanciranje izdavanja novina nacionalnih zajednica iz članka 5. ove odluke osiguravaju se najmanje u visini sredstava utvrđenih u vrijeme preuzimanja osnivačkih prava nacionalnih vijeća nacionalnih manjina i sukladno mogućnostima proračuna AP Vojvodine.

Stavak 2. Sredstva za sufinanciranje novina utvrđuju se financijskim planom tijela uprave nadležnog za poslove javnog informiranja.

Stavak 3. Sredstva za sufinanciranje izdavanja novina nacionalnih zajednica odobravaju se pravnoj osobi izdavaču novina.

Članak 7.

Stavak 1. Pokrajinsko tajništvo nadležno za poslove javnog informiranja, nakon donošenja financijskog plana za proračunsku godinu donosi odluku o raspodjeli sredstava novinama nacionalnih zajednica.

Stavak 2. Odluka o raspodjeli sredstava objavljuje se na internetskoj stranici tijela nadležnog za poslove javnog informiranja.

Stavak 3. Na osnovi odluke o raspodjeli sredstava pokrajinsko tajništvo donosi rješenje o dodjeli sredstava, s obrazloženjem. Rješenjem o dodjeli sredstava se utvrđuje ukupan iznos sredstava koji se odobrava pravnoj osobi izdavaču novina, kao i pojedinačni iznosi sredstava za sufinanciranje izdavanja novina nacionalnih zajednica iz članka 5.

Stavak 4. Na rješenje o dodjeli sredstava iz stavka 3. ovog članka, izdavač novina može uložiti prigovor pokrajinskom tajniku, u roku od osam dana od dana dostavljanja.

Članak 8.

Stavak 1. Na osnovi konačnog rješenja o dodjeli sredstava pokrajinsko tijelo uprave nadležno za poslove javnog informiranja zaključuje s pravnom osobom, izdavačem novina ugovor o dodjeli sredstava, kojim se reguliraju prava i obveze obaju ugovornih strana.

Stavak 2. Izdavači novina su dužni pokrajinskom tijelu uprave nadležnom za informiranje, sukladno ugovornim obavezama dostaviti izvješće o namjenskom trošenju sredstava i izvješće o poslovanju s pribavljenim mišljenjem nacionalnog vijeća nacionalne manjine, najkasnije do 15. travnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Europski i međunarodni ugovori zaštite nacionalnih manjina u području manjinskoga informiranja

Europska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima – Usvojena od Vijeća Europe 1992. godine, ratificirana *Zakonom o ratifikaciji Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima* (Sl. list SCG - Međunarodni ugovori, br. 18/2005)

Članak 11.

Stavak 1. Države članice preuzimaju obvezu da za one koji koriste regionalne ili manjinske jezike na teritoriju na kojem se ovi jezici govore, sukladno situaciji svakog od jezika, do stupnja do kojeg javne vlasti, izravno ili neizravno, imaju nadležnost, moć ili igraju odgovarajuću ulogu u ovom području, i poštujući načelo neovisnosti i autonomnosti sredstava javnog informiranja:

- a) (i) osiguraju stvaranje makar jedne radiopostaje i jednog televizijskog kanala na regionalnim ili manjinskim jezicima; (ii) ohrabre ili olakšaju stvaranje makar jedne radiopostaje ili jednog televizijskog kanala na regionalnim ili manjinskim jezicima; (iii) omogućue odgovarajuće odredbe zahvaljujući kojima bi prikazivači programa ponudili sadržaje na regionalnim ili manjinskim jezicima;
- b) (i) ohrabre ili olakšaju stvaranje makar jedne radiopostaje na regionalnim ili manjinskim jezicima; (ii) ohrabre ili olakšaju redovito emitiranje radio programa na regionalnim ili manjinskim jezicima;
- c) (i) ohrabre ili olakšaju stvaranje barem jednog televizijskog kanala na regionalnim ili manjinskim jezicima; (ii) ohrabre ili olakšaju redovito emitiranje televizijskog programa na regionalnim ili manjinskim jezicima; d) ohrabre ili olakšaju proizvodnju i distribuciju audio ili audiovizualnih radova na regionalnim ili manjinskim jezicima;
- e) (i) ohrabre ili olakšaju stvaranje i očuvanje makar jednih novina na regionalnim ili manjinskim jezicima; ili (ii) ohrabre ili olakšaju redovito objavljivanje novinskih članaka na regionalnim ili manjinskim jezicima;
- f) (i) pokriju dodatne troškove onih sredstava javnog informiranja koji koriste regionalne ili manjinske jezike u slučajevima kada zakon i inače omogućuje financijsku pomoć sredstvima javnog informiranja; ili (ii) primijene postojeće mjere financijske potpore i na audiovizualnu produkciju na regionalnim ili manjinskim jezicima;
- g) pomognu obrazovanju novinara i ostalih uposlenih u sredstvima javnog informiranja koja koriste regionalne ili manjinske jezike.

Stavak 2. Države članice preuzimaju obvezu jamčiti slobodu izravnog prijema radio i televizijskog programa iz susjednih zemalja, na jeziku koji je isti ili sličan regionalnom ili manjinskom jeziku, kao i da se ne suprostavljaju reemitiranju radio i televizijskih programa iz susjednih zemalja na ovom jeziku. Oni se, pored toga, zalažu za

osiguranje da se neće postavljati nikakva ograničenja pravu na slobodu izražavanja i slobodnu cirkulaciju informacija u okviru pisanog tiska na jeziku koji je isti ili sličan regionalnom ili manjinskom jeziku. Uživane ove slobode, pošto sa sobom nose odgovarajuće dužnosti i odgovornosti, može biti podvrgnuto takvim formalnostima, uvjetovanjima, ograničavanjima ili kaznama koje su propisane zakonom i koje su nužne u demokratskom društvu, u interesu nacionalne sigurnosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja i morala, radi zaštite ugleda ili radi zaštite informacija koje su primljene u povjerenju, ili za održavanje autoriteta i nepristranosti sudstva.

Stavak 3. Države članice preuzimaju obvezu osigurati da interesi korisnika regionalnih ili manjinskih jezika budu predstavljeni i uzeti u obzir tako što se mogu stvarati odgovarajuća tijela koja bi bila sukladna zakonu i odgovornostima koje postoje kada se jamče sloboda i pluralizam medija.

Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina, Usvojena od Vijeća Europe 1995. godine i primjenjivana od 1998. godine, ratificirana *Zakonom o potvrđivanju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina (Službeni list SRJ – Međunarodni ugovori, br. 6/98)*

Članak 9.

Stavak 1. Ugovornice se obvezuju priznati, a pravo svakog pripadnika nacionalne manjine na slobodu izražavanja obuhvaća slobodu uvjerenja i primanja i davanja informacija i ideja, na materinjem jeziku, bez ometanja od strane vlasti i bez obzira na granice. U okviru svojih pravnih sustava, ugovornice će osigurati da pripadnici nacionalnih manjina imaju pristup sredstvima javnog informiranja bez diskriminacije.

Stavak 2. Stavak 1. ne sprječava ugovornice da uvjetuju rad radio i televizijskih postaja ili kinematografskih poduzeća dobivanjem odobrenja na osnovi objektivnih mjerila i bez diskriminacije.

Stavak 3. Ugovornice neće ometati pripadnike nacionalnih manjina da stvaraju i koriste tiskana sredstva javnog informiranja. U pravnom režimu za zvučne radio i televizijske emisije, one će osigurati koliko god je moguće, a uzimajući u obzir odredbe stavka 1., da pripadnici nacionalnih manjina dobivaju mogućnost stvaranja i korištenja vlastitih sredstava javnog informiranja.

Stavak 4. U okviru svojih pravnih sustava, ugovornice će usvojiti odgovarajuće mjere da se pripadnicima nacionalnih manjina olakša pristup sredstvima javnog informiranja i s ciljem unaprjeđenja tolerancije i omogućavanja kulturnog pluralizma.

Preporuka Odbora ministara Vijeća Europe zemljama članicama o medijskome pluralizmu i transparentnosti vlasništva nad medijima CM/Rec (2018)1 (Usvojio Odbor ministara Vijeća Europe 7. ožujka 2018. na 1309. sastanku zamjenika ministara)

Članak 9. Neovisni i održivi javni servis i neprofitni lokalni mediji mogu predstavljati

protutežu pojačanoj medijskoj koncentraciji. Zahvaljujući zadacima koji su im povjereni i organizaciji koju imaju, medijski javni servisi su posebno pogodni za zadovoljenje informativnih potreba i interesa svih segmenata društva, isto onako kao što su mediji u lokalnoj zajednici posebno pogodni za zadovoljenje interesa svojih lokalnih korisnika. Izuzetno je važno da ovlasti medijskih javnih servisa obuhvaćaju i odgovornost za održavanje političkog pluralizma i jačanje svijesti o postojanju različitih mišljenja, prije svega tako što će različitim skupinama u društvu – uključujući kulturne, jezične, etničke, vjerske, seksualne ili druge manjine – omogućiti da prime i daju informacije, da se izraze i da razmijene ideje.

Bilateralni sporazumi između Republike Hrvatske i Republike Srbije

Sporazum između Srbije i Crne Gore i Republike Hrvatske o zaštiti srpske i crnogorske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori (Službeni list SCG – Međunarodni ugovori, br. 3/2005)

Članak 5.

Stavak 1. Strane ugovornice će s posebnom pažnjom pratiti ostvarivanje kulturnih, prosvjetnih i vjerskih potreba pripadnika manjina na području Srbije i Crne Gore, odnosno na području Republike Hrvatske. Poticat će osnivanje kulturnih i prosvjetnih centara kao i rad drugih ustanova nacionalnih manjina na području Srbije i Crne Gore, odnosno na području Republike Hrvatske.

Stavak 2. U tu svrhu će se podržavati slanje knjiga, časopisa, uređaja za prijenos slike i zvuka takvim ustanovama u nekomercijalne svrhe, vlastita izdavačka djelatnost manjina, gostovanja profesionalnih i amaterskih kulturno-umjetničkih društava te organiziranje kulturnih i umjetničkih nastupa, koji doprinose obogaćivanju kulture i identiteta pripadnika manjina u obje zemlje.

Članak 7.

Stavak 1. Strane ugovornice priznaju pravo manjina na izvještavanje putem tiska, radija i televizije na jeziku i pismu manjine.

Stavak 2. Strane ugovornice će, sukladno usvojenim međunarodno-pravnim standardima, svojim unutarnjim zakonodavstvom: pomagati izlaženje tiskanih medija na jeziku i pismu manjina, pomagati emitiranje programa radija i televizije na jeziku manjina, poticati preuzimanje i distribuciju radijskog i televizijskog programa matične zemlje, materijalno pomagati informativnu djelatnost manjina.

POLITIČKI KONTEKST

Informiranje na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji određeno je, što posredno što neposredno, i dominantnim procesima unutar političkog polja. Pri tomu, najveći su izazovi: a) deficiti kada je riječ o slobodi medija; b) utjecaji političkih subjekata izvan hrvatske zajednice na objavljivanje sadržaja o događajima i procesima u hrvatskoj zajednici u lokalnim medijima na srpskom jeziku i interpretiranje istih; c) snažni i učestali antihrvatski sadržaji u medijima na jeziku većine; d) slaba vidljivost u medijima u Republici Hrvatskoj.

Najvažnije institucije međunarodne zajednice u proteklih su nekoliko godina ukazivali na problem slobode medija u Republici Srbiji. Osim manjkavosti koje se tiču politika financiranja medijskih proizvoda i sadržaja, napose kada je riječ o raspodjeli sredstava iz proračuna i javnih izvora, narušavanju profesionalnog informiranja pridonosi i utjecaj političkih centara moći na uređivačke politike ne samo medija na jeziku većine već i pojedinih informativnih glasila na hrvatskom jeziku koji su u privatnom vlasništvu. Upravljački model i ostvarena razina neovisnosti ključnog tiskanog medija na hrvatskom jeziku – tjednika *Hrvatska riječ* – čvrsta su brana tomu, no, doseg je njihovih informacija limitiran (ignoriranje medija drugih jezika i slaba pokrivenost i vidljivost na prodajnim mjestima). Osim gore spomenutih čimbenika, i rašireno antihrvatsko raspoloženje u srbijanskom društvu utječe i na pojavu autocenzure u medijima na hrvatskom jeziku u smislu da izostaje izvještavanje o osjetljivim pitanjima i društvenim fenomenima čije tematiziranje uključuje rizik.

Kada je riječ o slobodi medija i standardima profesionalnog informiranja važno je registrirati i utjecaje političkih subjekata izvan hrvatske zajednice na uređivačke politike i objavljivanje sadržaja o događajima i procesima u hrvatskoj zajednici u lokalnim medijima na srpskom jeziku i interpretiranje istih. Naime, osim primjene strategije prešućivanja događaja koji su vezani uz hrvatsku zajednicu, redovito se registrira i negativno interpretiranje određenih događaja, napose onih koji imaju kritičku crtu spram pojedinih postupaka vlasti. Dodatni je problem što se onda isti, objavljujući se na Internetu, još snažnije negativno tumače i označavaju od strane „botova“ kojima upravljaju vladajuće strukture. U ovom kontekstu valja ukazati i na

činjenicu da se posve drukčiji uređivački pristup i medijski tretman ostvaruje spram događaja iz zajednice Bunjevaca „ne-Hrvata“.

Premda su prema svim standardima zaštite manjina zabranjeni govor mržnje i izvještavanja koja prate slični narativi, Hrvati u Srbiji su još uvijek objekti istih. Ovakvi trendovi posebno počinju eskalirati u 2016. godini nakon što je Republika Hrvatska odbila dati suglasnost Srbiji za otvaranje Pregovaračkoga poglavlja 23 koje se odnosi na ljudska prava i nakon blokiranja Poglavlja 26 koje se odnosi na obrazovanje, a kasnije je to pratilo urušavanje sveukupnih hrvatsko-srbijanskih odnosa koji se na određeni način prelijevaju i na hrvatsku manjinu u Republici Srbiji. Osim tradicionalno ekstremno desnih tabloida, elektroničkih medija i portala, za neprimjerenim govorom znaju posezati javni servisi i pojedini građanski orijentirani mediji. Oni su učestaliji oko određenih datuma (10. travnja, 5. kolovoza...) ili događaja koji prate kanonizaciju Alojzija Stepinca, presude za ratne zločine...

Na koncu, valja spomenuti i mali broj informacija u medijima u Republici Hrvatskoj o Hrvatima u Republici Srbiji. Osim mogućeg odsustva inkluzivnijih uređivačkih politika, posebni problem predstavlja činjenica da ključni mediji iz Republike Hrvatske nemaju svoje dopisnike iz Vojvodine.

Antihrvatski medijski napisi i govor mržnje spram Hrvata u Srbiji u medijima

Iako je zabranjeno svim standardima zaštite manjina, govor mržnje i izvještavanja koja prate slični narativi ostaju jedan od temeljnih problema kada je u pitanju diskriminacija Hrvata u Srbiji. Osim postojanja tradicionalno ekstremno desnih i „filočetničkih“ portala, zabrinjavajuća je činjenica to što za neprimjerenim govorom, pa čak i onim koji se može smatrati govorom mržnje, posežu i pojedini građanski orijentirani i srednjostrujaški mediji. Zbog takve situacije HNV je, kao jedan od glavnih prioriteta, putem Povjerenstva za praćenje povreda manjinskih prava u 2016. godini započeo s prikupljanjem svih napisa u Republici Srbiji koji u sebi sadrže govor mržnje uperen spram hrvatskog naroda i Republike Hrvatske.

Istodobno, važno je naznačiti kako se za ovakav pristup opredijelilo zbog toga što se sve negativne posljedice urušenih sveukupnih hrvatsko-srbijanskih odnosa prelijevaju automatski i na hrvatsku manjinu u Republici

Srbiji. Negativna medijska kampanja koja se od 2016. pa sve do danas vodi u srbijanskim medijima imala je na hrvatsku zajednicu u Srbiji različite reperkusije, od povlačenja iz aktivnog života zajednice pa sve do najtežih slučajeva zločina iz mržnje koji su se događali već na samim počecima medijskih kampanja u 2016. godini.

Govor mržnje spram Hrvata u Srbiji	2016.	2017.	2018.	2019.
Govor mržnje u medijima	255	117	69	155
Govor mržnje u javnom prostoru	2	5	2	7
Govor mržnje na društvenim mrežama	20	15	17	45
Govor mržnje spram Katoličke Crkve	2	2	2	5

Na temelju analize slučajeva do sada je evidentirano 596 napisa koji u sebi sadrže snažne antihrvatske poruke. Ono što je zabrinjavajuće jest to da je gotovo svaki od ovih napisa praćen nizom uvredljivih komentara koji se praktično ne kontroliraju. Istodobno, s velikom popularizacijom društvenih mreža došlo je kako do reproduciranja određenih napisa i tekstova koji u sebi sadrže govor mržnje tako i do potpuno autentičnih objava kojima se potiče netrpeljivost spram manjinskih zajednica, u čemu svakako prednjači hrvatska. Negativni napisi koji su analizirani najviše se odnose na službena tijela Republike Hrvatske i predstavnike matične domovine, ali istodobno pojavljuje se i veliki broj napisa koji nastoje prikazati instrumentalizaciju hrvatske manjine od strane službenog Zagreba.

Mnogi tiskani mediji u Srbiji pribjegavaju senzacionalizmu, objavljivanju nepotvrđenih informacija, šokantnih i uznemirujućih fotografija i svjedočenja. Posebno je zabrinjavajuće to što čak i brojni tekstovi koji nastaju bez jasnoga povoda u određenom društvenom kontekstu u sebi znaju sadržavati snažne poruke govora mržnje. Mnogi od ovih naslova i tema, osim što koriste ekstremni govor i šire strah i nelagodu u pogledu ratnih sukoba, formulirani su kao klasični primjeri ratne propagande i ratnohušakčkog novinarstva, odnosno kao da rat između Srbije i Hrvatske još uvijek traje. Ovakve vijesti pripadaju uglavnom vijestima iz domene politike i u analiziranim sadržinama nalaze se na naslovnim stranicama tiskovina. Umjesto eksplicitnog govora mržnje, najtiražniji mediji u Srbiji mahom koriste ekstremni govor u

svojim vijestima. Osnovna je namjera iza ovakvog govora podizanje dramatičnosti i senzacionalizma po svaku cijenu, nerijetko i u svezi sa sasvim uobičajenim društvenim fenomenima. Takve prakse dovode do desenzitivizacije javnosti na slučajeve nasilja, ali i do desenzitivizacije na druge promatrane društvene probleme, pa i na one koji se odnose na hrvatsku zajednicu.

BUC > VESTI > POLITIKA

Lintar: Ustaštvo je ukorenjeno kod Hrvata

30.03.2016. 18:08 [24 nova vesti na ovu temu komentiraj](#) [Like 0](#) [Share](#) [Tweak](#)

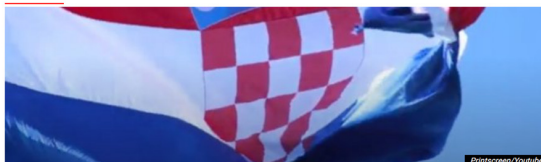

NEZAVISNE DNEVNE NOVINE

INFORMER

VESTI HRONIKA SVET SPORT ŽENA ZABAVA DŽET SE

POLITIKA BEOGRAD SRBIJA ZAŠTITNIK POTROŠAČA KOLUMNNE DRUŠTVO

Profesores/YouTube

10:57 POLITIKA

informer.rs | 12. 03. 2021.

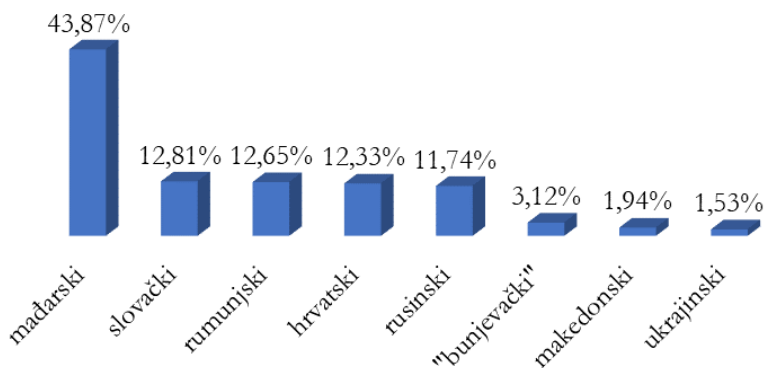
SAMI SEBI PRETE PA IM SRBIJA KRIVA! Hrvatska uputila protestnu notu Srbiji ZBOG PRETNJI KOJE JE HRVATSKOJ MANJINI UPUTIO HRVAT!

Slika 13. Primjeri izvještavanja o temama vezanima za Hrvate i hrvatsku zajednicu u Republici Srbiji u srbijanskim medijima.

EKONOMSKI KONTEKST

U Republici Srbiji postoje dva modela financiranja medijskih sadržaja i medija na hrvatskom jeziku – prvi je iz proračuna i javnih prihoda, a drugi je putem natječaja. Kada je u pitanju medijska scena na hrvatskom jeziku, osim osiguravanja manjeg dijela sredstava putem prodaje reklamnog prostora i od prodaje, bilježimo i praksu donacije financijskih sredstava iz Republike Hrvatske, osobito putem natječaja Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i donacija koje osiguravaju tijela Katoličke Crkve u Hrvatskoj za vjerske medije.

Proračunskim sredstvima se financiraju medijski proizvodi Novinsko-izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“ (informativno-politički tjednik *Hrvatska riječ* te mjesečnici za mladež *Kužiš?!* i za djecu *Hrvko*) i medijski sadržaji na pokrajinskom javnom servisu Radio-televizije Vojvodine (na Drugom programu televizije desetominutna informativna emisija *Dnevnik* te dvije polusatne magazinske emisije *Izravno* i *Svijetionik*, dok se na Trećem programu radija emitiraju dvije polusatne emisije). NIU „Hrvatska riječ“ financira se iz proračuna AP Vojvodine, u procesu donošenja odluka o opsegu financijskih sredstava predstavnici hrvatske zajednice ne sudjeluju, no visina financijskih sredstava osigurava stabilno poslovanje i nesmetano izlaženje tiskovina, dok se financiranje produkcije medijskih sadržaja na hrvatskom jeziku na pokrajinskom servisu odvija pretežito iz pretplate RTV-a i proračunskih sredstava. Ističemo kako su broj zaposlenih u Uredništvu na hrvatskom jeziku RTV-a i količina medijskog prostora opredijeljenog za sadržaje na hrvatskom jeziku na RTV-u nekoliko puta manji u odnosu na nacionalnu zajednicu slične veličine kao što je slovačka zajednica u Vojvodini. Situacija je još nepovoljnija kada se usporedi s brojem zaposlenih u radijskoj redakciji RTV-a i s količinom radijskog medijskog prostora opredijeljenog za sadržaje na hrvatskom jeziku – jedan urednik i jedan vanjski suradnik te samo jedan sat programa tjedno.

Slika 14. Postotak izdvajanja iz Proračuna AP Vojvodine za novine na manjinskim jezicima kojima su osnivači nacionalna vijeća.

Svi preostali mediji ili medijski sadržaji – i tiskani i elektronički – financiraju se putem javnih natječaja koje sve razine vlasti – i republička i pokrajinska i lokalne – raspisuju za potrebe informiranja na jezicima nacionalnih manjina.

Takvih je natječaja u 2019. godini bilo ukupno 6¹¹, no važno je istaknuti sljedeće:

- budući da nisu uključeni u procese donošenja odluka, predstavnici hrvatske zajednice ni u jednom slučaju nisu odlučivali o visini opredijeljenih sredstava za ove natječaje
- nijedan od natječaja u tekstu raspisa nije ustvrdio iznos raspoloživih sredstava po nacionalnim zajednicama
- o raspodjeli sredstava koja se dodjeljuju na natječaju odlučuju odbori u kojima nema predstavnika nacionalnih manjina, a mišljenja HNV-a po pravilu se ne uvažavaju

¹¹ Natječaj za sufinanciranje projekata i proizvodnje medijskih sadržaja na jezicima nacionalnih manjina u 2019. godini; Natječaj za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz područja javnog informiranja u 2019. godini; Javni natječaj za sufinanciranje projekata sredstvima iz proračuna Grada Novog Sada s ciljem ostvarivanja javnog interesa u području javnog informiranja u 2019. godini; Natječaj za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja u području javnog informiranja sredstvima iz proračuna Grada Sombora u 2019. godini; Javni poziv za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz područja javnog informiranja u 2019. godini; Natječaj za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja na jezicima nacionalnih manjina iz područja javnog informiranja u 2019. godini.

d) u natječajima koje objavljuje Vlada AP Vojvodine razdvojena su sredstva koja se dodjeljuju medijima čiji su osnivači nevladine udruge i medijima čiji su osnivači pravne osobe i poduzetnici, dok u natječajima koje objavljuju Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije i lokalne samouprave sredstva koja se raspodjeljuju za medije čiji su osnivači nevladine udruge i medije čiji su osnivači pravne osobe i poduzetnici nisu razdvojena uvjetima natječaja.

Druga linija natječajnih sredstava ili donacija dolazi iz Republike Hrvatske – iz Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske te iz tijela Katoličke Crkve. Ovi posljednji financiraju, istina ne u velikom opsegu i bez javnih natječaja, medijske sadržaje na hrvatskom jeziku vezane uz mjesnu Katoličku Crkvu u Hrvata – mjesečnik *Zvonik*, tromjesečnik *Nada* i program Radio Marije na hrvatskom jeziku. Natječajni Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske nemaju zasebnu programsku liniju za informiranje na hrvatskom jeziku u Srbiji već se ona opredjeljuju iz ukupnih sredstava namijenjenih za potrebe hrvatske zajednice. U raspodjeli sredstava, također, nisu konzultirani predstavnici hrvatske zajednice iz Srbije.

Međutim, ukupno opredijeljena sredstva na ovaj način nisu dostatna da bi se opseg, kvaliteta i profesionalna ekipiranost medijskih ustanova koje produciraju medijske sadržaje na hrvatskom jeziku značajnije uspostavili. Stanovita ekonomska deprivacija Hrvata u Srbiji dodatno utječe na to da ni oni nisu u mogućnosti snažnije i učestalije financirati medije na hrvatskom jeziku.

SOCIJALNI KONTEKST

Ukupan demografski pad Hrvata, na osnovi rezultata popisa stanovništva iz 2011., koji iznosi 18 % i Bunjevaca koji iznosi 16,5 %, natprosječan je i za manjine. Prema gruboj procjeni rezultata popisa stanovništva iz 2011. potvrdilo se očekivanje kako će opasti udio manjinske populacije u Srbiji. To znači da se nastavlja trend opadanja stvarne multietničnosti Srbije. Dok većinska srpska populacija bilježi demografski pad od 3,6 %, kod manjinskih zajednica taj je pad u prosjeku četiri puta veći i iznosi 14 %. Mađarska manjina npr. ima demografski pad od 13,4 %, hrvatska 18 %, bunjevačka 16,5 %, rumunjska 15,2 %, vlaška 11,8 %, slovačka 10,6 %, a rusinska 10,4 %. Jedini porast u broju pokazuju bošnjačka i romska populacija; romska uvjerljivo najviše – 36 %, dok bošnjačka ima rast od 6,7 %.

Čimbenici takvog kretanja su različiti, i demografski i nedemografski – iseljavanje, negativno prirodno kretanje stanovništva, politički pritisci, „bunjevačko i šokačko pitanje“...

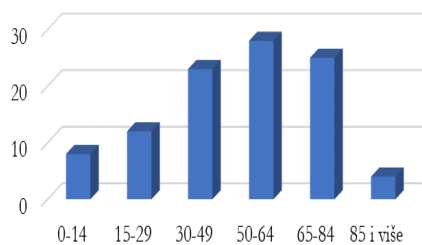
Osim problema sve manje brojnosti, još su tri bitne demografske karakteristike Hrvata u Srbiji:

1. natprosječno **stara manjina** – prosjek Hrvata u Srbiji je 51,2 godine spram 42,2 g. što je prosjek Srbije. U ukupnoj populaciji (4 od 21-ne popisane etničke zajednice popisane 2011. Hrvati spadaju u 5 najstarijih (uz Vlahe, Makedonce, Nijemce i Slovence).

2. natprosječan udio **urbane populacije** – 2/3 Hrvata živi u gradovima.

3. natprosječan **udio žena** – Hrvati su zajednica s najvećim udjelom žena (na 100 muškaraca je 141-na žena).

Ovakva (prilično loša) struktura po dobi i spolu određuje u izvjesnoj mjeri i obrazovnu strukturu, no, Hrvati su, ipak, u Srbiji nadprosječno obrazovani.

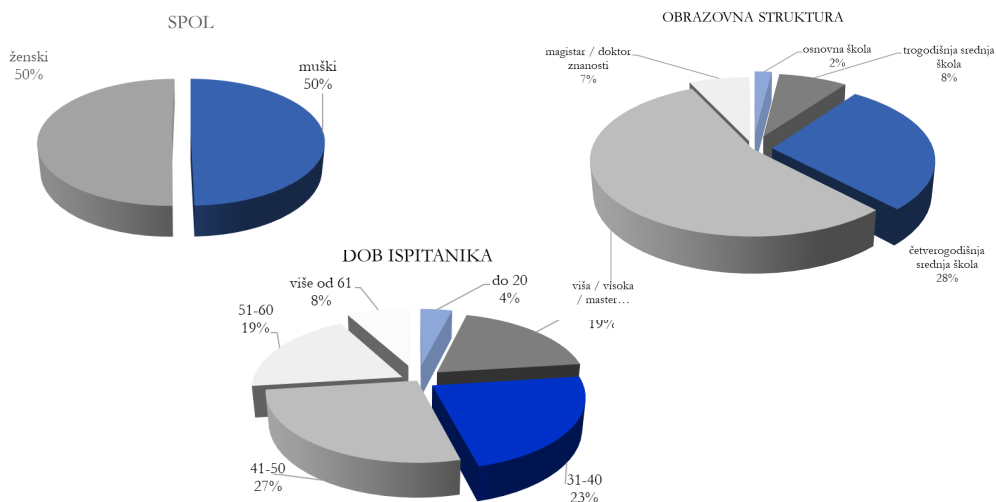

Slika 15. Prikaz dobnih skupina hrvatske zajednice u Republici Srbiji.

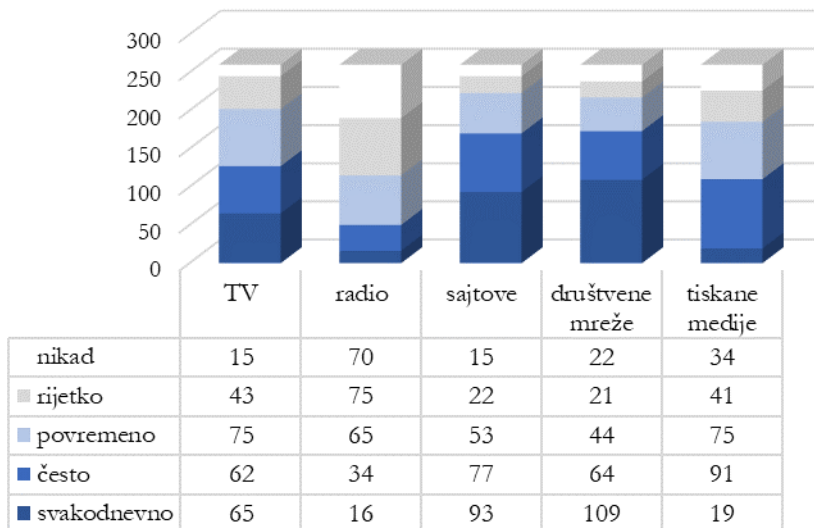
Ispitivanje javnog mnijenja

Ispitivanje javnog mnijenja provedeno je u ožujku 2020. godine s ciljem prikupljanja stavova, mišljenja i ideja u svezi s ostvarivanjem prava na informiranje na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji. U ispitivanju je sudjelovalo 260 ispitanika (49,6 % muških i 50,4 % ženskih) s područja cijele Republike Srbije gdje ima značajan broj pripadnika hrvatske zajednice. Što se tiče dobne strukture njih 3,8 % je bilo do 20 godina, 18,8 % između 21-ne i 30 godina, 23,1 % između 31-ne i 40 godina, 26,9 % između 41-ne i 50 godina, 18,8 % između 51-ne i 60 godina i 8,5 % su imali više od 60 godina. Osim oženjenih/udanih (60 %), neoženjenih/neudanih (25,4 %) ili pak razvedenih/udovaca (10 %) ispitanika u istraživanju je sudjelovalo i 4,2 % svećenika i časnih sestara. Najviše ispitanika je bilo zaposleno u javnom sektoru (36,5 %), zatim u privatnom sektoru (17,7 %), na javnoj funkciji (8,8 %), studenata (5,8 %) pa sve do učenika i umirovljenika. Od 260 ispitanika 54,6 % je završilo višu, visoku školu ili master, 38,5 % je završilo četverogodišnju srednju školu, 8,1 % trogodišnju srednju školu, 7,3 % magisterij ili doktorat, a 1,5 % ispitanika osnovnu školu. Što se tiče socijalnog statusa, najviše ispitanika je izjavilo kako ima prosječan socijalni status – 74,6 %.

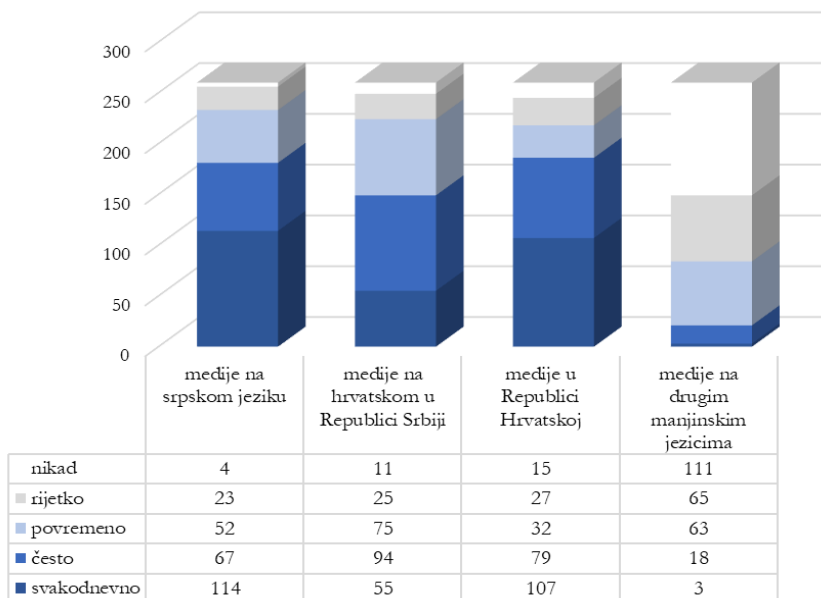
Upitnik je sadržao 31-no pitanje iz područja informiranja na hrvatskom jeziku, a ovdje ćemo prikazati najznačajnije rezultate.

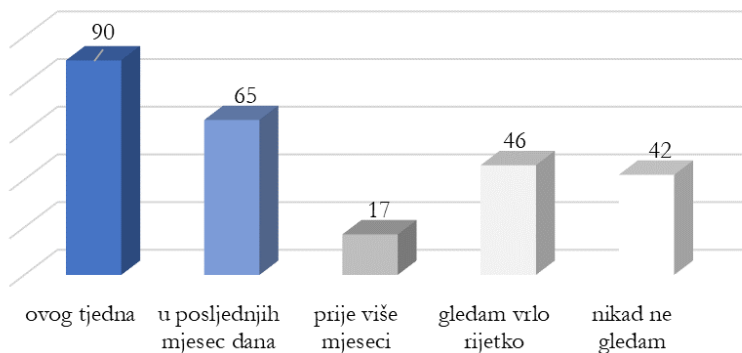
Koliko često pratite?

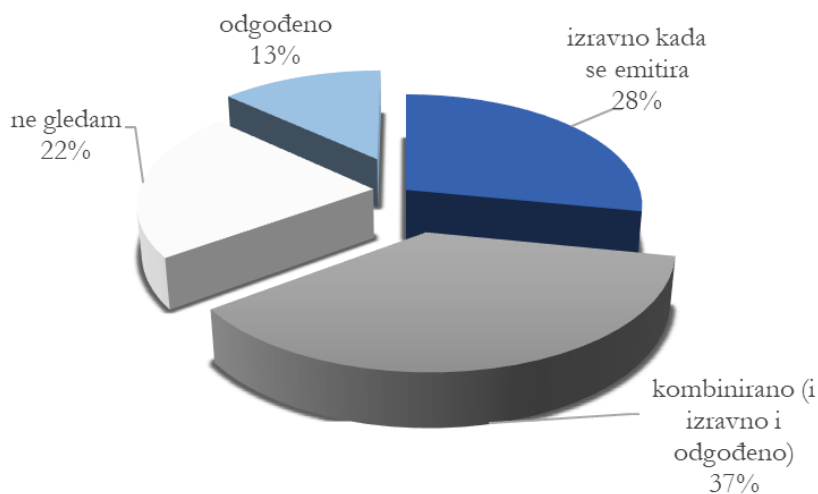
Koje medije i koliko pratite?

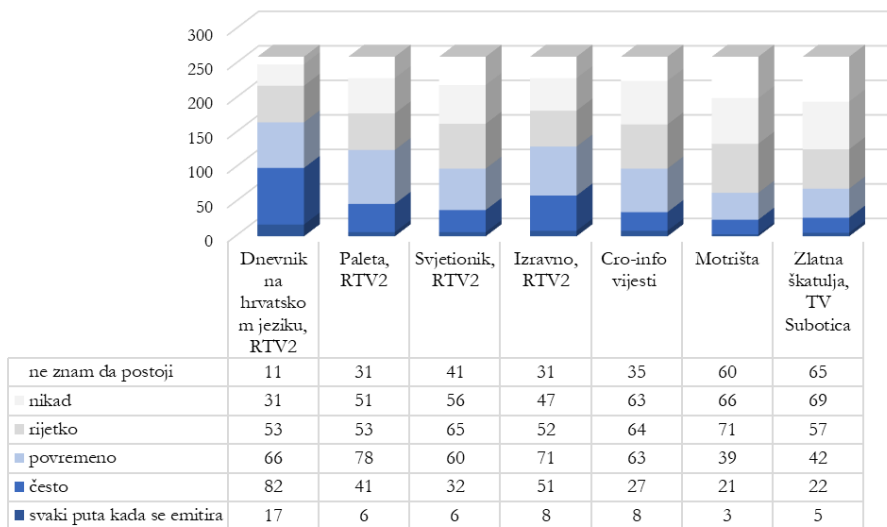
Kada ste posljednji put gledali *Dnevnik na hrvatskom jeziku* na RTV2 Vojvodine?

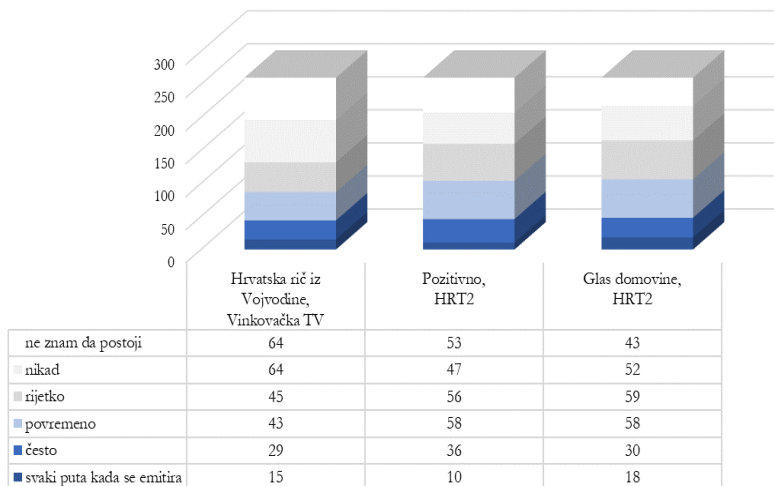
Na koji način gledate *Dnevnik na hrvatskom jeziku* na RTV2 Vojvodine?

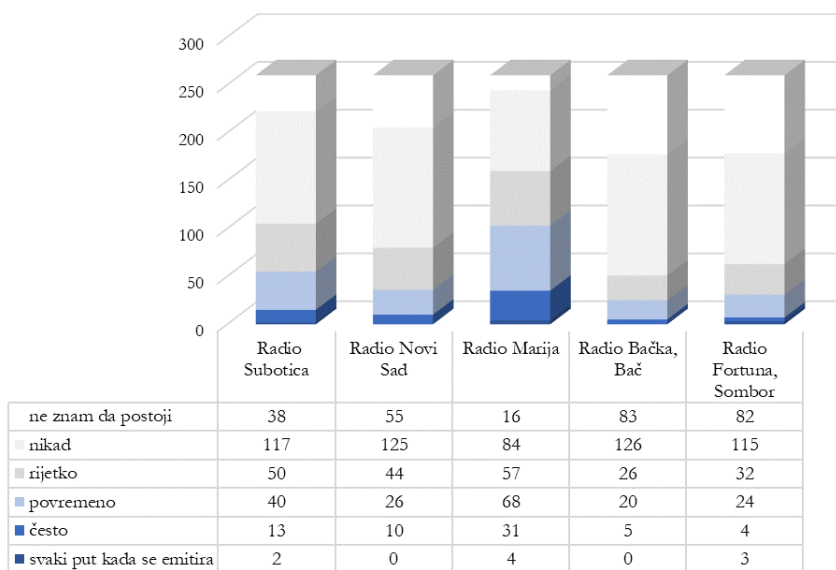
Koliko često pratite TV emisije na hrvatskom jeziku u Vojvodini?

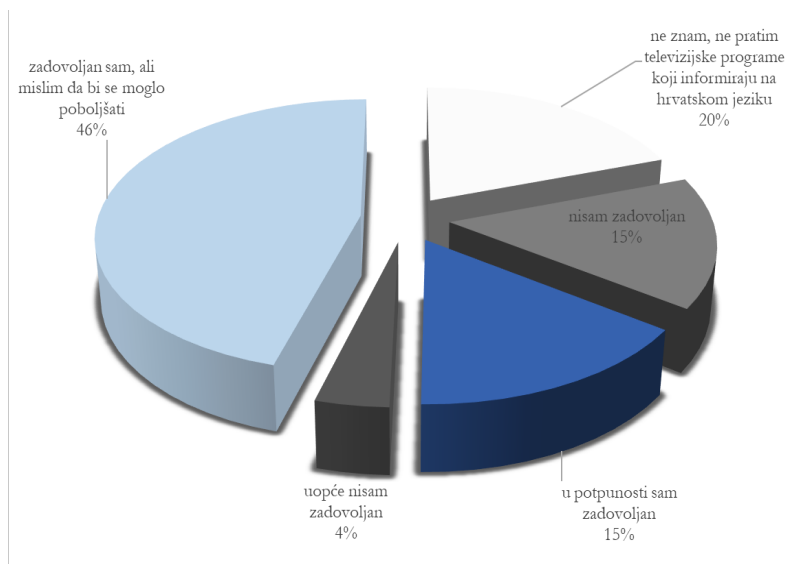
Koliko često pratite TV emisije koje se produciraju u Republici Hrvatskoj, a namijenjene su Hrvatima u Srbiji?

Koliko često pratite radijske emisije na hrvatskom jeziku u Vojvodini?

Koliko ste zadovoljni televizijskim informiranjem na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji?

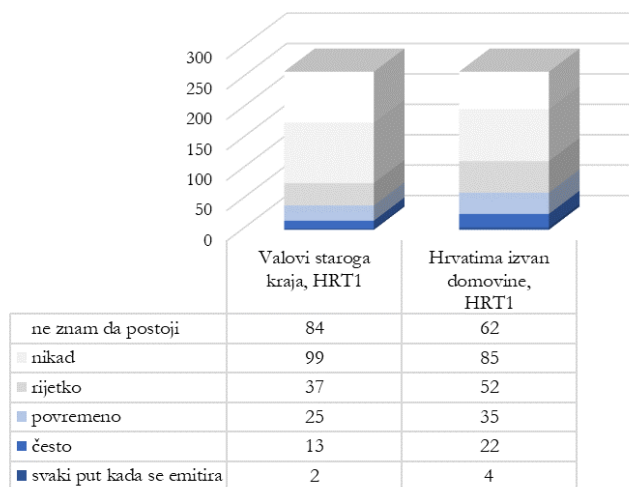

Ako smatrate da su promjene potrebne, na koji način bi se po Vašem mišljenju mogao unaprijediti TV sadržaj na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji?

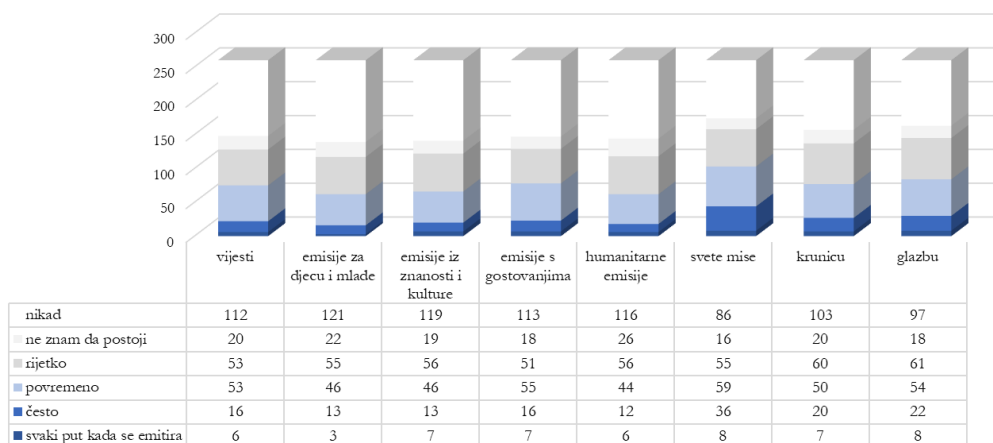
- „Svakako bi bilo dobro da imamo više medijskog prostora, kao i novinara i dopisnika kako bi mogli ispratiti sve aktivnosti u našoj zajednici. Mislim da nam nedostaje analitičko novinarstvo, a ne samo puko izvještavanje s događaja. Obrađivanje određenih tema iz više kutova...“
- 1. Najprije povećanjem minutaže na televiziji koju mogu gledati pripadnici našeg naroda na prostoru barem APV-a – sadržaj dnevnika je najčešće gotovo isti kao i na većinskom jeziku, a na početku dnevnika je upravo takav sadržaj koji smo već čuli, pa onda nešto od par minuta često starih događanja i na kraju vremenska prognoza – ne vjerujem da bi to zanimalo većinu našeg naroda (druge redakcije daju vijest od toga dana, a naše često kasne po nekoliko dana!); 2. ustaljeni termini – jedva da mogu pogoditi kada će koja emisija biti pa ne odlazim često na kanal TV NS 2.; 3. trebali bismo imati svoj termin dnevno od barem sat vremena za PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU u kojem bismo mogli čuti tekuće informacije važne za svakodnevni život pripadnika našeg naroda, a potom i program koji bi „pokrio“ kulturu, politiku, obrazovanje... Imamo bogatu baštinu, bogato suvremeno stvaralaštvo i gotovo sve možemo koristiti za ovakve emisije.“
- „Za početak bilo bi odlično da ga imam, mislim na emisije na TV Subotici“
- „Da bude duži s mogućnošću više i dužih reportaža. Program uživo.“
- „Trebao bi se više baviti konkretnim problemima unutar hrvatske zajednice.“
- „Veća angažiranost mladih, koji bi poticali svoje ukućane na aktivnost.“
- „Prijenos Misa nedjeljom i blagdanom na RTV-u.“
- „Tu ne želim viditi visti koje se vrte na RTS jer to gledam i tamo.“
- „Obuka na HRT-u. Razina svega, počevši od umjetnog akcenta i riječi je – 100.“

- „Nisu toliko potrebne sadržinske promjene koliko su nužni makar povremeno bolji termini za kolažne emisije, ili nevezano izravno za temu – prijenos mise iz neke od crkava (ali ne iz Beograda) o velikim blagdanima, ako ne češće...“

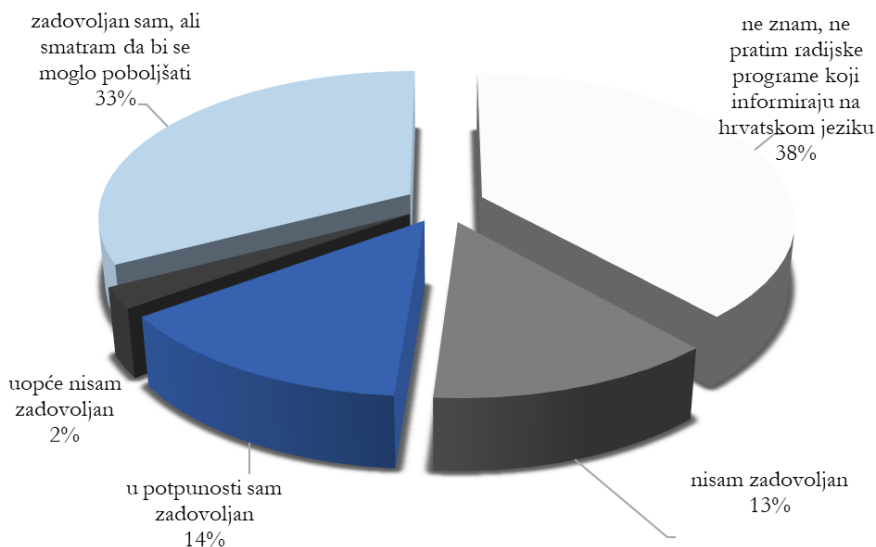
Koliko često pratite radijske emisije koje se produciraju u Republici Hrvatskoj za Hrvate u Srbiji?

Koliko često pratite radijski program na Radio Mariji?

Koliko ste zadovoljni radijskim informiranjem na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji?

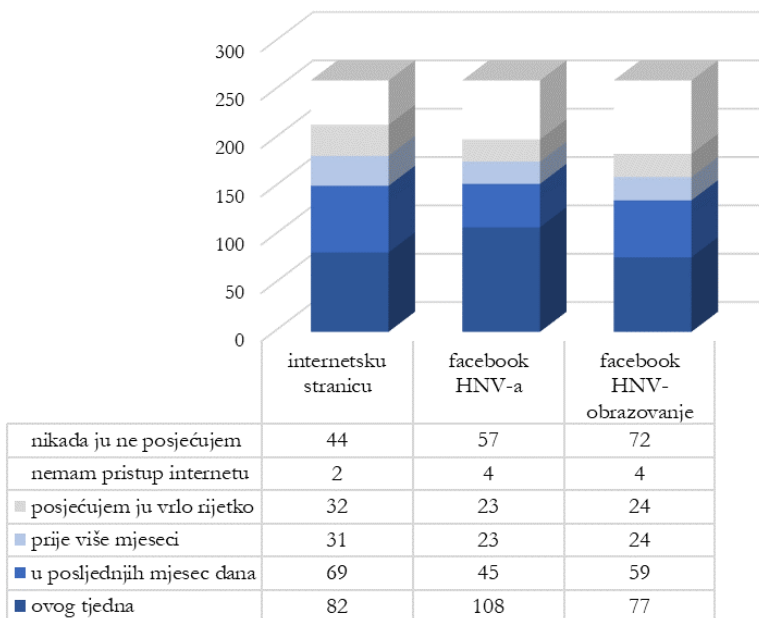
Ako smatrate da su promjene potrebne, na koji način bi se po Vašem mišljenju mogao unaprijediti radijski sadržaj na hrvatskom jeziku u Vojvodini?

- „Smatram da bi trebao biti dostupniji svima, više reklamiran, ni ne sjetim se da ima radijskog programa na hrvatskom osim Radio Marije.“
- „S puno novih sadržaja kao što je gdje i kada se održavaju neke manifestacije bitne za ljude koji bi ih posjetili, kao i zašto se iste održavaju.“
- „Promoviranjem termina i na društvenim mrežama, kako bismo bolje bili obaviješteni.“
- „Objediniti radijske postaje putem aplikacije za *Android* i *iOS* platforme...“
- „Cjelodnevni radijski program bi unaprijedio, povećao slušanost i kontinuitet slušanosti, emisije koje emitiraju različite programe na jezicima i drugih nacionalnih manjina umanjuju zainteresiranost jer se

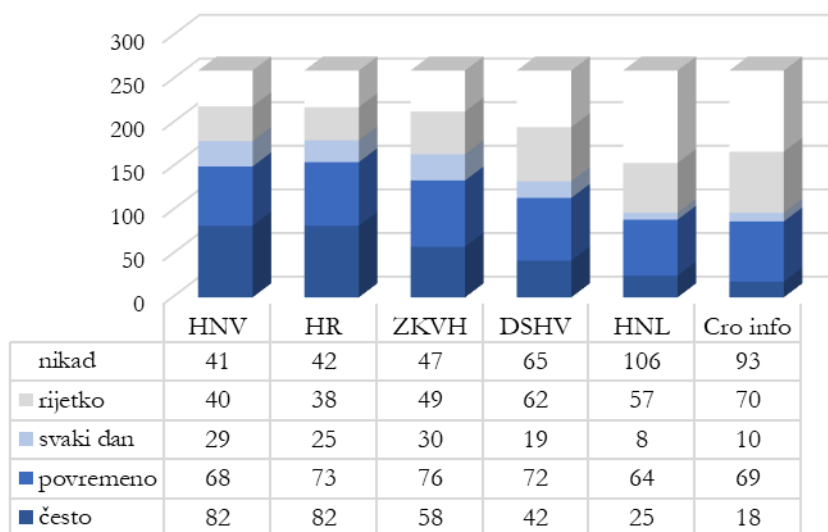
željena emisija na hrvatskom jeziku mora slušati samo u određeno vrijeme.“

- „Više sadržaja iz kulture (emisije iz hrvatske književnosti i lokalne i sveopće).“
- „Preusitnjen i unutar sebe nekonzistentan program. Trebalo bi sve sadržaje nekako objediniti. Više informativnih priloga i interaktivnih sadržaja.“
- „Ne živim u Vojvodini. Programi za Hrvate u Srbiji, a van Vojvodine, ne postoje.“

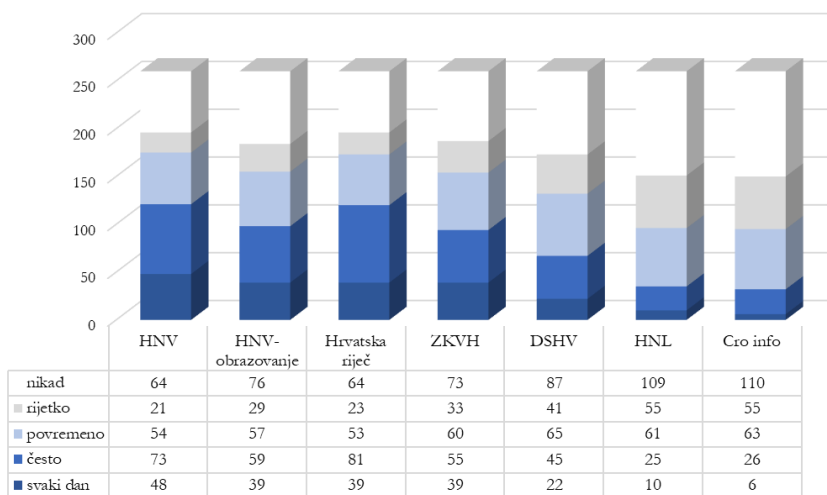
Kada ste posljednji put posjetili stranice HNV-a?

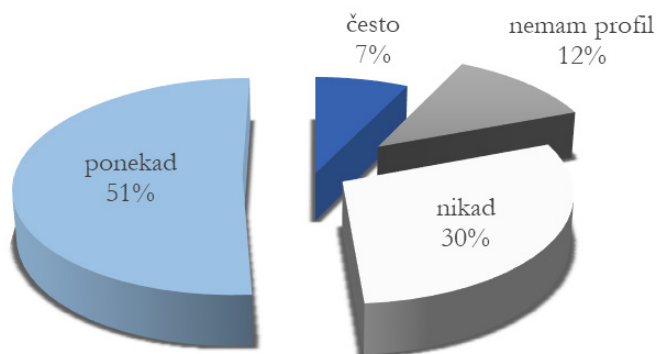
Koliko često posjećujete sljedeće internetske stranice („sajtove“)?

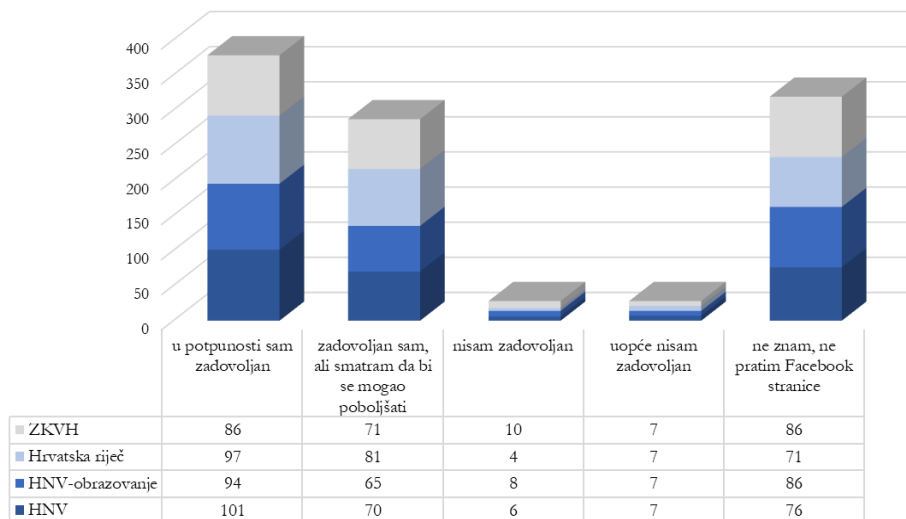
Koliko često posjećujete sljedeće Facebook stranice?

Dijelite li na svom profilu na društvenim mrežama objave koje se tiču hrvatske zajednice?

Koliko ste zadovoljni informativnim sadržajem na sljedećim *Facebook* stranicama?

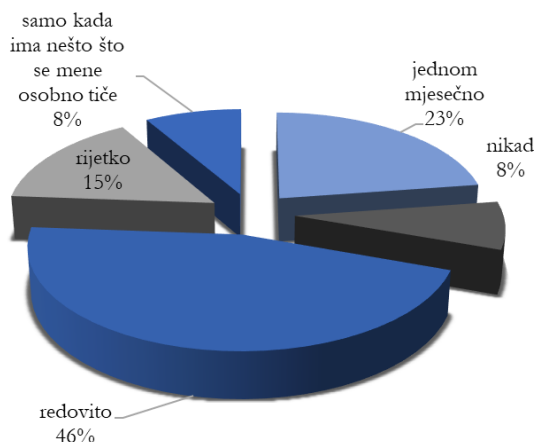
Ako smatrate da su promjene potrebne, na koji način bi se po Vašem mišljenju moglo unaprijediti informiranje na internetskim/*Facebook* stranicama?

- „Po meni, stranica NIU „Hrvatska riječ“ bi trebala biti aktualnija – dnevno ažurirana bez obzira na tiskani medij, ovako ne vidim razlog za svakodnevni posjet jer jednom tjedno vidiš ako i ne kupiš novine i više ti nije potrebno. Također, nedostaje cijeli segment naklade (izdavaštva) koji bi imao naslovnice knjiga i kratki opis, način nabave ako je i kako moguće – kao izdvojeni segment tako da ne lutamo već da to bude vidljivo. No, stranice HNV-a i ZKVH-a su dnevno ažurne i stoga ih rado posjećujem. Ipak, vrijednost „Hrvatske riječi“ i potreba su neupitne!“
- „Stručne osobe, ne uvijek i jedino jedni te isti, uglavnom se sve vrti oko par aktivista.“
- „Informiranje bi trebalo biti realnije i da budu sve udruge ravnomjerno zastupljene.“
- „Angažiranje dobro educiranih stručnjaka za PR i odnose s medijima te

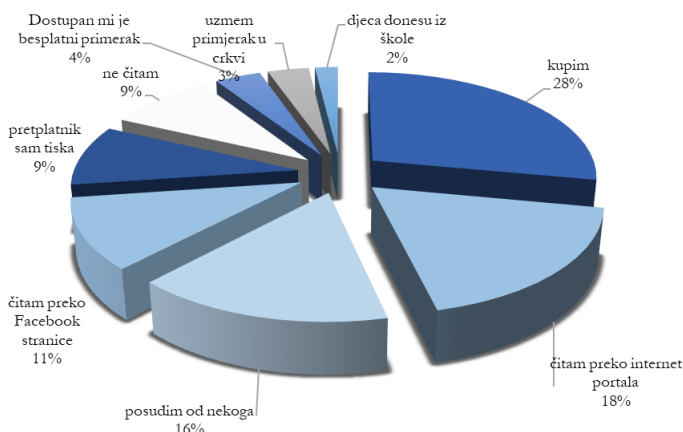
vrhunski elektronički obrazovanih/pismenih mladih ljudi kojima je nova tehnologija ‘u krvi!’“

- „Facebook stranice su dinamičnije, pretpostavljaju brzu izmjenu i aktualnost sadržaja, što mislim da se jako dobro čini, dok internetske stranice trebaju dati sustavnije i sveobuhvatnije podatke, pa i one koje ‘nestrpljiviji’ čitatelj neće pročitati.“
- „Trebalo bi okupiti veći broj pratitelja na Facebooku i češće ažurirati sajtove, dodavati nove sadržaje i sl.“

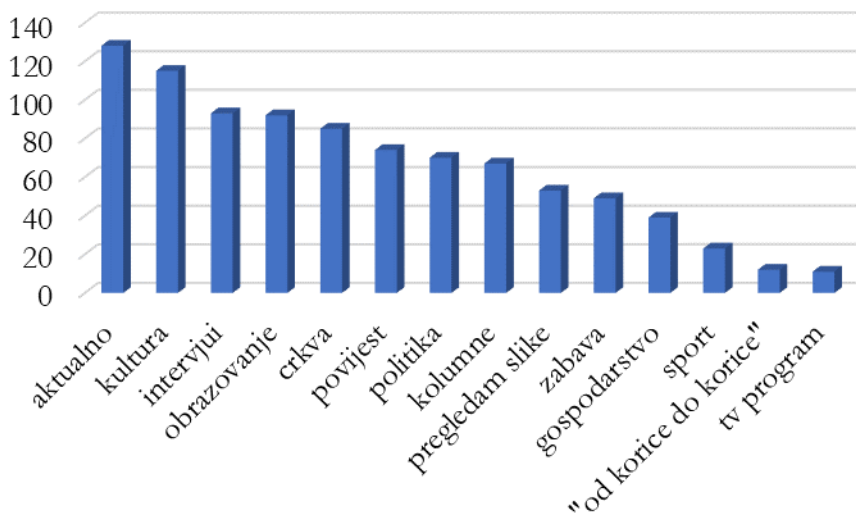
Koliko često čitate tjednik *Hrvatska riječ*?

Na koji način najčešće čitate tjednik *Hrvatska riječ*?

Koje sadržaje najviše čitate u tjedniku *Hrvatska riječ*?

Ako smatrate da su promjene potrebne, što biste promijenili u tjedniku *Hrvatska riječ*?

- „Nove rubrike, analitičko novinarstvo, manje ustaljenih rubrika koje vremenom postanu dosadne, više raditi na obradi tema koje neće većinski mediji obraditi. Veća prisutnost na događajima, podrška našim udrugama.“
- „Čini se da ima puno sadržaja, kvalitetno je uređen, tehnički je dobro uređen, no u promjene bi bilo dobro uključiti – ako je to moguće veći broj sadržaja i suradnika iz Srijema, Banata pa i iz Republike Hrvatske.“
- „Manje politike.“
- „Vizualno osuvremeniti dizajn, pogotovo unutarnji dio. Djeluje kao nekakav školski časopis, a ne ozbiljan tjednik. Prvo što čitatelja privuče jest vizualni doživljaj, a ne što piše u njemu – jer ga ne zna. Ozbiljno preporučam uposlenje mladog grafičarsko-dizajnerskog kadra koji će tjednik vizualno osuvremeniti. Ali pri tome, nikako ne prijeći u drugu krajnost poput Bunjevačkih novina, koje su poznate po ‘baroknim’ kičeražima, dizajnovima kao za osmrtnice i sl.“

- „Mora biti profesionalniji. Mora biti novina s člancima koji bi bili zanimljivi i korisni i onima koji nisu Hrvati. U zajednici ima puno događanja, ljudi... koji bi bili interesantni i šire, a ne samo uskom krugu ljudi.“
- „Afirmirao bih teme i uključio suradnike iz svih krajeva Republike Srbije gdje žive Hrvati, a potom i proširio distribuciju diljem Srbije.“

Koje biste sadržaje dodali u tjedniku *Hrvatska riječ*?

- „Svakako bih pisala i o životima običnih ljudi koji nisu previše vidljivi, nametljivi i aktivni u zajednici ali su prisutni i podržavaju hrvatsku zajednicu.“
- „Rubrika – Republika Hrvatska i Hrvati u Srbiji; Pravnik odgovara (često čujem pitanja ili ih šalju ljudi na društvenim mrežama – kome se obratiti...), Suradnja s privredom – kako naći posao ili ideje za posao (ovo nije lako, ali možda povremeno), Čitamo stari hrvatski tisak (zanimljivosti iz naših starih tiskovina)... Redovita kolumna: Preporuka za čitanje – znam da ima ponekad, kada izađe nova knjiga, ali to nije to. Knjige se mogu preporučiti za čitanje iz knjižara, knjižnica, hrvatskih autora iz Srbije i Hrvatske.“
- „Budućnost Hrvata u Vojvodini – isključivo motiviranje na društveno angažiranje s ciljem osnaživanja scene u, prije svega, civilnom sektoru. Uvodnik ne bi smio biti isključivo rezerviran za urednika/cu. Pisati intenzivno o Hrvatima u sredinama gdje ih ima svega par stotina ili manje. Strateški otvoriti tjednik prema Hrvatima u Beogradu, a dugoročno i prema Hrvatima u središnjoj Srbiji uz angažiranje dopisnika za Beograd.“
- „Mladi i njihovi problemi (ne samo obrazovanje ili kultura, nego i zabava i svakodnevni život, mjestu naših mladih u lokalnoj i široj zajednici), gospodarstvo (kako na lokalnoj razini tako i šire; država, Europa, svijet) i mjesto Hrvata u gospodarstvu u Srbiji, suvremene gospodarske teme koje bi bile bitne i za Hrvate – gospodarstvenike ili uposlenike.“
- „Kolumne treba da su objektivnije, ne da liče na partijski EPP.“

- „Edukativne sadržaje za poljoprivrednike i vinare.“
- „Ukinuo bih rubrike koje se mogu naći u drugim medijima, kao što je TV program. Svakako bih našao makar jednog kolumnista van ili unutar naše zajednice koji bi neovisnim osvrtom, ne isključivo o manjinskim temama, dao na značaju profilu tjednika. U rubrici ‘Sport’ uveo bih makar jedan članak tjedno o sportskim zbivanjima u profesionalnom sportu u Hrvatskoj. Redovito bih sugovornike tražio u dijaspori vojvođanskih Hrvata. Više sadržine iz jugozapadne i južne Bačke (Bač, Odžaci, Bačka Palanka, Novi Sad, Titel). Više sadržine iz podunavskog dijela Srijema i u vezi s tim angažiranje još jednog dopisnika iz Srijema: Neštin, Beočin, Čerević, Kamenica, Srijemski Karlovci, Beška, Slankamen.“
- „Još objektivnije i nepristrasnije izvještavanje.“
- „Uglavnom ne bih mijenjao ništa, dobri su.“

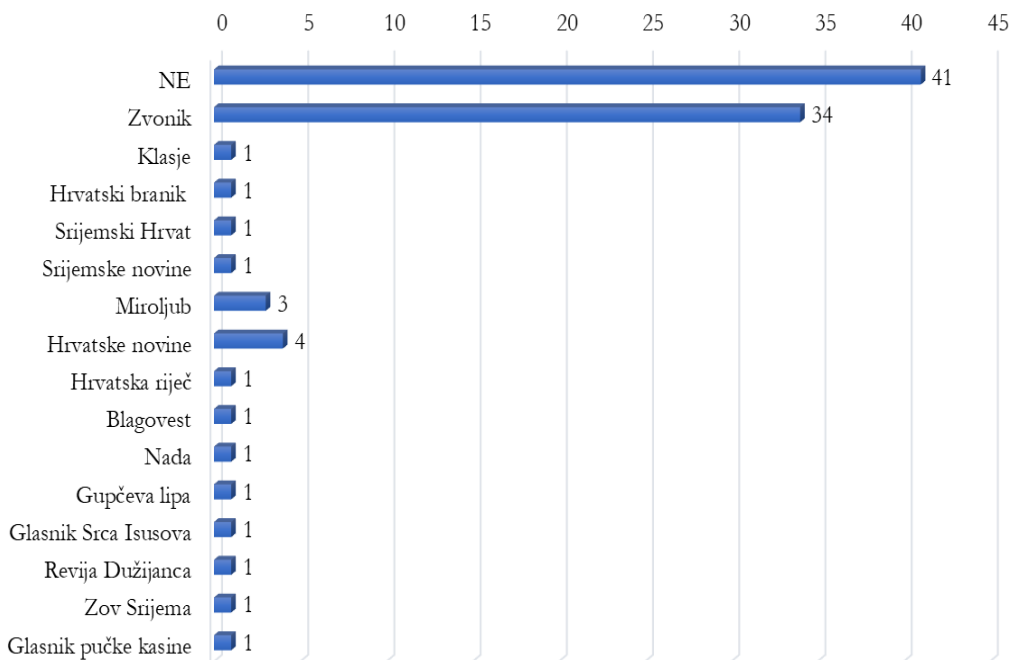
Što biste promijenili u *Hrcku* i *Kužišu*??

- „Više priče o djeci i mladima, njihovih radova, obrazovati redakciju za djecu i mlade, učiti ih ovom poslu.“
- „Tu imam više prijedloga. Najviše za Hrcka – koji bi morao otvoriti stranice za škole u svakom broju i tako se bliže povezati s učenicima za koje se Hrcko stvara. Treba animirati djecu za pisanje i dati im prostor za javljanje, animirati sve škole u kojima se izvodi nastava na hrvatskom jeziku.“
- „Jedino što me smeta je maskota Hrcka, ne ulazim u to tko ga je nacrtao i osmislio (jer i ne znam te ne želim da se autor osjeti prozvanim ili kako imam nešto protiv njega), ali taj lik nije niti privlačan niti sladak, pogotovo u onom kostimu kad su Hrckove zabave, čak ponekad djeluje zastrašujuće.“
- „Više obrazovanja.“
- „Ima premalo stranica.“
- „Više nacionalnih sadržaja kako bi se kod mladih jačao nacionalni duh.“
- „Izbaciti poster u Kužišu i te stranice upotpuniti boljim sadržajem.“

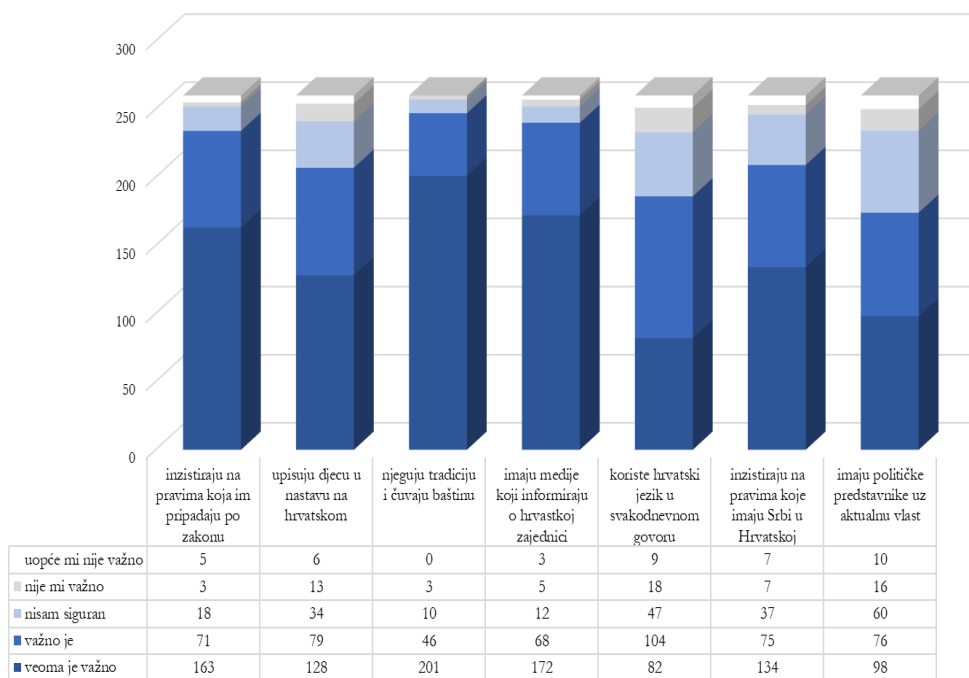
Animirati mlade iz zajednice da pišu svoje stavove o aktualnim temama i objavi te radove, stupiti u komunikaciju s Gimnazijom i ostalim srednjim školama – objaviti najbolji pismeni zadatak iz hrvatskog.“

- „Ne smatram da su neke velike promjene potrebne, mislim da je veći problem u tome što mladež nije osobito zainteresirana za sadržaje manjinskih časopisa namijenjenih upravo njihovoj populaciji.“

Čitate li još koji tiskani medij na hrvatskom jeziku u Srbiji? Ako da, koji?

Koliko vam je važno?

RELIGIJSKI KONTEKST

Crkva medije prepoznaje kao sredstvo apostolskog djelovanja. Čovjek je u svojoj naravi stvoren za komunikaciju: „U sposobnosti komuniciranja otkriva se i ostvaruje čovjekova transcendentna dimenzija, tj. njegova konstitutivna otvorenost Bogu i čovjeku...“¹². Mediji su jedno od datosti suvremene kulture koji osobito pomažu Crkvi da ostvari Kristov nalog propovijedanja evanđelja kako bi „Crkva mogla svima... donijeti misterij spasenja i od Boga darovani život, mora se uklopiti u sve (...) skupine“¹³.

Iako se stvari u početku spontano javljaju kao inicijative i plod karizmatičko-inspirativne dimenzije Crkve, hijerarhija je dužna institucionalizirati dobre i odbaciti loše elemente: „potrebno je blagovremeno izučiti svećenike, redovnike i laike koji će posjedovati potrebnu spremu u upotrebi tih sredstava u apostolske svrhe“¹⁴. Posebno mjesto svakako pripada mladima koji pokazuju veliku kreativnost, svježinu duha te spretno snalaženje u medijskim sredstvima. S ciljem bolje medijske učinkovitosti, odnos odraslih i mladih mora se uspostavljati s osobitom obzirnošću: „Odrasli se moraju potruditi da s mladima povedu prijateljske dijaloge koji će i jednima i drugima omogućiti, nadilazeći razlike u dobi, da se međusobno upoznaju i komuniciraju svoja vlastita bogatstva. Najprije primjerom, a u danom času pametnim savjetom i korisnom pomoći, odrasli stimuliraju omladinu na apostolat...“¹⁵.

Valja istaknuti kako mediji nisu tek nužno zlo ili puko sredstvo za Crkvu. Crkva kroz vjeru prepoznaje kako je materijalni svijet stvoren za dobro te prihvaća vlastitu zadaću posvećivanja stvorenoga – vraćanja stvorenoga prema izvornoj upućenosti na Boga. Stoga, Crkva u svijetu medija ne vidi samo sredstvo za nekakve uske ciljeve (što ne bi ni odgovaralo crkvenom biću), već želi potaknuti medije na rast u općeljudskim vrijednostima kao što su, među ostalima, posvećenost istini, općem dobru i dostojanstvu ljudske osobe. To su,

¹² HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, Crkva i mediji, (25. IV. 2006.), Zagreb, 2006., br. 2.

¹³ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Ad gentes. Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve (7. XII. 1965.), br. 10, u: Dokumenti, Zagreb, 1993.

¹⁴ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Inter mirifica. Dekret o sredstvima društvenog saobraćanja (4. XII. 1963.), br. 15, u: Dokumenti, Zagreb, 1993.

¹⁵ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Apostolicam actuositatem. Dekret o apostolatu laika (28. X. 1965.), br. 13, u: Dokumenti, Zagreb, 1993.

ujedno, neki od kriterija koji određuju katoličku pojavnost u svijetu medija i time predstavljaju svjedočanstvo koje poziva druge na nasljedovanje.

Naši prostori vrlo su rano prepoznali vrijednost tiskanih medija. Spomenimo samo pionirski pothvat biskupa Ivana Antunovića, odnosno njegove *Bunjevačke i šokačke novine* koje prepoznajemo kao začetak uporabe tiskanih medija. Danas od ozbiljnijih medijskih djelatnosti s uređivačkom politikom imamo Katolički mjesečnik *Zvonik*, kalendar *Subotička Danica* – kao tiskovine s vjerskim i društvenim sadržajem; te Radio Mariju kao auditivni medij. Ukoliko govorimo o *Facebooku*, kao medijskoj platformi, uočavamo velik broj inicijativa s različitih adresa koje pripadaju Subotičkoj biskupiji, a osim ove platforme prisutan je i određeni broj internetskih stranica. Izostaje, nažalost, jasna uređivačka politika i strategija.

Među mnogim fenomenima, valja istaknuti jedan posebno značajan za instancu s koje ovdje promatramo mjesnu Crkvu. Radi se o jezičnoj nedosljednosti te čestom izostanku hrvatskog jezika. Iako možemo govoriti o razumijevanju problema jezične nekompetencije, očito se radi i o izostanku interesa da se pojavnost hrvatskog jezika unaprijedi. Bez želje da u ovom trenutku govorimo o razlozima ovakve neopredijeljenosti, prizvat ćemo u svijest činjenicu da Crkva prepozna je narodne jezike u liturgiji kao mjesto duhovne baštine i kontekstualiziranog rasta pojedinca – ona cijeni sve razine ljudskog identiteta i cjelovitosti zahtijevajući integrirani rast u ljudskoj i kršćanskoj zrelosti. Dakako, s punim pravom, i s liturgijskog i s ekumenskog aspekta, možemo opravdati pojavnost srpskog jezika; međutim, to ne smije biti na uštrb povijesnih identiteta koji određuju ukorijenjenost čovjeka u logičnim i nužnim nasljeđima.

SWOT ANALIZA

SNAGE	MOGUĆNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - NIU „Hrvatska riječ“, HNV - RTV <i>Dnevnik</i> - zadovoljstvo TV informiranjem - veliki postotak praćenja internetskih i <i>Facebook</i> stranica ključnih institucija - 72 % ispitanika čita <i>Hrvatsku riječ</i> - stalne emisije na RTV-u - nema jezične barijere - stabilan sustav financiranja NIU-a „Hrvatska riječ“ iz APV-a - dopisnik HINE 	<ul style="list-style-type: none"> - integriranje u postojeće srpske i hrvatske medije - kreiranje sadržaja koji bi bili zanimljivi ne-Hrvatima - nove platforme koje obuhvaćaju nezahvaćenu populaciju - pomoć matične domovine (RH) - suradnja s Crkvom - osnivanje medijskog d. o. o. poduzeća - apliciranje na javne natječaje (projektno financiranje) - pozitivna jezična „barijera“ u Crkvi
SLABOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - nema nas u većinskim medijima (na svim razinama) - neinformiranost našeg puka o medijskim sadržajima - nepostojanje navike praćenja medija na hrvatskom jeziku - nedovoljna jezična stručnost kadrova - mali broj profesionalno zaposlenih osoba - mala slušanost radijskih emisija - informiranje o srpskim temama prevedenim na hrvatski - nedovoljna količina termina u 	<ul style="list-style-type: none"> - trend opadanja slušanosti radija - fokusiranje na klasične medije - biološka starost - nepostojanje jezične barijere - mali broj Hrvata smatra hrvatski jezik za svoj materinji - neulazak Republike Srbije u Europsku uniju - trajanje neslobode medija - nedovoljna zainteresiranost Republike Hrvatske - mogućnost prestanka proračunskog financiranja - trajanje negativnog političkog

<p>elektroničkim medijima</p> <ul style="list-style-type: none">- „Hrvati za Hrvate, o Hrvatima.“- sporo plasiranje informacija- nepostojanje integrativnog portala- nepovezanost postojećih internetskih stranica- nepostojanje svijesti o disiminiranju- nedostatak istraživačkih i analitičkih emisija o problemima Hrvata u Republici Srbiji- ne postoji obvezujući dokument koji se bavi medijima na razini Europske unije- nedovoljno registriranih medija- nepostojanje udruge s kvalitetnim medijskim sadržajem	<p>konteksta</p> <ul style="list-style-type: none">- povećanje negativnih reakcija na povećanje medijske vidljivosti- nepostojanje političke participacije- pretjerana usitnjenost u sadržajima, neusklađenost
---	--

STRATEŠKI PLAN

VRIJEDNOSTI

otvorenost
jasnoća
atraktivnost
cjelovitost

VIZIJA

**HRVATSKA ZAJEDNICA U REPUBLICI SRBIJI IMA VIDLJIVU I
POZITIVNU SLIKU U MEDIJIMA**

MISIJA

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji je tijelo samouprave hrvatske nacionalne manjine. HNV odlučuje ili sudjeluje u odlučivanju na području obrazovanja, kulture, informiranja i službene uporabe jezika i pisma. HNV nastoji hrvatsku zajednicu učiniti vidljivom u medijima na pozitivan način.

STRATEŠKI CILJ: POVEĆATI VIDLJIVOST I POZITIVNU SLIKU O HRVATIMA U REPUBLICI SRBIJI

1. Povećati količinu hrvatskih sadržaja.
2. Podići kvalitetu medijskih sadržaja.
3. Povećati dostupnost medijskih sadržaja.
4. Motivirati za informiranjem na hrvatskom jeziku.

KLJUČNI PROBLEMI:

1. Hrvati u Srbiji su nedovoljno vidljiva zajednica u medijima.
2. U srbijanskim medijima Hrvati u Srbiji su vidljivi u pravilu u negativnom kontekstu.
3. Nedovoljno vlastitih kapaciteta.

CILJ 1. POVEĆATI BROJ HRVATSKIH MEDIJSKIH SADRŽAJA

1. Opremiti studio za radijske i TV emisije.
2. Angažirati/delegirati osobu/e za generiranje dnevnih sadržaja (vijesti) – prilagođeno za radio i TV.
3. Izraditi/snimiti tematske emisije, razgovore, reportaže – prilagođeno za radio i TV.
4. Izraditi video klipove o tradicijskoj baštini.
5. Uspostaviti medijski sadržaj u Šidu, Rumi, Srijemskoj Mitrovici, Apatinu, Zemunu.

CILJ 2. PODIĆI KVALITETU MEDIJSKIH SADRŽAJA

1. Usavršiti kadar kako bi sadržaj bio:
 - pluralan (teme iz Hrvatske na integrativnom portalu, srbijanske teme na hrvatskom jeziku, analize, feljtoni...)
 - atraktivan (moderan studio, dizajn novina, portala...)
 - ažuran
 - jezično točan: lektorat za zaposlene, jezične brošure.
2. Osnovati udrugu ili d. o. o. koja cjelovito prati hrvatsku zajednicu.
3. Organizirati redovite susrete novinara.
4. Osnovati NUHN (Neovisnu udrugu hrvatskih novinara).
5. Uposliti više hrvatskih novinara na RTV-u.
6. Registrirati medijski sadržaj i d. o. o. radi apliciranja na natječaje.

CILJ 3. POVEĆATI DOSTUPNOST MEDIJSKIH SADRŽAJA

3.1. Distribucija	1. Definirati protokol PR komunikacije (zainteresirane strane, važnost informacije, instrumenti...).
	2. Načiniti Registar dometa (radijskog i TV).
	3. Plasirati neovisnu produkciju na RTV-u.
	4. Razgovor sa šefovima trgovinskih objekata u svezi tjednika <i>Hrvatske riječi</i> .
	5. Izraditi registar: a) popis sadržaja koje imamo b) popis medijskih kuća koje bi emitirale sve navedeno

	– i za Srbiju i za Hrvatsku.
	6. Iniciranje sastanka s medijskim kućama.
	7. Dogovor s distributerom o distribuciji tjednika <i>Hrvatska riječ</i> .
	8. Organizirati mjesečni doručak s lokalnim medijima.
	9. Organizirati konferencije u Medija centru u Beogradu i Novom Sadu.
	10. Organizirati seminar za upravljanje društvenim mrežama (<i>Facebook, Instagram...</i>)
3.2. Reklamiranje	1. Karta/ulaznica za „kidanje“ u <i>Hrvatskoj riječi</i> .
	2. „Tri fitalja 6“.
	3. Plaćanje promocija na <i>Facebooku</i> .
3.3. Umrežavanje	1. Napraviti novi integrativni portal.
	2. <i>Selfmarketing</i> udruga u lokalnim medijima.
	3. Podizanje svijesti u udrugama o diseminiranju sadržaja.
3.4. Arhiviranje	1. <i>Backupovati</i> medijski sadržaj.
	2. Preuzeti arhivski materijal RTV-a (dnevници, emisije), podizati na našu platformu.

CILJ 4. MOTIVIRATI ZA INFORMIRANJEM NA HRVATSKOM JEZIKU

4.1.1. Stvaranje pozitivne slike	1. Edukacija za promjenu percepcije o nama.
	2. Brendiranje zajednice.
	3. „Uvećati“ događaje, napraviti spektakl.
4.1.2. Informiranje o informiranju	1. Bilbord „Nađi me ispod pulta – <i>Hrvatska riječ</i> “
	2. QR kod na bilbordu koji vodi na integrativni portal.

SUDIONICI U REALIZACIJI

Aktivnosti HNV-a u prvom redu određene su potrebama pripadnika hrvatske nacionalne manjine. Te potrebe ne bi mogle biti zadovoljene kada ne bi postojali oni koji kreiraju, čuvaju i afirmiraju kulturna dobra (pojedinci i institucije). Posredovanje između tih dvaju glavnih skupina odvija se obrazovnim i medijskim sustavima.

Zainteresirane skupine za rad HNV-a na području informiranja su sljedeće:

- pripadnici hrvatske nacionalne manjine
- članovi HNV-a
- NIU „Hrvatska riječ“
- Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata
- ministarstva
- lokalne samouprave
- politički akteri
- hrvatski mediji
- Crkva
- ravnatelji, obrazovne ustanove (škole, vrtići)
- hrvatske udruge
- Koordinacija nacionalnih vijeća nacionalnih manjina.

PRILOZI

PRILOG 1.

SKRB ZA INFORMIRANJE U HNV-U

Predsjednici HNV-a

2002. – 2005.

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji do sada je birano na posrednim izborima, odnosno putem elektora. Prvi saziv HNV-a izabralo je 198 elektora na elektorskoj skupštini održanoj u Subotici 15. prosinca 2002. godine, a za prvog predsjednika vijeća izabran je **mr. sc. Josip Ivanović**.

2005. – 2007.

Za drugog predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća, na sjednici održanoj 16. travnja 2005. godine, izabran je **Josip Zvonko Pekanović**, hrvatski političar iz Bačke i kulturni djelatnik iz Sombora.

2007. – 2010.

Koncem zime 2007. godine, hrvatski gospodarstvenik i višekratni predsjednik Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva „Matija Gubec“ Tavankut, **Branko Horvat**, nakon što je dulje vrijeme bio potpredsjednikom, izabran je za trećeg predsjednika HNV-a u Republici Srbiji.

Zakonom o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina iz 2009. godine, broj članova HNV-a smanjen je na 29.

2010. – 2018.

U drugom sazivu HNV-a izabrano je 132 elektora na elektorskoj skupštini u Subotici 6. lipnja 2010. godine, a u trećem sazivu, izabrano je 132 elektora na elektorskoj skupštini u Beogradu 26. listopada 2014. godine. Predsjednik drugog i trećeg saziva bio je **dr. sc. Slaven Bačić**, pravni povjesničar i odvjetnik iz Subotice.

od 2018.

Konstituirajuća sjednica IV. saziva HNV-a održana je u Subotici 4. prosinca 2018., na kojoj su verificirani mandati 29 vijećnika, a nositeljica liste „HRvati ZAJedno“ koju je predvodio Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, **Jasna Vojnić**, psihologinja iz Subotice, jednoglasno je izabrana za predsjednicu Vijeća, kao prva žena na čelu krovne institucije Hrvata u Srbiji.

Članovi Izvršnog odbora HNV-a zaduženi za informiranje

2003. – 2005.

Tomislav Žigmanov, rođen je 12. svibnja 1967. u Tavankutu. U rodnom mjestu pohađao je osnovnu školu, srednju elektrotehničku školu završio je u Subotici, a diplomirao je filozofiju na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Bio je član uredništva subotičkoga dvotjednika *Žig* 1994. – 1996., zamjenik glavnog urednika 1996. – 1997., a 1998. glavni i odgovorni urednik ovog lista. Bio je nositeljem izgradnje nekoliko najvažnijih hrvatskih institucija u Subotici: prvi glavni i odgovorni urednik Programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice 1998. – 2000., jedan je od inicijatora, pokretača kao i prvi predsjednik upravnog odbora Novinsko-izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“ 2002. – 2004. te ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata od osnutka 2009. godine do danas. Bio je izvršni urednik *Leksikona podunanskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca* (2005. – 2018.). Pokretač je, glavni i odgovorni urednik *Godišnjaka za znanstvena istraživanja* Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata od 2009., kao i časopisa za književnost i umjetnosti *Nova riječ* od 2013. Bio je prvi član Izvršnog odbora zadužen za informiranje i službenu uporabu hrvatskog jezika i pisma u prvom sazivu HNV-a.

2005. – 2006.

Zvonimir Perušić, rođen je 12. kolovoza 1964. u Subotici. Nakon završene osnovne i srednje Ekonomske škole, diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Subotici, smjer marketing. Od 1987. do 1992. godine bio je novinar u *Subotičkim novinama*, urednik rubrike, zamjenik i pomoćnik glavnog i odgovornog urednika *Subotičkih novina*. Od 1992. do 1993. Je komercijalist i referent marketinga u zlatari „Aurometal“ u Subotici, a od 1993. do 1994. komercijalist u mađarskom predstavništvu (Segedin) austrijske tvrtke „Carmine Kft“. Nakon bavljenja zemljoradnjom (1994. – 2002.) imenovan je za ravnatelja NIU-a „Hrvatska

riječ“ (2002. – 2008.). Od 2008. do 2009. radi kao novinar – područje poljoprivreda, a od 2009. je urednik ekonomske rubrike. Od ožujka 2005. do listopada 2006. godine potpredsjednik je Izvršnog odbora HNV-a zadužen za informiranje i službenu uporabu jezika i pisma.

2006. – 2010.

Mato Groznica, rođen 1966. godine u Sovićima (Bosna i Hercegovina). Završio Prometni fakultet Sveučilišta u Beogradu, a zatim poslijediplomski i doktorski studij na istom fakultetu. Na matičnom fakultetu je započeo izradu doktorske disertacije. Osnivač i prvi predsjednik Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva „Tomislav“, Golubinci (2002. – 2006. i 2008. – 2011.). Bio je dopredsjednik prvog saziva HNV-a u državnoj zajednici Srbije i Crne Gore za područje Srijema i Beograda (2002. – 2005.) te predsjednik Upravnog odbora NIU-a „Hrvatska riječ“ (2003. – 2005.). Od 2006. do 2010. bio je član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za područje informiranja i službene uporabe jezika i pisma te zamjenik predsjednika Izvršnog odbora HNV-a. Od 2010. do 2014. bio je vijećnik drugog saziva HNV-a, član Upravnog odbora NIU-a „Hrvatska riječ“ (2011. – 2016.), član Predsjedništva DSHV-a (2011. – 2015.) i član Vijeća DSHV-a od 2011. do danas. Aktualni je predsjednik Hrvatskog akademskog društva iz Subotice od 2014. godine.

2010. – 2012.

Dujo Runje, rođen je u selu Karakašica, Općina Sinj, 1951. godine. Nakon završene osnovne škole u Sinju, upisao je Franjevačku klasičnu gimnaziju u istom mjestu. Po završetku studija pedagogije na Filozofskom fakultetu u Beogradu 1979. g. preselio se u Suboticu i zaposlio u Predškolskoj ustanovi „Naša radost“ u kojoj je kao vrsni pedagog i cijenjeni pravnik proveo cijeli svoj radni vijek.

Jedan je od utemeljitelja Hrvatskoga akademskog društva (1998.), čiji je bio i predsjednik u jednom mandatu (2003. – 2007.). Bio je suradnik *Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*, aktivni suradnik stranačkog glasila *Glas*

ravnice te jedan od osnivača Hrvatskog društva za pomoć učenicima „Bela Gabrić” 2002. godine.

Jedan je od osnivača političke stranke Hrvatski narodni savez (1998.) i njezin prvi dopredsjednik. Imao je ključnu ulogu u ponovnom objedinjavanju Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Hrvatskog narodnog saveza početkom 2004., nakon čega postaje dopredsjednik DSHV-a, što je ostao do smrti. Dva puta je biran za narodnog zastupnika u Skupštini AP Vojvodine (2004. i 2008.).

Skupa s nekoliko osoba iz Hrvatskog akademskog društva, inicijator je i realizator školovanja na hrvatskom jeziku, kao i otvorenja vrtića na hrvatskom jeziku u samostanu sestara Kćeri milosrđa u Subotici. Vizionar i zagovornik Hrvatskog školskog centra. Nakon smrti Duje Runje 2011. g., u hrvatskoj zajednici na ovim prostorima ostaje velika praznina.

2012. – 2014.

Ankica Jukić Mandić, rođena 2. studenoga 1978. godine u Đakovu, Republika Hrvatska. Radila kao suradnica u nastavi na Fakultetu za ekonomiju i inženjerski menadžment na Sveučilištu Privredna akademija u Novom Sadu. Od 2009. do 2015. radila kao novinarka u NIU „Hrvatska riječ“ u Subotici. Od 2008. do 2010. radila je kao odvjetnički vježbenik u odvjetničkom uredu „Miodrag Miković“ u Novom Sadu. Od 2010. na mjestu je stalne sudske prevoditeljice za hrvatski jezik u Višem sudu u Novom Sadu. Od 2010. do 2017. radila kao prevoditeljica za hrvatski jezik u Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice u Novom Sadu. Od 2017. zaposlena je kao savjetnica za upravne i opće pravne poslove u Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice u Novom Sadu. Dužnost predsjednice Odbora za informiranje u HNV-u vršila je od 2012. do 2014. Od 2014. do 2018. obavljala je u HNV-u dužnosti predsjednice Odbora za propise, predstavke i žalbe i tajnice Vijeća.

2014. – 2018.

Željko Šeremešić, rođen je 1964. g. u Monoštoru. Završio je Pravni fakultet u Novom Sadu. Kao pripravnik radio u Trgovinskom-privrednom sudu, Osnovnom sudu i Javnom tužilaštvu u Somboru. Bavio se odvjetništvom. Radio je u turističko-ugostiteljskoj djelatnosti kao direktor pravnog sektora „Turist Bezdan“ d. o. o. i u OŠ „Bratstvo-jedinstvo“ u Bezdanu kao tajnik. Predsjednik je KUDH-a „Bodrog“. U slobodno vrijeme piše na monoštorskoj ikavici. Izdao je knjigu „Buđenja snova“. U trećem sazivu HNV-a obnaša funkciju predsjednika Odbora za informiranje, u četvrtom sazivu obavlja funkciju dopredsjednika HNV-a za Sombor.

od 2018.

Boris Udovčić, rođen je 1985. god. u Zemunu, s prebivalištem u Golubincima. Diplomirani je građevinski inženjer Građevinskog fakulteta u Subotici, smjer prometnice i smjer arhitektonsko inženjerstvo. Član je HKPD-a „Tomislav“ iz Golubinaca od osnutka gdje je sudjelovao u folklornoj, tamburaškoj, dramskoj i sportskoj sekciji. Tijekom studija član je nevladine udruge mladih „CroV“ iz Subotice i bio je dugogodišnji član Subotičkog tamburaškog orkestra s kojim je osvojio brojna priznanja. Tijekom poslovne karijere radio je u području informiranja, kao novinar i kao urednik internetske stranice. Od 2018. obnaša dužnost člana Izvršnog odbora IV. saziva HNV-a zaduženog za informiranje.

PRILOG 2.

POPIS FACEBOOK STRANICA INSTITUCIJA I ORGANIZACIJA

r. br.	naziv iz APR-a	Facebook stranica
HRVATSKE INSTITUCIJE U SRBIJI		
1	Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji	Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji
		Hrvatsko nacionalno vijeće – obrazovanje
2	Novinsko izdavačka ustanova „Hrvatska riječ“	NIU „Hrvatska riječ“ Subotica Hrcko Kužiš
3	Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata	Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata
POLITIČKE STRANKE U SRBIJI		
4	Demokratski savez Hrvata u Vojvodini	DSHV – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini
UDRUGE KULTURE U SRBIJI		
5	Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“	HKC „Bunjevačko kolo“ Subotica
6	Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama“	Festival Bunjevački pisama
7	Hrvatska čitaonica Subotica	Hrvatska čitaonica
8	Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“	Dužijanca
9	Festival hrvatskih duhovnih pjesama – Hosanafest	HosanaFest
10	Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Kolo“	HKUD „Kolo“ Subotica
11	Subotički tamburaški orkestar	Subotički Tamburaški Orkestar
12	Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Matija Gubec“ Tavankut	HKPD Matija Gubec

13	Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Đurđin“	HKPD Đurđin
14	Hrvatsko kulturno društvo „Ljutovo“	HKUD „Ljutovo“
15	Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor“	HKUD „Vladimir Nazor“ Sombor
16	Kulturno-umjetničko društvo Hrvata „Bodrog“ Monoštor	KUDH „Bodrog“
17	Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Silvije Strahimir Kranjčević“	HKPD Silvije Strahimir Kranjcevic
18	Hrvatsko kulturno društvo „Vladimir Nazor“ Stanišić	Hrvatsko kulturno društvo „Vladimir Nazor“ Stanišić
19	Hrvatsko-bunjevačko kulturno-umjetničko društvo „Lemeš“	Dramska Sekcija HBKUD Lemeš
20	Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Jelačić“	HKPD „JELAČIĆ“
21	Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata „Šokadija“	KPZ Šokadija Sonta
22	Udruženje građana „Tragovi Šokaca“	UG „Tragovi Šokaca“ Bač
23	Hrvatsko kulturno udruženje „Antun Sorgg“	Hku Antun Sorgg Vajska
24	HKUPD „Matoš“	HKUPD „Matoš“ Plavna
25	Hrvatsko kulturno društvo „Šid“	Hrvatsko kulturno društvo Šid (HKD-Šid)
26	Hrvatski kulturni centar „Srijem“ – Hrvatski dom	Hrvatski kulturni centar „Srijem“ – Hrvatski dom
27	Udruga banatskih Hrvata	Udruga banatskih Hrvata – Udruženje banatskih Hrvata
28	Hrvatsko kulturno društvo „Hrvatski kulturni centar – Beograd“	HKD „Hrvatski kulturni centar – Beograd“
29	HKPD „Matija Gubec“	Hkpd Matija Gubec Ruma
OSTALE UDRUGE U SRBIJI		
30	Udruga „Naša djeca“	Udruga „Naša djeca“
	HPD „Bela Gabrić“	HPD „Bela Gabrić“
31	Udruga hrvatske mladeži u	Udruga Krov Subotica

	Vojvodini „KROV“	
32	Hrvatski demokratski forum	Hrvatski demokratski forum – Zvonimir Perušić
33	Hrvatski građanski savez	Hrvatski građanski savez – HGS
34	Hrvatski poslovni klub Beograd	Hrvatski Poslovni Klub – HPK
35	Društvo srpsko-hrvatskog prijateljstva „Nikola Tesla“	Društvo srpsko hrvatskog prijateljstva „Nikola Tesla“
MEDIJSKE UDRUGE U SRBIJI		
36	„Udruženje Marija“	Radio Marija Srbije
37	Hrvatska udruga novinara „Cro-info“	UN Cro-Info
38	„Cro-news“	UN Cro-Info
39	Hrvatska nezavisna lista	Hrvatska nezavisna lista
FACEBOOK STRANICE		
40	Hrvati u Vojvodini i Srbiji	Hrvati u Vojvodini i Srbiji
41	Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame Tavankut	Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame
42	Etnosalaš „Balažević“	Etnosalaš „Balažević“
43	Seminar bunjevačkog stvaralaštva	Seminar bunjevačkog stvaralaštva
44	Tavankut – misto di sunce grli Bačku	Tavankut – misto di sunce grli Bačku
45	Od zrna do slike	Od zrna do slike
46	Bunjevačka povist i adeti	Bunjevačka povist i adeti
47	Fajin Deran	Fajin Deran
48	Tumbas Pere Hajo	Tumbas Pere Hajo
49	Katolički list <i>Zvonik</i>	Katolički list „Zvonik“
50	<i>Svjetlo Vjere</i>	Svjetlo Vjere
51	Etno Didina kuća	Etno Didina kuća – Bač
52	Golubinačke Mačkare	Golubinačke Mačkare
53	Hrtkovčani Hrtkovčan	Hrtkovčani Hrtkovčan
FACEBOOK GRUPE		
1	Kultura Hrvata u Vojvodini i Republici Srbiji	Kultura Hrvata u Vojvodini i Republici Srbiji
2	SVE O UPISU U PRVI RAZRED – nastava na hrvatskome jeziku	SVE O UPISU U PRVI RAZRED – nastava na hrvatskome jeziku

3	DSHV Forum žena	DSHV FORUM ŽENA
4	Bunjevci	Bunjevci
5	Čuvari bunjevačke ikavice	ČUVARI BUNJEVAČKE IKAVICE
6	Žackalo	ŽACKALO
7	Društvo za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata „Gibarac“	Društvo za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata „Gibarac“
SUBOTIČKA BISKUPIJA		
Župe i redovničke zajednice		
54	Katedrala svete Terezije Avilske	Subotička katedrala – Szabadkai katedrális
55	Franjevački samostan i crkva sv. Mihovila	Franjevci Subotica – Szabadkai ferencesek
56	Župa sv. Roka	Župa Sveti Rok
57	Župa Uskrsnuća Isusova	Župa Uskrsnuće Isusovo
58	Župa svetog Jurja	S. Georgius Župa
59	Župa Marija Majka Crkve	Župa Marija Majka Crkve – Mária, az Egyház Anyja...
60	Župa sv. Josipa Radnika	Župa sveti Josip Radnik Đurđin
61	Župa sv. Petra i Pavla	Župa sv. Petra i Pavla – Bajmak
62	Župa Uzvišenja Svetog Križa	Župa „Uzvišenje sv. Križa“ Sombor
63	Biskupijsko svetište Marije Pomoćnice	Biskupijsko Svetište „Marija Pomoćnica“
64	Crkva sv. Mihaela	Crkva Sv Mihael Bereg
65	Župa sv. Jurja	Župa Juraj Vajska
66	Župa sv. Lovre	ŽUPA SV. LOVRE SONTA
67	Župa sv. Jurja	Župa Svetog Jurja Kula
68	Župa Imena Marijinog	Crkva Imena Marijinog
69	Franjevački samostan i crkva sv. Ivana Kapistrana	Franjevci Novi Sad
70	Župa Budisava	Budiszava plébánia – Budisava župa
Vicepostulature, svjetovni redovi, molitveni pokreti, molitvene zajednice		
71	Mladi Subotičke biskupije	Mladi Subotičke Biskupije
72	Mladi župe Uskrsnuće Isusovo	Mladi župe Uskrsnuće Isusovo

73	Molitvena zajednica „Proroci“	Proroci
74	VIS „Ritam vjere“	VIS „Ritam Vjere“
75	VIS „Noa“	VIS Noa
76	Collegium Musicum Cahtolicum	Collegium Musicum Catholicum
77	Subotički oratorij	Subotički oratorij
78	40 dana za život	40 dana za život – Subotica
79	Udruga „Betlehem“	Udruga Betlehem Subotica
80	Karmelski svjetovni red	Karmelski svjetovni red Sombor
81	Sluga Božji otac Gerard Tomo Stantić	O. Gerard Tomo Stantić – sluga Božji
82	Vjernički forum	Vjernički Forum
83	VIS „Tekije“	VIS Tekije
	Caritas	
84	Caritas Subotičke biskupije	Caritas Subotica
85	Caritas Dekanata Novi Sad	Caritas Novi Sad
	SRIJEMSKA BISKUPIJA	
86	Biskupski ordinarijat – Srijemska biskupija	Srijemska biskupija
87	Katedralna župa sv. Dimitrija, đakona i mučenika	Župa sv. Dimitrija
88	Župa Presvetog Srca Isusova	Župa Presvetog Srca Isusova Šid
89	Župa Uzvišenja Svetog Križa	Župa Uzvišenja Svetog Križa Ruma
90	Župa sv. Antuna Padovanskog	Župa Svetog Antuna Padovanskog – Nikinci
91	Župa sv. Klementa	Crkva i Župa Svetog Klementa Hrtkovci
92	Rođenje Marijino Novi Banovci	Rođenje Marijino Novi Banovci
93	Crkva svete Terezije od Djeteta Isusa	Crkva Svete Terezije od Djeteta Isusa Beška
	Petrovaradinski dekanat	
94	Župa sv. Barbare	Župe Čerević, Beočin i Srijemska Kamenica
95	Župa Našašća Svetoga Križa	Rimokatolička crkva „Našašće Svetoga križa“

96	Biskupijsko svetište Gospe Tekijske	Svetište Gospe Snježne na Tekijama
Beogradska nadbiskupija		
97	Beogradska nadbiskupija	Beogradska nadbiskupija i metropoliija
98	Župa svetog Petra	Župa svetog Petra
Zemunski dekanat		
99	Župa sv. Terezije od Djeteta Isusa	Crkva Svete Terezije od Djeteta Isusa Beška
100	Župa sv. Petra	Crkva i Župa Sv. Petra Indjija
101	Župa sv. Mihovila	Crkva i Župa Svetog Mihovila Arkandela Novi Slankamen
Banat		
102	Crkva svetog Mauricija	Crkva Svetog Mauricija Starčevo

PRILOG 3.

UPITNICI U ISTRAŽIVANJU

UPITNIK ZA ELEKTRONIČKI MEDIJ – RADIO

Poštovani,

u svrhu izrade *Strategije informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji*, Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji analizira stanje u području medija koji se bave sadržajem na hrvatskom jeziku. S tim ciljem načinjen je upitnik te Vas molimo za suradnju i realnu procjenu stanja kako bi i mjere unaprijeđenja prava na informiranje na hrvatskom jeziku bile što učinkovitije.

1. Naziv medijskog sadržaja:
2. Produkcija (navesti naziv medijske kuće/udruge koja proizvodi medijski sadržaj):
3. Naziv medija (navesti naziv medijske kuće/udruge koja emitira medijski sadržaj):
4. Radijska frekvencija:
5. Vrijeme početka emitiranja medijskog sadržaja (npr. od 17:45):
6. Trajanje medijskog sadržaja (u satima/minutama):
7. Kojim danima u tjednu se emitira medijski sadržaj (premijerno)?
8. Kojim danima u tjednu se emitira medijski sadržaj (reprizno)?
9. Postoji li mogućnost odgođenog slušanja medijskog sadržaja?
10. Područja medijskog sadržaja:
 - politika
 - društvo
 - privreda
 - poljoprivreda
 - obrazovanje
 - kultura
 - Crkva
 - zdravstvo
 - turizam
 - sport

- servisne informacije
 - kronika
 - ostalo:
11. Urednik medijskog sadržaja:
 12. Autor medijskog sadržaja:
 13. Voditelj medijskog sadržaja:
 14. Urednik programa u sklopu kojeg se emitira medijski sadržaj:
 15. Broj osoba koje rade na pripremi i emitiranju medijskog sadržaja (profesionalno):
 16. Broj osoba koje rade na pripremi i emitiranju medijskog sadržaja (volonterski):
 17. Medijski sadržaj je:
 18. Je li medijski sadržaj interaktivan (telefonska uključenja, gostovanja...)?
 19. Medijski sadržaj se emitira putem:
 - etera
 - interneta
 - satelita
 - ostalo:
 20. Navesti mjesta u kojima je vidljiv medijski sadržaj:
 21. Procjena broja slušatelja medijskog sadržaja:
 22. Od koje godine se emitira medijski sadržaj?
 23. Način financiranja medijskog sadržaja: *
 - proračunski
 - projektno
 - dotacijski
 - sponzorirano
 - ostalo:
 24. Izvor financiranja medijskog sadržaja: *
 - lokalna samouprava
 - AP Vojvodina
 - Republika Srbija
 - Republika Hrvatska
 - ostalo:

25. Ukoliko je izvor financiranja lokalna samouprava, navesti koja:
26. Vaši prijedlozi za unaprjeđenje:
27. Napomena:

UPITNIK ZA ELEKTRONIČKI MEDIJ – TELEVIZIJA

Poštovani,

u svrhu izrade *Strategije informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji*, Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji analizira stanje u području medija koji se bave sadržajem na hrvatskom jeziku. S tim ciljem načinjen je upitnik te Vas molimo za suradnju i realnu procjenu stanja kako bi i mjere unaprjeđenja prava na informiranje na hrvatskom jeziku bile što učinkovitije.

1. Naziv medijskog sadržaja:
2. Produkcija (navesti naziv medijske kuće/udruge koja proizvodi medijski sadržaj):
3. Naziv medija (navesti naziv medijske kuće/udruge koja emitira medijski sadržaj):
4. Vrijeme početka emitiranja medijskog sadržaja (npr. 17:45):
5. Trajanje medijskog sadržaja (u satima/minutama):
6. Kojim danima u tjednu se emitira medijski sadržaj (premijerno)?
7. Kojim danima u tjednu se emitira medijski sadržaj (reprizno)?
8. Područja medijskog sadržaja:
9. Urednik medijskog sadržaja:
10. Autor medijskog sadržaja:
11. Voditelj medijskog sadržaja:
12. Urednik programa u sklopu kojeg se emitira medijski sadržaj:
13. Broj osoba koje rade na pripremi i emitiranju medijskog sadržaja (profesionalno):
14. Broj osoba koje rade na pripremi i emitiranju medijskog sadržaja (volonterski):
15. Medijski sadržaj je:
16. Je li medijski sadržaj interaktivan (telefonska uključanja, gostovanja...)?
17. Medijski sadržaj se emitira putem: *

- etera
 - kableske mreže
 - satelita
 - interneta
 - ostalo:
18. Postoji li mogućnost odgođenog gledanja medijskog sadržaja?
19. Ukoliko se prenosi putem distributera, navesti kojih:
20. Navesti mjesta u kojima je vidljiv medijski sadržaj:
21. Procjena broja gledatelja medijskog sadržaja:
22. Od koje godine se emitira medijski sadržaj?
23. Način financiranja medijskog sadržaja: *
- proračunski
 - projektno
 - dotacijski
 - sponzorirano
 - ostalo:
24. Izvor financiranja medijskog sadržaja: *
- lokalna samouprava
 - AP Vojvodina
 - Republika Srbija
 - Republika Hrvatska
 - ostalo:
25. Ukoliko je izvor financiranja lokalna samouprava, navesti koja:
26. Vaši prijedlozi za unaprjeđenje:
27. Napomena:

UPITNIK ZA INFORMATIVNI SADRŽAJ NA DRUŠTVENIM MREŽAMA

Poštovani,

u svrhu izrade *Strategije informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji*, Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji analizira stanje u području medija koji se bave sadržajem na hrvatskom jeziku. S tim ciljem načinjen je upitnik te Vas molimo za suradnju i realnu procjenu stanja kako bi i mjere unaprijeđenja prava na informiranje na hrvatskom jeziku bile što učinkovitije.

1. Vrsta medija:

- *Facebook* stranica
- internetska stranica
- *Instagram*
- grupa na *Facebooku*
- *Twitter*
- *Youtube*.

2. Naziv medija:

3. Izdavač/vlasnik (npr. HNV, NIU „Hrvatska riječ“...):

4. Adresa/nalog/*Youtube* kanal:

5. Doseg (npr. broj posjetitelja na portalu, broj posjetitelja na *Facebooku*):

6. Teritorijalna vidljivost (pet država s najvećim brojem posjetitelja):

7. Prosječna dob najčešće skupine posjetitelja: *

- od 18 do 24 godine
- od 25 do 34 godine
- od 35 do 44 godine
- od 45 do 64 godine
- iznad 65 godina.

8. Područja medijskog sadržaja:

- politika
- društvo
- privreda
- poljoprivreda
- obrazovanje

- kultura
 - Crkva
 - zdravstvo
 - turizam
 - sport
 - servisne informacije
 - kronika
 - ostalo:
9. Medijski sadržaj je:
10. Učestalost objava:
- dnevno
 - tjedno
 - mjesečno
 - ostalo:
11. Sadržaj objava (mogućnost više odgovora): *
- tekst
 - jedna fotografija
 - galerija fotografija
 - video.
12. Imena urednika:
13. Imena administratora:
14. Broj osoba koje rade na medijskom sadržaju/objavi (profesionalno):
15. Broj osoba koje rade na medijskom sadržaju/objavi (volonterski):
16. Od kad postoji internetska stranica/*Facebook* stranica/*Youtube* kanal/*Instagram*/*Twitter*/grupa na *Facebooku*?
17. Način financiranja medijskog sadržaja: *
- proračunski
 - projektno
 - dotacijski
 - sponzorirano
 - ostalo:
18. Izvor financiranja medijskog sadržaja: *
- lokalna samouprava
 - AP Vojvodina

- Republika Srbija
- Republika Hrvatska
- ostalo:

19. Ukoliko je izvor financiranja lokalna samouprava, navesti koja:

20. Napomena:

UPITNIK ZA VLASNIKE MEDIJSKIH PLATFORMI

1. Točan naziv *Facebook* stranice:
2. Nominalni vlasnik *Facebook* stranice (npr. udruga, župa, neformalna skupina...):
3. Godina otvaranja stranice:
4. Na kojem jeziku se objavljuju informacije?
 - hrvatski standardni
 - hrvatski i dijalekti (ikavica bunjevačka ili šokačka)
 - hrvatski i neki drugi standardni (srpski, mađarski).
5. Broj pratitelja stranice:
6. Prosječan broj pregleda objava i *likeova*:
7. Koja je učestalost objavljenih informacija?
 - dnevna
 - tjedna
 - mjesečna
 - veoma rijetko
 - nema objave više od pola godine.
8. Vrsta informacije koje/ako se proizvode:
 - najave događaja
 - informacije o događaju
 - preuzimaju se od drugih.
9. Vrste informacija koje se objavljuju:
 - samo koje se tiču udruge/župe
 - informacije od šireg značaja za hrvatsku zajednicu/Crkvu
 - informacije od šireg društvenog značaja.
10. Odakle se reobjavljuju informacije?

- iz medijskih proizvoda iz hrvatske zajednice
- iz medijskih proizvoda iz Hrvatske
- iz medijskih proizvoda iz Srbije na srpskom jeziku.

11) Reobjavljaju li im se vlastite informacije na drugim *Facebook* stranicama?

UPITNIK ZA ISPITIVANJE JAVNOG MNIJENJA

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji provodi istraživanje s ciljem izrade *Strategije informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji* i *Strategije službene uporabe hrvatskog jezika i pisma u Republici Srbiji*. Molimo Vas da date svoj doprinos i ispunite ovaj upitnik. Upitnik je anoniman, a svi će odgovori biti korišteni u svrhu planiranja većeg ostvarivanja manjinskih prava Hrvata u Republici Srbiji. Dragocjeno nam je Vaše mišljenje. Unaprijed zahvalni!

Upute za popunjavanje upitnika

Pitanja koja slijede razlikuju se prema načinu odgovora. U nekim pitanjima trebate označiti samo jedan odgovor, a negdje će postojati mogućnost odabira više odgovora. Također, postoje tzv. otvorena pitanja kroz koja želimo čuti Vaše mišljenje, prijedloge, sugestije, iskustva. U pitanjima koja izgledaju poput „mreže“ potrebno je u svakom retku obilježiti jedan odgovor. Pitanja koja su označena sa zvjezdicom su obvezna. Upitnik je podijeljen na šest setova pitanja.

1. Spol (*zao kružite*): M Ž

2. Dob (*zao kružite*):

- a) do 20 godina
- b) od 21 do 30 g.
- c) 31 do 40 g.
- d) od 41 do 50 g.
- e) od 51 do 60 g.
- f) više od 61 g.

3. Status (*zao kružite*):

- a) oženjen/udana
- b) neoženjen/neudana
- c) razveden
- d) udovac

- e) duhovni poziv
- f) ostalo: _____.

4. Država i mjesto stanovanja:

5. Najviša škola koju ste završili (zaokružite samo jedan odgovor):

- a) magistar/doktor znanosti
- b) viša/visoka/master
- c) gimnazija ili četverogodišnja strukovna škola
- d) trogodišnja srednja škola
- e) osnovna škola
- f) nezavršena osnovna škola.

6. Što ste po struci/zvanju?

7. Vi ste (označite samo jedan odgovor):

- a) vlasnik poduzeća
- b) uposlenik u javnom sektoru
- c) uposlenik u privatnom sektoru
- d) na javnoj funkciji
- e) vlasnik poljoprivrednog gospodarstva
- f) učenik
- g) student
- h) umirovljenik
- i) nezaposlen
- j) ostalo:

8. Procjena Vašeg socijalnog statusa (označite samo jedan odgovor):

- a) iznadprosječan
- b) prosječan
- c) ispodprosječan
- d) ne mogu procijeniti.

PITANJA U SVEZI S HRVATSKOM ZAJEDNICOM U SRBIJI

1. U hrvatskoj zajednici sam aktivan na sljedeći način (*možete zaokružiti više odgovora*):

- a) Zanima me i aktivan sam u svemu što se tiče zajednice.
- b) Član sam udruge.
- c) Aktivan sam u župi.
- d) Aktivan sam u političkoj stranci.
- e) Redovito posjećujem manifestacije.
- f) Informiram se o događanjima u zajednici.
- g) Obavljam posao koji se tiče ostvarivanja prava Hrvata u Republici Srbiji.
- h) Upisao sam svoje dijete u vrtić/školu na hrvatskom jeziku.
- i) Moje dijete sluša izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.
- j) Nisam angažiran, ali bih se volio uključiti.
- k) Nisam aktivan.
- l) Ne želim biti dio zajednice.
- m) Ostalo:

2. Jeste li vjernik? (*označite samo jedan odgovor*)

- a) da, idem preko tjedna u crkvu
- b) da, idem svake nedjelje u crkvu
- c) da, idem u crkvu samo za blagdane
- d) da, ali ne idem u crkvu
- e) ne, ali ponekad odem u crkvu
- f) ne
- g) ostalo:

3. Navedite nacionalnu pripadnost (*nije obvezno*):

4. Na koji način ste povezani s Republikom Hrvatskom? (*možete zaokružiti više odgovora*)

- a) Sve što se tiče Republike Hrvatske, tiče se i mene.
- b) Imam nekog bliskog u Republici Hrvatskoj.
- c) Studiram ili sam studirao u Republici Hrvatskoj.
- d) Djeca mi studiraju ondje.
- e) Odlazim na odmor.
- f) Pratim događanja u Republici Hrvatskoj.
- g) Veže me nacionalna pripadnost.
- h) Ništa me ne veže za Republiku Hrvatsku.
- i) Ostalo:

5. Koji su po Vama najveći problemi Hrvata u Republici Srbiji?

6. Tko ili što po Vašem mišljenju uzrokuje te probleme?

7. Kako bi se ti problemi mogli prevladati ili umanjiti?

PITANJA O INFORMIRANJU NA HRVATSKOM JEZIKU

1. Koliko pratite medije na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji?

(zaokružite jedan odgovor po retku)

	svakodnevno	često	povremeno	rijetko	nikad
televiziju	*	*	*	*	*
radio	*	*	*	*	*
internetske stranice („sajtove“)	*	*	*	*	*
društvene mreže (Facebook, Twitter, Instagram, YouTube kanal)	*	*	*	*	*
tiskane medije	*	*	*	*	*

2. Koji medij najviše pratite i zbog čega?

3. Pratim: (zaukružite jedan odgovor po retku)

	svakodnevno	često	povremeno	rijetko	nikad
medije na srpskom jeziku	*	*	*	*	*
medije na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji	*	*	*	*	*
medije u Republici Hrvatskoj	*	*	*	*	*
medije na drugim manjinskim jezicima	*	*	*	*	*

4. Kada ste posljednji put gledali *Dnevnik na hrvatskom jeziku* na RTV-u u Vojvodine? (označite samo jedan odgovor)

- ovog tjedna
- u posljednjih mjesec dana
- prije više mjeseci
- gledam vrlo rijetko
- nikad ne gledam.

5. Na koji način gledate *Dnevnik na hrvatskom jeziku* na RTV-u Vojvodine? (označite samo jedan odgovor):

- izravno kada se emitira
- odgođeno
- kombinirano (i izravno i odgođeno)
- ne gledam.

6. Koliko često pratite TV emisije na hrvatskom jeziku u Vojvodini?*(zaokružite jedan odgovor po retku)*

	svaki puta kada se emitira	često	povremeno	rijetko	nikad	ne znam da postoji
<i>Dnevnik na hrvatskom jeziku (RTV Vojvodine)</i>	*	*	*	*	*	*
<i>Paleta (RTV Vojvodine)</i>	*	*	*	*	*	*
<i>Svetionik (RTV Vojvodine)</i>	*	*	*	*	*	*
<i>Izravno (RTV Vojvodine)</i>	*	*	*	*	*	*
<i>Cro-info vijesti (TV Subotica)</i>	*	*	*	*	*	*
<i>Motrišta (TV Subotica)</i>	*	*	*	*	*	*
<i>Zlatna škatulja (TV Subotica)</i>	*	*	*	*	*	*

7. Koliko često pratite TV emisije koje se produciraju u Republici**Hrvatskoj, a namijenjene su Hrvatima u Srbiji?** *(zaokružite jedan odgovor po retku)*

	svaki puta kada se emitira	često	povremeno	rijetko	nikad	ne znam da postoji
<i>Hrvatska rič iz Vojvodine (Vinkovačka TV)</i>	*	*	*	*	*	*
<i>Pozitivno (HRT)</i>	*	*	*	*	*	*
<i>Glas domovine (HRT)</i>	*	*	*	*	*	*

8. Ako znate, upišite u kom terminu se emitira *Dnevnik na hrvatskom jeziku* na RTV-u Vojvodine (npr. 14:30).

9. Koliko ste zadovoljni televizijskim informiranjem na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji? (*označite samo jedan odgovor*)

- u potpunosti sam zadovoljan
- zadovoljan sam, ali mislim da bi se moglo poboljšati
- nisam zadovoljan
- uopće nisam zadovoljan
- ne znam, ne pratim televizijske programe koji informiraju na hrvatskom jeziku.

10. Ako smatrate da su promjene potrebne, na koji način bi se po Vašem mišljenju mogao unaprijediti TV sadržaj na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji?

11. Koliko često pratite radijske emisije na hrvatskom jeziku u Vojvodini? (*zaokružite jedan odgovor po retku*)

	svaki puta kada se emitira	često	povremeno	rijetko	nikad	ne znam da postoji
Emisije na hrvatskom jeziku – Radio Subotica	*	*	*	*	*	*
Emisiju na hrvatskom jeziku – Treći program Radija Novi Sad	*	*	*	*	*	*
Emisije na hrvatskom jeziku – Radio Marija	*	*	*	*	*	*
<i>Zvuci bačke ravnice</i> – Radio Bačka, Bač	*	*	*	*	*	*
<i>Glas Hrvata</i> – Radio „Fortuna“, Sombor	*	*	*	*	*	*

12. Koliko često pratite radijske emisije koje se produciraju u Republici Hrvatskoj za Hrvate u Srbiji? (*zaoakružite jedan odgovor po retku*)

	svaki puta kada se emitira	često	povre- meno	rije- tko	nikad	ne znam da postoji
<i>Valovi staroga kraja – HRT</i>	*	*	*	*	*	*
<i>Hrvatima izvan domovine – HRT</i>	*	*	*	*	*	*

13. Na koji način najčešće pratite program na hrvatskom jeziku na Radio Mariji? (*označite samo jedan odgovor*)

- putem radio prijemnika
- putem interneta
- preko aplikacije za mobilni telefon
- kombinirano (radio, Internet, mobitel)
- ne pratim program na Radio Mariji

14. Koliko često pratite radijski program na Radio Mariji? (*zaoakružite jedan odgovor po retku*)

	svaki puta kada se emitira	često	povre- meno	rije- tko	nikad	ne znam da postoji
vijesti	*	*	*	*	*	*
emisije za djecu i mlade	*	*	*	*	*	*
emisije iz znanosti i kulture	*	*	*	*	*	*
biblijsko-teološke emisije	*	*	*	*	*	*
emisije s gostovanjima	*	*	*	*	*	*
humanitarne emisije	*	*	*	*	*	*
svete mise	*	*	*	*	*	*

kronicu	*	*	*	*	*	*
glazbu	*	*	*	*	*	*

15. Koliko ste zadovoljni radijskim informiranjem na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji? (*označite samo jedan odgovor*)

- a) u potpunosti sam zadovoljan
- b) zadovoljan sam, ali smatram da bi se moglo poboljšati
- c) nisam zadovoljan
- d) uopće nisam zadovoljan
- e) ne znam, ne pratim radijske programe koji informiraju na hrvatskom jeziku.

16. Ako smatrate da su promjene potrebne, na koji način bi se po Vašem mišljenju mogao unaprijediti radijski sadržaj na hrvatskom jeziku u Vojvodini.

17. Kada ste posljednji put posjetili: (*zaokružite jedan odgovor po retku*)

	ovo- ga tjed- na	u posljed- njih mjesec dana	prije više mje- seci	posjeću- jem ju vrlo rijetko	nikada ju ne posje- ćujem	ne- mam pris- tup inter- netu
Internetsku stranicu („sajt“): Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji	*	*	*	*	*	*
Facebook stranicu: Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji	*	*	*	*	*	*
Facebook stranicu: Hrvatsko nacionalno vijeće – obrazovanje	*	*	*	*	*	*

18. Koliko često posjećujete sljedeće internetske stranice („sajtove“)?*(zaokružite jedan odgovor po retku)*

	svaki dan	često	povremeno	rijetko	nikad
Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji	*	*	*	*	*
NIU „Hrvatska riječ“	*	*	*	*	*
Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata	*	*	*	*	*
Demokratski savez Hrvata u Vojvodini	*	*	*	*	*
Hrvatske Novine vijesti Hrvatske nezavisne liste	*	*	*	*	*
„Cro-info“	*	*	*	*	*

19. Koliko često posjećujete sljedeće Facebook stranice?*(zaokružite jedan odgovor po retku)*

	svaki dan	često	povremeno	rijetko	nikad
Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji	*	*	*	*	*
Hrvatsko nacionalno vijeće – obrazovanje	*	*	*	*	*
NIU „Hrvatska riječ“	*	*	*	*	*
Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata	*	*	*	*	*
Demokratski savez Hrvata u Vojvodini	*	*	*	*	*
Hrvatske Novine vijesti Hrvatske nezavisne liste	*	*	*	*	*
„Cro-info“	*	*	*	*	*

20. Dijelite li na svom profilu na društvenim mrežama objave koje se tiču hrvatske zajednice? *(označite samo jedan odgovor)*

- često
- ponekad
- nikad

d) nemam profil.

21. Koliko ste zadovoljni informativnim sadržajem na sljedećim internetskim stranicama? (zaokružite jedan odgovor po retku)

	u potpunosti sam zadovoljan	zadovoljan sam, ali smatram da bi se mogao poboljšati	ne znam, ne pratim internetske stranice	nisam zadovoljan	uopće nisam zadovoljan
HNV	*	*	*	*	*
NIU „Hrvatska riječ“	*	*	*	*	*
Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata	*	*	*	*	*

22. Koliko ste zadovoljni informativnim sadržajem na sljedećim Facebook stranicama? (zaokružite jedan odgovor po retku)

	u potpunosti sam zadovoljan	zadovoljan sam, ali smatram da bi se mogao poboljšati	ne znam, ne pratim Facebook stranice	nisam zadovoljan	uopće nisam zadovoljan
Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji	*	*	*	*	*
Hrvatsko nacionalno vijeće – obrazovanje	*	*	*	*	*
NIU „Hrvatska riječ“	*	*	*	*	*
Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata	*	*	*	*	*

23. Ako smatrate da su promjene potrebne, na koji način bi se po Vašem mišljenju moglo unaprijediti informiranje na internetskim/*Facebook* stranicama?

24. Koliko često čitate tjednik *Hrvatska riječ*? (*označite samo jedan odgovor*)

- a) redovito
- b) jednom mjesečno
- c) rijetko
- d) samo kada ima nešto što se mene osobno tiče
- e) nikad.

25. Na koji način najčešće čitate tjednik *Hrvatska riječ*? (*označite samo jedan odgovor*)

- a) kupim svaki broj
- b) pretplatnik sam tiska
- c) čitam preko internet portala
- d) čitam preko *Facebook* stranice
- e) posudim od nekoga
- f) ne čitam
- g) ostalo:

26. Koje sadržaje najviše čitate u tjedniku *Hrvatska riječ*? (*možete zaokružiti više odgovora*)

- a) aktualno
- b) politika
- c) kolumne
- d) intervju
- e) kultura
- f) Crkva
- g) obrazovanje
- h) gospodarstvo
- i) povijest (priča o fotografiji)

- j) zabava
- k) sport
- l) TV program
- m) „od korice do korice“
- n) pregledam slike
- o) ne čitam ovaj tjednik
- p) ostalo:

27. Ako smatrate da su promjene potrebne, što biste promijenili u tjedniku *Hrvatska riječ*?

28. Koje biste sadržaje dodali u tjedniku *Hrvatska riječ*?

29. Koliko često čitate podlistke tjednika *Hrvatska riječ*? (zaokružite jedan odgovor po retku)

	redovito	često	povreme- no	rijetko	nikad
<i>Kužiš?!</i>	*	*	*	*	*
<i>Hrcko</i>	*	*	*	*	*

30. Ako smatrate da su promjene potrebne, što biste promijenili u podlistku *Kužiš?!/ Hrcko*?

31. Čitate li još koji tiskani medij na hrvatskom jeziku u Srbiji? Ako da, koji.

ZAKLJUČNA PITANJA

1. Smatrate li važnim da pripadnici hrvatske zajednice u Republici Srbiji:

	veoma je važno	važno je	nisam siguran	nije mi važno	uopće mi nije važno
insistiraju na svim pravima koja im pripadaju zakonom	*	*	*	*	*
insistiraju na svim pravima koja imaju Srbi u Hrvatskoj	*	*	*	*	*
imaju političke predstavnike koji su uz aktualnu vlast	*	*	*	*	*
upisuju djecu u nastavu na hrvatskom jeziku	*	*	*	*	*
njeguju tradiciju i čuvaju kulturnu baštinu	*	*	*	*	*
imaju medije koji informiraju o hrvatskoj zajednici	*	*	*	*	*
koriste hrvatski jezik u svakodnevnom govoru	*	*	*	*	*

2. Ukoliko želite na neki način biti uključeni u rad zajednice, ovdje možete ostaviti svoj kontakt ili *e-mail*.

3. Napomena/sugestije

HVALA NA SURADNJI!

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji

~~~~ Tim za izradu strategije: ~~~~

Jasna Vojnić
predsjednica HNV-a

Karolina Bašić
koordinatorka razvojnih programa HNV-a i koordinatorka Tima za izradu
Strategije

Tomislav Žigmanov
ravnatelj Zavoda za kulturu Vojvođanskih Hrvata, Subotica

Zlata Vasiljević
glavna urednica NIU-a „Hrvatska riječ“, Subotica

Ivana Petrekanić Sič
novinarka NIU-a „Hrvatska riječ“, Subotica

Josip Stantić
novinar Radio-televizije Vojvodine redakcije na hrvatskom jeziku, Subotica

Svetislav Milanković
vijećnik HNV-a, Subotica

Boris Udovčić
član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za informiranje, Golubinci

Darko Sarić Lukendić
vijećnik HNV-a, Subotica

vlč. Andrija Anišić
župnik Župe sv. Roka u Subotici

Filip Čeliković
koordinatorka razvojnih programa HNV-a, Subotica

Darko Baštovanović
međunarodni tajnik HNV-a, Beočin

~~~~~

Slika 15. Članovi Tima za izradu Strategije informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji.

STRATEGIJA SLUŽBENE UPORABE HRVATSKOG JEZIKA I PISMA U
REPUBLICI SRBIJI 2021. – 2026.

Nakladnik

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji

Urednica

Jasna Vojnić

Lektura

Ivana Petrekanić Sič

Tehničko uređenje i likovna oprema

Jasna Vojnić

Adrijana Vukmanov Šimokov

ISBN 978-86-920635-2-7

Tiraža

300

Tisak

Štamparija „Printex“ Subotica

Tiskano u studenom 2021.

